

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΚΕΕΟ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ-ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

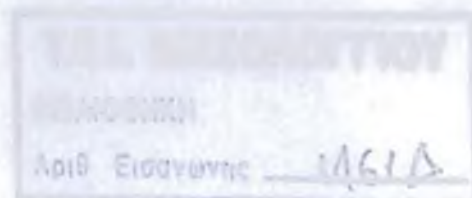
*ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΦΟΒΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΚΑΙ ΔΗΕΚΔΙΚΗΣΗ ΓΙΑ
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΒΙΟΤΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ.*

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ ΓΥΦΤΟΓΙΑΝΝΗ

ΑΜ: 12210

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΦΥΛΑΚΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ: 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο	
Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΑΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ	7
1.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ	7
1.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	7
1.3 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	10
1.4 ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο	
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ	18
2.1. ΣΧΕΣΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	18
2.2 Κύριοι τομείς της Τεχνολογίας	19
2.3. ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ	21
2.3.1. ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΑΘΗΣΗ	22
2.3.2 Παγκοσμιοποίηση, τεχνολογική εξέλιξη Η περίπτωση της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης	27
2.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	27
2.4.1 Η οικονομική κατάσταση της ΕΕ	28
2.4.2 “Παγκοσμιοποίηση” ή Διεθνοποίηση των Οικονομιών;	31
2.5 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	31
2.5.1 Μη φοβού την τεχνολογία...	35
2.5.2. Φόβος για το Ιντερνετ	37
2.6 ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	42
2.6.1 Η οικολογική κρίση πολλαπλάσια της οικονομικής	
2.7 ΥΓΕΙΑ	44

2.7.1. ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ: ΒΕΛΤΙΩΣΗ Ή ΑΠΕΙΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ;	
2.8 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	44

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο	
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ Η΄ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΣΤΗΜΑ	46

3.1 Το ανθρώπινο πρόσωπο μέσα σε μια παγκοσμιοποιημένη κοινωνία	46
3.2 ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ	55
3.3 Παγκοσμιοποίηση και φτώχεια: Πολιτικές ελεημοσύνης, ή πλαίσια ρύθμισης για δικαιότερη διανομή του παγκόσμιου πλούτου;	61
3.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	67
3.4.1. Συνέπειες της παγκοσμιοποίησης - Συμπεράσματα	70
3.4.2 Ο κόσμος στη δίνη των ανισοτήτων	71
Η παγκοσμιοποίηση διευρύνει τα οικονομικά και κοινωνικά χάσματα, με αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση ολόκληρων κρατών	
3.4.2.1. Ποιόν ευνοεί η παγκοσμιοποίηση;	71
3.4.2.2. Άνθρωποι και κράτη	72
3.4.2.3. Απειλή ρήξεων Η “άλλη” παγκοσμιοποίηση	73
3.4.4. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	76

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	80
---------------------	-----------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ερχομός ενός νέου αιώνα έφερε μαζί του καινούργια πρότυπα εργασίας, διευρυμένες οικονομικές πολιτικές, νέες κοινωνικές συγκρούσεις αλλά πάνω από όλα μια διαφορετική αντίληψη των πραγμάτων. Τα τελευταία πενήντα χρόνια η τεχνολογία έχει εξελιχθεί σε βαθμό ανησυχίας και πλέον ο πλανήτης είναι μια τεράστια πολιτεία που κινείται ανάλογα με τις αποφάσεις των πολλών αλλά και ισχυρών. Τεχνολογία και παγκοσμιοποίηση είναι δύο καινούργιοι όροι που ακουστικά δεν έχουν καμία σχέση αλλά πρακτικά κινούνται στα ίδια πλαίσια προώθησης και εξέλιξης της ανθρώπινης προσωπικότητας. Στόχος λοιπόν είναι να αναλύσουμε κατά πόσον αυτοί οι δύο όροι είναι κοντινοί αν αλληλοσυμπληρώνονται και πιο είναι το αντίκτυπο ή το όφελος των ανθρώπων από αυτούς.

Η παγκοσμιοποίηση είναι η αυξανόμενη αλληλεξάρτηση, ενσωμάτωση και τριβή μεταξύ ανθρώπων και εταιρειών σε διάφορα μέρη του κόσμου. Είναι ένας γενικός όρος που αναφέρεται σε ένα σύμπλεγμα σχέσεων στα πεδία της οικονομίας, του εμπορίου, της κοινωνίας, της τεχνολογίας, της κουλτούρας και της πολιτικής.

Με πιο απλά λόγια θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι η ανεμπόδιστη μετακίνηση του κεφαλαίου μεταξύ χωρών, η οποία κατέστη δυνατή λόγω της αδυναμίας ή απροθυμίας των εθνικών κυβερνήσεων να διατηρήσουν τα εμπόδια που ήταν συνηθισμένα στο παρελθόν. Ο όρος χρησιμοποιείται τουλάχιστον από το 1944, αλλά ο πρώτος που τον χρησιμοποίησε σε οικονομικό πλαίσιο ήταν ο Θήοντορ Λέβιτ.

Παρόλο που η παγκοσμιοποίηση είναι ένα ιδιαίτερα περίπλοκο σύμπλεγμα φαινομένων και σχέσεων, εντούτοις μπορεί κάποιος να διαχωρίσει διάφορες πτυχές της:

- βιομηχανική παγκοσμιοποίηση - η ενίσχυση και επέκταση των πολυεθνικών εταιρειών
- χρηματοπιστωτική παγκοσμιοποίηση - η ανάδυση παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών και η πιο εύκολη πρόσβαση σε εξωτερικές χρηματοδοτήσεις για εταιρικούς και κρατικούς δανειζόμενους
- πολιτική παγκοσμιοποίηση - η επέκταση των πολιτικών συμφερόντων σε περιοχές και χώρες που δεν γειτνιάζουν με τα πολιτικά ισχυρά κράτη
- παγκοσμιοποίηση της πληροφόρησης - αύξηση της ροής πληροφόρησης μεταξύ γεωγραφικά μακρινών περιοχών
- πολιτισμική παγκοσμιοποίηση - ανάπτυξη διαπολιτισμικών επαφών και δημιουργία μιας παγκόσμιας κουλτούρας.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Στο πρώτο κεφάλαιο: ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΑΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ θα μιλήσουμε για το τι είναι παγκοσμιοποίηση, ποια είναι η πορεία της ιστορικά, τα θετικά και τα αρνητικά αλλά και ποιοί την έχουν υποστηρίξει και ποιοί όχι.

Στο δεύτερο κεφάλαιο: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ θα μιλήσουμε για την παγκοσμιοποίηση και το πώς η τεχνολογία την επηρεάζει. Τι θετικά αλλά και αρνητικά μπορεί να έχει η τεχνολογία και πως εμείς οι απλοί άνθρωποι την αντιμετωπίζουμε.

Στο τρίτο κεφάλαιο: ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ Η΄ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΣΤΗΜΑ θα λειτουργήσει σαν προβληματισμός αφού παρουσιάζεται η φτώχεια, η τρομοκρατία και η κοινωνική εξαθλίωση καθώς και τα συμπεράσματα μας από όλα αυτά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΑΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

1.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

Παγκοσμιοποίηση σύμφωνα με τον ορισμό που δίδει στο λεξικό του ο καθηγητής της γλωσσολογίας Μπαμπινιώτης είναι η δημιουργία μιας παγκόσμιας οικονομικής ζώνης, μιας παγκόσμιας αγοράς, όπου τα προϊόντα θα κινούνται ελεύθερα και η μετατροπή της οικουμένης σε μια ενιαία οικονομική και πολιτιστική επικράτεια. Παγκοσμιοποίηση σημαίνει συνεπώς το σύστημα εκείνο σύμφωνα με το οποίο ολόκληρος ο κόσμος λειτουργεί ενιαία.

Όλες οι χώρες του κόσμου διατηρούν μεν την αυτοτέλειά τους, έχουν όμως αμβλύνει τις ιδιαιτερότητές τους έτσι ώστε αυτόματα ενεργούν με την ίδια νοοτροπία. Δημιουργείται μια παγκόσμια οικονομική ζώνη, όπου τα προϊόντα κινούνται ελεύθερα, ενώ παράλληλα εξαπλώνεται και μια ομοιομορφία στον πολιτιστικό τομέα. Βέβαια είναι γεγονός ότι στην ιστορική διαδρομή των αιώνων η παγκοσμιοποίηση εμφανίζεται σε περιόδους που μια συγκεκριμένη χώρα ηγεμονεύει, όταν δηλαδή υπάρχει μια υπερδύναμη και όχι όταν υπάρχει και επικρατεί κάποιο σύστημα ισορροπίας ανάμεσα σε περισσότερα κράτη.

1.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η ιδέα που αντιπροσωπεύει σήμερα η λέξη παγκοσμιοποίηση δεν είναι καινούργια ξεκινάει από πολύ παλαιότερα. Ξεκινάει από τις εκστρατείες του Μεγάλου Αλέξανδρου τον 4ο Αιώνα π.Χ. ο οποίος είχε την φιλοδοξία να θέσει υπό την ηγεμονία του ολόκληρη την οικουμένη, το σύνολο του γνωστού τότε κόσμου και κατάφερε να επεκτείνει από την Μακεδονία μέχρι τις όχθες του Ινδού ποταμού.

Ο Αλέξανδρος από όσα αναφέρει ο Πλούταρχος στα ηθικά του και ειδικότερα στο περί Αλεξάνδρου τύχης ή Αρετής κεφάλαιο, δεν ακολούθησε τις συμβουλές του Αριστοτέλη, αλλά του σταϊκού φιλόσοφου Ζήνωνος του Κιτέως σύμφωνα με τις οποίες "πρέπει να μην κατοικούμε πόλεις και δήμους με ιδιαίτερους νόμους χωρισμένους τον καθένα, αλλά συμπολίτες να θεωρούμε όλους τους ανθρώπους και πολίτες του ίδιου κράτους και ένα σύστημα να υπάρχει για όλους και μια τάξη και να ζουν ωσάν ένα κοπάδι που τρέφεται με ίσο δίκαιο και κοινά λιβάδια".

Ο Αλέξανδρος πίστευε ότι είχε σταλεί από τον Θεό κοινός ρυθμιστής και διαιτητής όλων των εθνών και γι' αυτό όσους δεν έπειθε με τα λόγια τους ανάγκαζε με τα όπλα

να προσέλθουν στην ένωση. Όλα από παντού τα έθνη τα συνένωνε σε ένα σώμα, αφού ανάμειξε ωσάν σε κρατήρα φιλίας τα ήθη και τα έθιμά τους, τους γάμους και τον τρόπο της διαίτας τους, και πρόσταξε όλους να θεωρούν την οικουμένη πατρίδα και ακρόπολη και φρούριο το στρατόπεδο και πρόσταξε συγγενείς να θεωρούν τους καλούς και εχθρούς τους πονηρούς και ακόμη να ξεχωρίζουν τους Έλληνες από τους βάρβαρους, όχι από την γλαμύδα και την πέλτη, αλλά να τεκμαίρουν τον Έλληνα από την αρετή και τον βάρβαρο από την κακία και καθόρισε να μην υπάρχει διάκριση στα ρούχα, στα τραπέζια στους γάμους και στην διαίτα αφού συναμειγνυόντουσαν με τους δεσμούς του αίματος και των τέκνων.

Για παγκοσμιοποίηση μίλησε σύμφωνα με το κατά Ιωάννη Ευαγγέλιο και ο Χριστός "και άλλα πρόβατα έχω ουκ εστίν εκ της αυλής ταύτης. Κακείνα με δει πλαγείν και της φωνής μου ακούσουσι και γεννήσεται μία ποίμνη ένας ποιμήν". (Ιωάννη Ι, 16).

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι και εκείνο της περιόδου της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Η γνωστή PAX ROMANA σήμαινε στην ουσία την κυριαρχία της Ειρήνης του τρόμου. Όλοι οι γνωστοί τότε λαοί έχουν κατακλιθεί από την πανίσχυρη τότε Ρώμη και συνυπάρχουν με απαραίτητη προϋπόθεση την αποδοχή της Ρωμαϊκής κυριαρχίας. Η στοιχειώδης πολιτική και οικονομική ηρεμία έχει εξαγορασθεί με την πλήρη υποταγή στον Ρωμαίο Αυτοκράτορα και την πειθαρχία της Ρωμαϊκής Διοικητικής δομής και των λεγεώνων.

Κάποια μορφή μερικής παγκοσμιοποίησης μπορούμε να διακρίνουμε και σε εκτεταμένες αυτοκρατορίες, όπως η Βυζαντινή στους πρώτους Αιώνες της, η Αραβική και η Οθωμανική.

Για παγκοσμιοποίηση μιλούσαν ακόμη ο Μάρξ, ο Ένγκελς στο κομμουνιστικό μανιφέστο. "Από την μεγάλη βιομηχανία γράφουν γεννήθηκε η παγκόσμια αγορά που είχε προετοιμάσει η ανακάλυψη της Αμερικής. Η παγκόσμια αγορά δίνει τεράστια ώθηση στο εμπόριο, στην ναυσιπλοΐα, στις επικοινωνιακές οδούς...". Τρία χρόνια νωρίτερα ο Κάρλ Μάρξ γράφει τα εξής χαρακτηριστικά στη "Γερμανική Ιδεολογία".

"Το προλεταριάτο δεν μπορεί να υπάρξει παρά μόνο ως ιστορική και παγκόσμια πραγματικότητα. Το ίδιο και ο κομμουνισμός ως δράση του προλεταριάτου, δεν νοείται παρά ως ιστορική και παγκόσμια πραγματικότητα". Στο τέλος του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ου αιώνα την χρυσή εποχή της αυτοκρατορίας και του ιμπεριαλισμού ανώτερο στάδιο του καπιταλισμού κατά τον Λένιν... επιβεβαίωσαν την Μαρξιστική προσέγγιση της παγκοσμιοποίησης. Τρία χρόνια μετά την κήρυξη του Α΄ παγκόσμιου πολέμου οι δύο μελλοντικές υπερδυνάμεις θέτουν σχεδόν ταυτόχρονα υποψηφιότητα για την παγκόσμια ηγεμονία. Το σύγχρονο κίνημα παγκοσμιοποίησης έχει ως αφετηρία το 1949. Δημιουργήθηκε από εκστρατεία του "Πολίτη του Κόσμου" Γκάρι Ντέιβις, ο οποίος είχε απαρνηθεί την περίοδο εκείνη το Αμερικάνικο διαβατήριο για χάριν της παγκόσμιας διακυβέρνησης.

Οι πολίτες του κόσμου προσκλήθηκαν να γραφτούν σε ένα κοινό μητρώο και οι κοινότητες των ανθρώπων σε ολόκληρη τη γη προσκλήθηκαν να παγκοσμιοποιηθούν με τη στήριξη σημαντικών πνευματικών προσωπικοτήτων όπως ο Άλμπερτ Αϊνστάϊν, Αλπέρ Καμί και ο Αντρέϊ Μπρετόν, η εκστρατεία είχε εκπληκτική ανταπόκριση και αρκετά μεγάλη επιτυχία, εξελίχθηκε σε κίνημα που προσχώρησαν αρκετές γαλλικές

πόλεις. Τον Ιούνιο 1950 το Διαμέρισμα του Λο ετοιμαζόταν να γιορτάσει την παγκοσμιοποίησή του.

Όμως η εισβολή των βορειοκορεατών στην αδελφή Νότια Κορέα ήρθε να καταφέρει ένα μοιραίο χτύπημα στις παγκοσμιοποιημένες αυταπάτες. Η παγκόσμια κρίση του 1929 και τα χρόνια που ακολούθησαν απογοήτευσαν τον Μπριάν και Γάλλους μαθητές του Κάντ που πίστεψαν στην ιδέα της διαρκούς ειρήνης. Η Ομοσπονδιακή Ευρώπη που οραματίστηκαν ξεκίνησε πάλι να κατασκευάζει κανόνια και περίμενε μοιρολατρικά τον Χίτλερ να πυροδοτήσει έπειτα από τρία χρόνια πολέμου, στο Πέρλ Χάρμπορ η σύρραξη έγινε περισσότερο "παγκόσμια" από ποτέ. Μαθαίνοντας το νέο ο Ντε Γκώλ εμπιστεύεται στον αρχηγό των μυστικών υπηρεσιών Συνταγματάρχη Πασί, τον φόβο του ότι το επόμενο στάδιο μετά την επικράτηση των συμμαχικών δυνάμεων θα είναι μια σύρραξη μεταξύ Αμερικής και Ρωσίας. Ο στρατηγός επαληθεύτηκε.

Αν και τον πόλεμο αυτό τον απεκάλεσαν ψυχρό πόλεμο, είχε περισσότερα θύματα από τα θύματα εκείνου του 1914-1918. Από την Κορέα στην Ινδοκίνα και από την Αιθιοπία στο Αφγανιστάν οι συγκρούσεις ήταν περισσότερο παγκοσμιοποιημένες από τις συγκρούσεις του 1939-1945. Το 1968 ο Καναδός κοινωνιολόγος Μάρσαλ Μακ Λούχαν έκανε λόγο για παγκόσμιο χωριό. Ο όρος αναφέρεται στην εντυπωσιακή μεταμόρφωση των διεθνών σχέσεων στην τεχνολογική επανάσταση, στη σύγχρονη βιομηχανική και αγροτική παραγωγή, στη δύναμη των πυρηνικών όπλων μαζικής καταστροφής. Αναφέρεται ακόμη στα προηγμένα μέσα μεταφοράς και επικοινωνίας, στα αεροπλάνα, στο τηλέφωνο, στο Ίντερνετ και κυρίως στην τηλεόραση που επιτρέπει σε δισεκατομμύρια ανθρώπους να ζουν μαζί την ίδια ώρα που συμβαίνουν μεγάλα αθλητικά, πολιτικά και πολιτισμικά γεγονότα. Η πτώση της Σοβιετικής Ένωσης επιτάχυνε την πτώση των κρατικών συνόρων.

Όλες οι χώρες που απέκτησαν την ανεξαρτησία τους τα τελευταία χρόνια διαγωνίζονται για να εφαρμόσουν τους κανόνες της οικονομίας της αγοράς. Ακόμη και η Κίνα και το Βιετνάμ που διατηρούν το κομμουνιστικό καθεστώς δίνουν όλο και περισσότερο χώρο δράσης στην οικονομία τους. Η σημερινή εποχή τηρουμένων των ιστορικών αναλογιών μοιάζει με την Ρωμαϊκή περίοδο.

Σήμερα η λέξη και μόνο παγκοσμιοποίηση ξεσηκώνει την αγανάκτηση τόσο των καλοπροαίρετων όσο και λιγότερο καλοπροαίρετων πνευμάτων. Η παγκοσμιοποίηση παύει να είναι δόγμα ή πολιτική και προσλαμβάνει διαστάσεις μιας πραγματικότητας δύσκολα αναστρέψιμης. Δεν σημαίνει βέβαια πλήρη ενοποίηση και πολιτιστική ισοπέδωση. Κουλτούρα έλεγε ο Τ.Σ. Έλιοτ είναι "ο πλήρης τρόπος ζωής ενός λαού, ένας τρόπος που σφραγίζει τα μέλη του από τη γέννηση μέχρι τον θάνατο, από τα χαράματα μέχρι τη νύχτα, ακόμα και στον ύπνο". Αυτή άλλωστε είναι η κυρίαρχη άποψη. Μετά τον Χέρντερ, όλοι δεχόμαστε, ρητά ή σιωπηρά ότι "η εθνική κουλτούρα, ο εθνικός πολιτισμός συγκροτείται ως ακέραιο αποκλειστικό πλήρες ειδοποιό και καταξιωμένο σύστημα πρακτικών αξιών και συμβόλων που αναπαράγεται αενάως στην ιστορία". Αυτή λοιπόν η ιδιαιτερότητα κάθε λαού δεν πρόκειται να διαφοροποιηθεί ούτε να ισοπεδωθεί με την παγκοσμιοποίηση.

Η παγκοσμιοποίηση δεν σημαίνει σήμερα ενοποίηση και ομοιομορφία. Βέβαια δεν θα αποφύγουμε και την δημιουργία μιας εκτός της εθνικής, παγκόσμιας κουλτούρας. Εδώ σημαντικό ρόλο παίζουν τα Μ.Μ.Ε., τα διεθνή πρακτορεία ειδήσεων, η

διαφήμιση την οποία διαχειρίζονται μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες, η τηλεόραση - πολλά τηλεοπτικά προγράμματα τα οποία προβάλλονται τα ίδια ή παραλλαγμένα σε διαφορετικές χώρες- ο κινηματογράφος και βεβαίως το διαδύκτιο, μια διεθνής πηγή πληροφοριών η οποία συμβάλει στην παγκοσμιοποίηση ή διεθνοποίηση της γνώσης.

Με τα δεδομένα αυτά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά είναι άδικο θεωρώ να βλέπουμε την παγκοσμιοποίηση ως εχθρό. Ποτέ άλλωστε δεν υπήρξε αυτή η συνεργασία και αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών, αυτή η αλληλεξάρτηση και αλληλοκατανόηση των λαών, ποτέ άλλωστε δεν υπήρξε αυτή η πρόοδος στους τομείς της τεχνολογίας και της επιστήμης. Σαφώς υπάρχουν επίσης φόβοι, αμφιβολίες όσο και ανησυχίες. Ωστόσο δεν είναι εφικτή πλέον ούτε ασφαλώς και επιθυμητή μια επιστροφή στην εποχή του απομονωτισμού. Είναι γεγονός ότι σήμερα μετά την κατάρρευση του διπολικού παγκόσμιου οικονομικού και πολιτικού συστήματος που διαμορφώθηκε μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, μείναμε πλέον με μια υπερδύναμη, τις Η.Π.Α., η οποία είναι κυρίαρχη παγκόσμια. Σύμφωνα με την ιστορική αναδρομή της παγκοσμιοποίησης, κατανοούμε ότι η έννοια αυτή κρύβει πολλούς κινδύνους, οι οποίοι δεν φαίνονται να επηρεάζουν ακόμη την κοινωνία τόσο, έτσι ώστε να εναντιωθεί στον όρο παγκοσμιοποίηση. Τούτο συμβαίνει, διότι η συμβολή της τεχνολογίας έχει εισβάλλει με τέτοιο τρόπο στις ζωές όλων, εξυπηρετώντας και διευκολύνοντας την καθημερινότητα των ανθρώπων σε τέτοιο βαθμό, ώστε να αψηφούνται ισοπεδώσεις της ιδεολογίας και της ελευθερίας της βούλησης.

1.3 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Πολλοί αγνοί και συχνά ανυποψίαστοι ιδεολόγοι διαβλέπουν στην παγκοσμιοποίηση μια προσπάθεια να μετατραπεί ο πλανήτης μας σε μια μεγαλούπολη χωρίς φτωχογειτονιές. Να γίνει μια διεθνής γειτονιά με άφθονα υλικά και πνευματικά αγαθά. Όραμα ελκυστικό που μπορεί όμως να γίνει εφιάλτης κάτω από τις σημερινές συνθήκες πορείας της παγκοσμιοποίησης, μας προειδοποιούν αρκετοί αναλυτές. Οι νεομαρξιστές, για παράδειγμα, ορίζουν την παγκοσμιοποίηση απλά ως ένα νέο στάδιο καπιταλιστικής συσσώρευσης που στοχεύει στην παγκόσμια κυριαρχία και καταδυνάστευση των λαών καθώς και στην πολιτισμική τους ισοπέδωση.

Οι νεοφιλελεύθεροι αναλυτές, αντίθετα, υποστηρίζουν ότι η παγκοσμιοποίηση είναι το φυσικό επακόλουθο της τεχνολογικής επανάστασης που επέφερε καταλυτικές αλλαγές στα μέσα παραγωγής, επικοινωνίας, ψυχαγωγίας και τελικά της εκπαίδευσης. Η τάση αυτή, προσθέτουν, επιταχύνθηκε από την κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού και τη συνεπεία αυτής απόλυτη κυριαρχία του καπιταλιστικού συστήματος.

Οι οπαδοί του τρίτου δρόμου (A.Giddens) ορίζουν την παγκοσμιοποίηση ως ένα σύνθετο πλέγμα διαδικασιών, το οποίο καθοδηγείται από ένα κράμα πολιτικών και οικονομικών παραγόντων. Αλλάζει, μας λένουν, την καθημερινή μας ζωή και δημιουργεί ταυτόχρονα νέα διεθνή συστήματα και δυνάμεις.

Άλλοι αναλυτές τονίζουν ότι η παγκοσμιοποίηση, ενώ είναι κάτι το αυτονόητο και αναμενόμενο, δεν είναι ούτε καινοφανές ούτε κάτι μη αντιστρέψιμο. Το κεφάλαιο ήταν παγκοσμιοποιημένο ήδη από το 16ο αιώνα και η εργασία επίσης παγκοσμιοποιημένη από τον 19ο αιώνα, όταν η μετανάστευση ξεπέρασε κάθε όριο.

Άλλοι πάλι αναλυτές, όπως ο Γάλλος Emm.Todd, αμφισβητούν αυτό καθεαυτό το φαινόμενο. Η υπόθεση της παγκοσμιοποίησης δεν έχει υπόσταση, ισχυρίζονται. Δεν είναι παρά μύθος, σκηνοθεσία του αισθήματος αδυναμίας της πολιτικής και πολιτιστικής ελίτ.

Ο Γάλλος κοινωνιολόγος Alain Touraine περιορίζει την παγκοσμιοποίηση σε μια οικονομική τάση. Με την άποψη αυτή φαίνεται να συντάσσεται και ο δικός μας Κωνσταντίνος Τσουκαλάς, ο οποίος διαβλέπει δυσκολίες στη λειτουργία της Δημοκρατίας ελλείψει ρυθμιστικών κανόνων της αγοράς σε παγκόσμιο επίπεδο.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ορίζει την παγκοσμιοποίηση ως την αυξανόμενη αλληλεξάρτηση των χωρών όλου του κόσμου μέσα από την επιτάχυνση των ανταλλαγών προϊόντων και υπηρεσιών, με αποτέλεσμα την απεριόριστη επέκταση των συναλλαγών σε παγκόσμια κλίμακα. Αναμφισβήτητα υπάρχει ανταλλαγή προϊόντων και γρήγορη διακίνηση του εμπορίου και της αγοράς, διεύρυνση ιδεών και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των λαών, όμως αυτή η αυξανόμενη αλληλεξάρτηση μεταξύ των χωρών βλέπει τις οικονομικά ασθενέστερες χώρες, διότι διευρύνεται το χάσμα μεταξύ φτωχών και πλουσίων. Επιπλέον τα εθνικά κέντρα είναι υποχρεωμένα να υπακούουν σε διεθνή κέντρα, τα οποία μόνο δημοκρατικά δεν ελέγχονται, καθώς το κέρδος είναι η κινητήρια δύναμη και σκοπός, που δεν σέβεται ούτε στο ελάχιστο τον εργαζόμενο και το περιβάλλον.

Τελικά τι είναι η παγκοσμιοποίηση; Καλό ή κακό; Μαύρο ή άσπρο, όπως πολλοί διατείνονται; Πιστεύουμε ότι η παγκοσμιοποίηση έχει και θετικές και αρνητικές πλευρές. Στα θετικά της στοιχεία μπορούν να αναφερθούν τα παρακάτω:

- α) Διευκολύνει την αμοιβαία προσέγγιση και κατανόηση ανθρώπων και λαών.
- β) Επιταχύνει την ενσωμάτωση στην παγκόσμια οικονομία κοινωνιών που στο παρελθόν ήταν περιθωριοποιημένες.
- γ) Δημιουργεί πλούτο που διαχέεται, έστω και προκλητικά ανισομερώς, σε ευρύτατα κοινωνικά στρώματα.
- δ) Βελτιώνει το επίπεδο ποιότητας της ζωής εκατομμυρίων ανθρώπων της γης, πράγμα που αποδεικνύεται από την επιμήκυνση του ορίου ζωής, τη μείωση της θνησιμότητας νεογνών και μητέρων και τον περιορισμό του αναλφαβητισμού σε παγκόσμιο επίπεδο.
- ε) Διευρύνει την ελευθερία του λόγου και τις άλλες πολιτιστικές ελευθερίες λόγω δυσκολίας, αν όχι πλήρους αδυναμίας, ελέγχου των ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης από τα αυταρχικά και αντιδημοκρατικά καθεστώτα. Στην παγκοσμιοποίηση όμως, προσάπτονται, όχι αδικώς, και τα ακόλουθα αρνητικά στοιχεία:
 - α) Διευρύνει το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών χωρών, αλλά και σε κάθε χώρα μεταξύ των εχόντων και μη εχόντων.
 - β) Διογκώνει τη χρηματιστηριακή σφαίρα σε βάρος της παραγωγικής οικονομίας.

γ) Ευνοεί την άναρχη ανάπτυξη και, κινούμενη με μόνο κριτήριο το κέρδος, δε δείχνει κανένα σεβασμό στον εργαζόμενο και στο περιβάλλον.

δ) Απομειώνει τη δύναμη του κράτους που θα μπορούσε να αποτελέσει κάποιο εμπόδιο στην υποχώρηση των ανθρωπιστικών αξιών μπροστά στις αρχές του ελεύθερου εμπορίου.

ε) Αποτελεί απειλή για τους δημοκρατικούς θεσμούς, αφού τα εθνικά κέντρα είναι υποχρεωμένα να προσαρμόζονται στις επιταγές διεθνών κέντρων που δεν ελέγχονται δημοκρατικά.

στ) Απαλλάσσει τους φορείς της οικονομικής εξουσίας από τον έλεγχο της πολιτικής, με αποτέλεσμα την απορρύθμιση των κανόνων διασφάλισης και προστασίας των εργαζομένων και των κανόνων κοινωνικής δικαιοσύνης και πολιτικής διαπραγμάτευσης.

ζ) Ισοπεδώνει τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες των επιμέρους λαών με την επικράτηση μιας μόνο γλώσσας, της αγγλικής, και με την ομογενοποίηση του τρόπου ζωής και της νοοτροπίας.

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι η παγκοσμιοποίηση είναι μια διαδικασία που ανοίγει απροσδόκητες προοπτικές, αλλά εγκυμονεί και τεράστιους κινδύνους. Είναι μια διαδικασία που δε φαίνεται εύκολα αναστρέψιμη. Συνεπώς η επιλογή είναι να ενταχθεί μια χώρα σε αυτή ή όχι. Μπορεί άραγε μια χώρα, ιδιαίτερα η δική μας, να αντέξει το κόστος της μη ένταξης; Εάν η απάντηση στο ερώτημα είναι αρνητική, τότε το μόνο που μας απομένει είναι να αγωνιστούμε συλλογικά για τη διεύρυνση των θετικών και τον περιορισμό των αρνητικών συνεπειών της παγκοσμιοποίησης. Χρειάζονται για το σκοπό αυτό παρεμβάσεις, ιδιαίτερα στον τομέα της οικονομίας, όπως :

α) Τιθάσευση της υπερβολικής χρηματιστηριακής ρευστότητας με ταυτόχρονη ενθάρρυνση της ακινητοποίησης των κεφαλαίων για παραγωγικές επενδύσεις με μέτρα, όπως ο φόρος TOBIN, ο έλεγχος του ξεπλύματος χρήματος και η κατάργηση των φορολογικών παραδείσων.

β) Αύξηση των προγραμμάτων αναδιανομής του πλούτου μεταξύ των πλουσίων και των φτωχών χωρών και μεταξύ των κοινωνικών ομάδων στις διάφορες χώρες, όχι απλά και μόνο για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης, αλλά και για την αποτροπή μελλοντικών συγκρούσεων και κοινωνικών αναταραχών.

γ) Η προώθηση σε κρίσιμα κέντρα λήψης αποφάσεων ανθρώπων που να εμπνέονται από τις αξίες της παγκόσμιας ειρήνης, της κοινωνικής δικαιοσύνης και του σεβασμού της ελευθερίας και της ιδιαιτερότητας κάθε ανθρώπου και κάθε λαού.

Στο επίπεδο του πολιτισμού οι παρεμβάσεις μας πρέπει να στοχεύουν προς την κατεύθυνση της αλλαγής της νοοτροπίας μας ως προς τους άλλους πολιτισμούς. Πρέπει να μάθουμε να τους σεβόμαστε, να αφομοιώνουμε τις αρετές τους και παράλληλα να καταπολεμούμε το ομογενοποιητικό και ενοποιητικό πολιτισμικό μοντέλο. Χρειάζεται ακόμη να διορθώσουμε το στυγνό πραγματισμό μας και την ποσοτική αντίληψη των πραγμάτων και συγχρόνως να υπερασπιζόμαστε τις

δημοκρατικές ελευθερίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του κόσμου.

Ο κόσμος στον οποίο θα ζήσουμε εμείς και, κυρίως, τα παιδιά μας θα είναι ένας κόσμος πολύπλοκος και απρόβλεπτος. Ο σταθερός κόσμος που ξέραμε αντικαθίσταται πλέον από έναν άλλο όπου επικρατούν η ρευστότητα, το απρόοπτο και το μεταβλητό. Όπου κυριαρχούν οι επιστήμες της πολυπλοκότητας και του χάους. Όπου οι λύσεις στα διάφορα προβλήματα είναι διεπιστημονικές.

Η νέα εποχή που χαράζει μας επιφυλάσσει απροσδόκητες μεταβολές στη ζωή μας. Και τα πιο μακρινά συμβάντα, οικονομικά ή μη, θα μας επηρεάζουν πιο άμεσα και πιο γρήγορα απ' ό,τι σήμερα. Η συνεχής απασχόληση και η ανέλιξη στην ιεραρχία της παραγωγής θα είναι συνάρτηση της ικανότητάς μας για ταχεία προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς εργασίας. Σε αυτό τον κόσμο της αέναης μεταβολής οι ελπίδες επιτυχίας στη ζωή ανήκουν μόνο σε αυτούς που θα έχουν μια σύγχρονη και δυναμική εκπαίδευση. Και το ερώτημα που τίθεται είναι: Είναι σε θέση το σημερινό εκπαιδευτικό μας σύστημα να προετοιμάσει κατάλληλα τους μαθητές – φοιτητές του για να επιζήσουν και να επιτύχουν σε αυτό το νέο κόσμο που ανατέλλει; Είναι ένα ερώτημα, που οι ίδιοι οι πολιτικοί, οι οποίοι φτιάχνουν τους νόμους και τους όρους για το εκπαιδευτικό σύστημα, δεν γνωρίζουν να απαντήσουν, πόσο μάλλον οι εκπαιδευτικοί. Δυστυχώς, βιώνουμε μια δύσκολη πορεία ζωής με συνεχόμενες απαιτήσεις, που ζητά νέους εργαζόμενους-μηχανές. Υποχρεωτική εξειδίκευση για να ανταπεξέλθουν οι νέοι στις απαιτήσεις της εργασίας, υστερεί σε σύγκριση με αυτά που αντέχει και που έχει εκπαιδευτεί.

Ομολογουμένως, σε μια χώρα όπου όλα υπολειπονται, είναι αφάνταστα δύσκολο να ακμάσουν οι διάφοροι τομείς ξανά και γρήγορα, είτε αυτός ο τομέας ονομάζεται οικονομία είτε εκπαιδευτικό σύστημα.

Εικόνα 1.1 Η παγκοσμιοποίηση σαν εικόνα καλλιτέχνη

<http://www.iosver.gr/news/articles/13441.html>

1.4 ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Οι υποστηρικτές της δημοκρατικής παγκοσμιοποίησης θεωρούν ότι η πρώτη φάση, η οποία αφορά τις αγορές, πρέπει να ολοκληρωθεί με τη δημιουργία πολιτικών θεσμών που θα εκφράζουν τη θέληση των παγκόσμιων πολιτών. Η διαφορά τους με άλλους γκλομπαλιστές είναι ότι δεν καθορίζουν εκ των προτέρων κάποια ιδεολογία που να συγκεκριμενοποιεί αυτή τη θέληση, η οποία θα πρέπει να αφεθεί στην ελεύθερη επιλογή των πολιτών μέσω δημοκρατικών διαδικασιών.

Οι υποστηρικτές του ελεύθερου εμπορίου επισημαίνουν ότι οι οικονομικές θεωρίες για συγκριτικό πλεονέκτημα υποδεικνύουν ότι το ελεύθερο εμπόριο οδηγεί σε πιο αποτελεσματική κατανομή του πλούτου, με όφελος για όλες τις χώρες που μετέχουν στο εμπόριο. Γενικά, αυτό οδηγεί σε χαμηλότερες τιμές, χαμηλότερη ανεργία και υψηλότερη αποδοτικότητα. Από την άλλη όψη των πραγμάτων, είναι αξιοσημείωτο να αναφέρουμε ότι δυστυχώς οι οικονομικοί πόροι έχουν άνισα κατανεμηθεί μεταξύ των χωρών της γης και γι' αυτό τον λόγο, υπάρχουν μεγάλες ανισότητες ως προς το βιοτικό επίπεδο. Η πηγή του κακού όμως δεν έγκειται στο διεθνές εμπόριο, το οποίο βοηθά στο να μην γίνεται χειρότερη η κατάσταση έτσι ώστε όλες οι χώρες να αξιοποιούν κατά τον αποδοτικότερο τρόπο τους οικονομικούς πόρους και τους παραγωγικούς συντελεστές που διαθέτουν, αλλά έγκειται στον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται οι οικονομικοί πόροι. Εξάλλου, όπως έχει γραφτεί χαρακτηριστικά, <<το ελεύθερο εμπόριο επιτρέπει σε κάθε χώρα να προμηθευτεί κάθε προϊόν, από εκεί όπου αυτό βρίσκεται στη μεγαλύτερη αφθονία, κοστίζει λιγότερο και η ποιότητα του είναι καλύτερη>>. (Χολέβας, σ.159, 1997).

Οι φιλελεύθεροι και άλλοι υποστηρικτές του laissez-faire καπιταλισμού ισχυρίζονται ότι περισσότερη πολιτική και οικονομική ελευθερία υπό τη μορφή δημοκρατίας και καπιταλισμού στον ανεπτυγμένο κόσμο είναι αυτοσκοπός, αλλά παράγει ταυτόχρονα και περισσότερο υλικό πλούτο. Βλέπουν την παγκοσμιοποίηση ως την ωφέλιμη επικράτηση της ελευθερίας και του καπιταλισμού. Πολλοί ισχυρίζονται ότι το κίνημα ενάντια στην παγκοσμιοποίησή παρουσιάζει μη εμπειριστατωμένα επιχειρήματα και ότι οι διεθνείς στατιστικές υποστηρίζουν σθεναρά την παγκοσμιοποίηση:

Το ποσοστό των ανθρώπων που ζουν σε αναπτυσσόμενες χώρες με ημερήσιες απολαβές κάτω του ενός δολαρίου ΗΠΑ (προσαρμοσμένο για πληθωρισμό και αγοραστική αξία) έχει πέσει στο μισό σε διάστημα είκοσι ετών, αν και κάποιοι υποστηρίζουν ότι πρέπει να ληφθούν υπ' όψη άλλοι παράγοντες μέτρησης της φτώχειας. Το προσδόκιμο ζωής στον αναπτυσσόμενο κόσμο έχει σχεδόν διπλασιαστεί μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και η ψαλίδα, σε σχέση με τον ανεπτυγμένο κόσμο όπου η αύξηση ήταν μικρότερη, έχει μικρύνει κάπως. Η παιδική θνησιμότητα έχει μειωθεί σε όλες τις αναπτυσσόμενες περιοχές του κόσμου. Η εισοδηματική ανισότητα ανά το παγκόσμιο μειώνεται.

Η δημοκρατία είχε εντυπωσιακή αύξηση, όπου σχεδόν σε κανένα κράτος δεν υπήρχε δικαίωμα ψήφου για όλους το 1900, σε σύγκριση με 62.5% όλων των κρατών το 2000. Η αναλογία του ανά τον κόσμο πληθυσμού που ζει σε χώρες όπου η κατά κεφαλή προμήθεια τροφίμων ανά ημέρα είναι κάτω από 2.200 θερμίδες (9,200

kilojoule) μειώθηκε από 56% στα μέσα της δεκαετίας του 1960 σε κάτω από 10% τη δεκαετία του 1990.

Μεταξύ του 1950 και του 1999 ο αλφαριθμητισμός στον κόσμο αυξήθηκε από 52% σε 81%. Ο αλφαριθμητισμός των γυναικών ως ποσοστό σε σχέση με τους άντρες αυξήθηκε από 59% το 1970 σε 80% το 2000. Το ποσοστό παιδιών στο εργατικό δυναμικό μειώθηκε από 24% το 1960 σε 10% το 2000.

Υπάρχει αυξητική τάση για παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, αυτοκίνητα, ραδιόφωνα και τηλέφωνα κατά κεφαλή, καθώς και για ποσοστό πληθυσμού με πρόσβαση σε πόσιμο νερό.

Παρ' όλα αυτά, μερικές από αυτές τις βελτιώσεις πιθανόν να μην οφείλονται στην παγκοσμιοποίηση, ή να ήταν δυνατές σε κάποιο βαθμό χωρίς τη σημερινή μορφή της παγκοσμιοποίησης ή των αρνητικών συνεπειών τις οποίες επικαλούνται κινήματα ενάντια στην παγκοσμιοποίηση.

Μερικοί υπέρμαχοι του καπιταλισμού τηρούν κριτική στάση έναντι στην Παγκόσμια Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, υποστηρίζοντας ότι πρόκειται για διεφθαρμένους γραφειοκρατικούς οργανισμούς που ελέγχονται και χρηματοδοτούνται από κράτη και όχι από εταιρείες. Πολλά δάνεια έχουν δοθεί σε δικτάτορες που ποτέ δεν υλοποίησαν μεταρρυθμίσεις τις οποίες υποσχέθηκαν, αφήνοντας αντ' αυτού τον λαό να πληρώσει αργότερα τα χρέη. Θεωρούν ότι ο καπιταλισμός σήμερα είναι πολύ λίγος και όχι υπερβολικός. Επισημαίνουν επίσης ότι αντίσταση στην παγκοσμιοποίηση φέρνουν διάφορες ομάδες με ειδικά συμφέροντα, όπως συντεχνίες σε χώρες του Δυτικού Κόσμου. Ο Χοσέ Μποβέ, ένας από τους ηγέτες του κινήματος ενάντια στην παγκοσμιοποίηση, εκπροσωπεί επίσης τους Γάλλους αγρότες, οι οποίοι προστατεύονται από τον ανταγωνισμό με χώρες του αναπτυσσόμενου κόσμου με ψηλούς εισαγωγικούς δασμούς και μεγάλες επιχορηγήσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Άλλοι, όπως ο Καναδός γεωργιστής Ντάγκλας Ρος, βλέπουν την παγκοσμιοποίηση ως απλώς αναπόφευκτη και υποστηρίζουν τη δημιουργία θεσμών όπως μια Κοινοβουλευτική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, η οποία θα εκλέγεται απευθείας από τους πολίτες και θα επιβλέπει τη λειτουργία διεθνών φορέων των οποίων η διοίκηση δεν εκλέγεται.

Οι υποστηρικτές της παγκοσμιοποίησης ασκούν έντονη κριτική σε αρκετές υφιστάμενες πολιτικές, ιδιαίτερα στις πολύ ψηλές επιχορηγήσεις για τη γεωργία στον αναπτυσσόμενο κόσμο και τους σχετικούς προστατευτικούς δασμούς. Για παράδειγμα, σχεδόν ο μισός προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης πάει σε αγροτικές επιχορηγήσεις, κυρίως σε μεγαλοαγρότες και αγροεπιχειρήσεις, οι οποίοι αποτελούν ένα ισχυρό λόμπι. Το 2005 η Ιαπωνία έδωσε 47 δισ. δολάρια σε επιχορηγήσεις του αγροτικού της τομέα, σχεδόν τέσσερις φορές περισσότερα χρήματα από τη συνολική βοήθεια που έδωσε σε άλλες χώρες. Οι ΗΠΑ δίνουν 3,9 δισ. δολάρια κάθε χρόνο για να στηρίξουν τον τομέα καλλιέργειας βαμβακιού, ο οποίος περιλαμβάνει 25.000 καλλιεργητές, τρεις φορές περισσότερο από τον προϋπολογισμό της USAID για τα 500 εκατομμύρια Αφρικανούς. Αυτό εξαντλεί τα έσοδα του κράτους από φορολογία και αυξάνει τις τιμές για τους καταναλωτές στον αναπτυσσόμενο κόσμο, μειώνει τον ανταγωνισμό και την αποτελεσματικότητα, αποτρέπει τις εξαγωγές από περισσότερο

ανταγωνιστικούς αγροτικούς και άλλους τομείς στον αναπτυσσόμενο κόσμο λόγω των εμποδίων, και υποδαυλίζει τους τομείς στους οποίους οι αναπτυσσόμενες χώρες έχουν συγκριτικό πλεονέκτημα. Η αλήθεια είναι ότι οι Έλληνες είναι οι φτωχότεροι καταναλωτές της Ε.Ε. και αντιμετωπίζουν προβλήματα ανταγωνισμού, με σοβαρό μειονέκτημα τις ελληνικές επιχειρήσεις από την άποψη εθνικής αγοράς. Όλες οι ελληνικές επιχειρήσεις απευθύνονται σε καταναλωτές που έχουν το χαμηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα. «Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (Eurostat), για το έτος 1994 το μέσο κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. των κρατών-μελών ως βάση το 100, της Ελλάδας ήταν το 63,86% έναντι 70% της Πορτογαλίας, 75% της Ισπανίας και 85% της Ιρλανδίας». (Χολέβας, σ.232, 1997). Οι ελληνικές επιχειρήσεις αναμφισβήτητα υστερούν σε πάρα πολλά έναντι των υπολοίπων Ευρωπαϊκών χωρών. Υστερούν στο κόστος παραγωγής στην επιχειρηματικότητα, με την έννοια της επιτόησης επιχειρησιακών καινοτομιών στο επίπεδο οργάνωσης και διοίκησης (management), στη ειδικευμένη εργασία λόγω ανεπάρκειας τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και σε πολλούς άλλους τομείς που την υποβιβάζουν και την κρατούν στάσιμη.

Οι επικριτές της οικονομικής πτυχής της παγκοσμιοποίησης υποστηρίζουν ότι δεν είναι, όπως δηλώνουν οι υποστηρικτές της, μια αναπόφευκτη διαδικασία η οποία πηγάζει φυσικά από τις οικονομικές ανάγκες όλων. Οι επικριτές συνήθως επισημαίνουν ότι η παγκοσμιοποίηση είναι μια διαδικασία που εξυπηρετεί τα συμφέροντα των εταιρειών, και αντιτάσσουν τη δυνατότητα καθιέρωσης εναλλακτικών θεσμών και πολιτικών, οι οποίοι θα αντιμετωπίσουν τις επιθυμίες των φτωχών και εργατικών τάξεων στον κόσμο, καθώς και τα περιβαλλοντικά θέματα, με πιο δίκαιο και σωστό τρόπο. Το κίνημα είναι πολύ ευρύ και περιλαμβάνει εκκλησιαστικές οργανώσεις, εθνικοαπελευθερωτικές ομάδες, αριστερά κόμματα, οικολόγοι, αγροτικές συντεχνίες, αντιρατσιστικές οργανώσεις, αναρχικούς, κ.ά. Κάποιοι ζητούν μεταρρυθμίσεις (για ένα πιο ανθρώπινο είδος καπιταλισμού), ενώ άλλοι έχουν πιο επαναστατική προσέγγιση (υποστηρίζοντας εναλλακτικές προτάσεις στον καπιταλισμό) και άλλοι αντιδρούν θεωρώντας την παγκοσμιοποίηση ως καταστροφική για τη βιομηχανία και την απασχόληση της χώρας.

Αναφορικά με το φλέγον θέμα της παγκόσμιας μετανάστευσης, η διαμάχη εκτυλίσσεται γύρω από τις αιτίες (σε τι βαθμό είναι εθελοντική ή υποχρεωτική, απαραίτητη ή όχι), αλλά και τις συνέπειες (κατά πόσο είναι ωφέλιμη ή όχι, αν συμφέρει κοινωνικά ή περιβαλλοντικά). Οι υποστηρικτές θεωρούν τη μετανάστευση απλά σαν μια διαδικασία κατά την οποία μέλη του εργατικού δυναμικού μπορούν να πάνε από μία χώρα σε άλλη για να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, ενώ οι επικριτές δίνουν έμφαση στις αρνητικές συνέπειες, όπως την οικονομική, πολιτική και περιβαλλοντική ανασφάλεια, και επισημαίνουν τον συσχετισμό μεταξύ μετανάστευσης και της τεράστιας ανάπτυξης φτωχών συνοικιών σε πόλεις του αναπτυσσόμενου κόσμου. Σύμφωνα με το "The Challenge of Slums," έκθεση που εξέδωσε ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών το 2003, "η κυκλική φύση του καπιταλισμού, η αυξημένη ζήτηση για ειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό σε σχέση με το ανεידίκευτο, και οι αρνητικές συνέπειες της παγκοσμιοποίησης — και ιδιαίτερα οι απότομες βελτιώσεις και επιδεινώσεις της οικονομίας ανά τον κόσμο που συμβάλλουν στην ανισότητα και τη μη ομοιόμορφη κατανομή του νέου πλούτου — συμβάλλουν στην τεράστια ανάπτυξη των φτωχογειτονιών."

Διάφορες πτυχές της παγκοσμιοποίησης θεωρούνται ζημιογόνες από πολλές ομάδες ακτιβιστών, καθώς και από εθνικιστές. Το κίνημα δεν έχει συγκεκριμένο όνομα. Ο όρος "ενάντια στην παγκοσμιοποίηση" χρησιμοποιείται συχνά από τα ΜΜΕ, αλλά μπορεί να οδηγήσει σε σύγχυση, καθώς πολύ συχνά οι ακτιβιστές αντιτίθενται σε συγκεκριμένες πτυχές της παγκοσμιοποίησης και όχι σε ολόκληρο το φαινόμενο. Ακτιβιστές όπως ο Νόαμ Τσόμσκι είπαν ότι ο όρος αυτός δεν έχει νόημα, αφού στόχος του κινήματος είναι η παγκοσμιοποίηση της δικαιοσύνης. Πολλοί ακτιβιστές έχουν ως σύνθημα το "ένας άλλος κόσμος είναι εφικτός", το οποίο έχει δώσει ονόματα όπως το *altermondialisme* στα γαλλικά.

Υπάρχουν πολλά είδη "αντι-παγκοσμιοποίησης". Σε γενικές γραμμές, οι πολέμιοι ισχυρίζονται ότι τα αποτελέσματα της παγκοσμιοποίησης δεν ήταν αυτά που προβλέφθηκαν όταν ξεκίνησαν οι προσπάθειες για απελευθέρωση του εμπορίου και ότι πολλοί οργανισμοί που είναι αναμεμιγμένοι στο σύστημα της παγκοσμιοποίησης δεν λαμβάνουν υπ' όψη τα συμφέροντα των φτωχότερων χωρών, της εργατικής τάξης και του φυσικού περιβάλλοντος.

Στο επίπεδο της οικονομίας, θεωρητικοί που υποστηρίζουν το δίκαιο εμπόριο δηλώνουν ότι το ελεύθερο εμπόριο χωρίς περιορισμούς ευνοεί τους πλούσιους σε βάρος των φτωχών.

Μερικοί πολέμιοι της παγκοσμιοποίησης βλέπουν το φαινόμενο ως την προώθηση των συμφερόντων των εταιρειών, με πρόθεση να περιοριστούν οι ατομικές ελευθερίες στο όνομα του κέρδους. Υποστηρίζουν επίσης ότι η αυξανόμενη αυτονομία και δύναμη των εταιρειών καθορίζει την πολιτική των κρατών.

Μερικές ομάδες που τάσσονται εναντίον ισχυρίζονται ότι η παγκοσμιοποίηση είναι ιμπεριαλιστική, και είναι ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στον πόλεμο του Ιράκ και συμβάλλουν στην εισροή κεφαλαίων στις ΗΠΑ αντί στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Έτσι, από μία άποψη, η "παγκοσμιοποίηση" είναι άλλος ένας όρος για την "αμερικανοποίηση", καθώς κάποιιο υποστηρίζουν ότι οι ΗΠΑ είναι μια από τις πολύ λίγες χώρες που πραγματικά επωφελούνται από την παγκοσμιοποίηση.

Η κρίση που ξέσπασε στην ανατολική Ασία το 1997, ξεκινώντας από την εύθραυστη οικονομία της Ταϊλάνδης για να εξαπλωθεί γρήγορα στη Μαλαισία, την Ινδονησία και τη Νότια Κορέα και σιγά σιγά να γίνει αισθητή σε όλο τον κόσμο, έδειξε τους νέους κινδύνους και την αστάθεια των ευμετάβλητων παγκοσμιοποιημένων αγορών. Η εκχώρηση χρημάτων που ακολούθησε από το ΔΝΤ ήταν υπό όρους για πολιτικές αλλαγές, κάτι οι πολέμιοι της παγκοσμιοποίησης είδαν ως νεοαποικιακό πλήγμα στην εθνική κυριαρχία των κρατών.

Η κύρια αντίδραση είναι στην παγκοσμιοποίηση χωρίς περιορισμούς (νεοφιλελευθερισμός - καπιταλισμός *laissez-faire*), βασικοί εκφραστές της οποίας θεωρούνται κυβερνήσεις και άλλοι φορείς με μεγάλη δύναμη (όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόσμια Τράπεζα), οι οποίοι - σύμφωνα με τους πολέμιους - δεν ενδιαφέρονται για τον λαό, αλλά για τα συμφέροντα των εταιρειών. Πολλά συνέδρια και συναντήσεις μεταξύ υπουργών εμπορίου και οικονομικών των ισχυρών χωρών συνοδεύτηκαν από διαμαρτυρίες, καμιά φορά βίαιες, από ομάδες που αντιτίθενται στην εταιρική παγκοσμιοποίηση.

Ακτιβιστές που είναι εναντίον της παγκοσμιοποίησης αντιδρούν επίσης στο γεγονός ότι η τρέχουσα παγκοσμιοποίηση παγκοσμιοποιεί το κεφάλαιο και τις επιχειρήσεις, αλλά όχι τους ανθρώπους και τις συντεχνίες, υποδεικνύοντας τους αυστηρούς ελέγχους μετανάστευσης σε όλες σχεδόν τις χώρες και την απουσία εργατικών δικαιωμάτων σε πολλές χώρες του αναπτυσσόμενου κόσμου.

Άλλη μία πιο συντηρητική παράταξη που αντιτίθεται στην παγκοσμιοποίηση είναι οι εθνικιστές που υποστηρίζουν ένα ισχυρό κράτος και οι οποίοι φοβούνται ότι η παγκοσμιοποίηση συρρικνώνει τον ρόλο των εθνών-κρατών στη διεθνή πολιτική, καθώς και ότι οι μη κυβερνητικές οργανώσεις τα αποδυναμώνουν. Παραδείγματα αυτής της αντίληψης είναι ο Πατ Μπιουκάναν και ο Ζαν Μαρί Λεπέν.

Πολλοί έχουν επικρίνει την έλλειψη ενότητας και προσανατολισμού του κινήματος, αν και άλλοι, όπως ο Νόαμ Τσόμσκι έχουν δηλώσει ότι αυτή η απουσία συγκέντρωσης μπορεί να είναι και ένα δυνατό σημείο.

Εικόνα 1.2 πίνακας που αναπαριστά την κοινωνία της παγκοσμιοποίησης

Πηγή <http://el.wikipedia.org/wiki/Παγκοσμιοποίηση>

Ορισμός Παγκοσμιοποίησης Από τη Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια
Σειρά στοιχείων

- Ορισμοί
- Χαρακτηριστικά
- Υποστηρικτές της παγκοσμιοποίησης
- Πολέμοι της παγκοσμιοποίησης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

2.1. ΣΧΕΣΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Αναλύοντας τον όρο της παγκοσμιοποίησης κατανοούμε ότι είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο που εναρμονίζεται έντονα με την εξέλιξη και την ανάπτυξη του πλανήτη μας με στόχο την βελτίωση της ζωής μας, επομένως είναι κοινά συνδεδεμένο με την τεχνολογία και την μελέτη αυτής. Η τεχνολογία αναφέρεται στο αποτέλεσμα της εφαρμογής της (θεωρητικής) επιστημονικής γνώσης με στόχο την δημιουργία ενός αντικειμένου με πρακτικό όφελος.

Η Τεχνολογία εκτείνεται σε ευρύ πεδίο και ασχολείται με τη γνώση και τη χρήση εργαλείων και τεχνικών και με το πως αυτό επηρεάζει την ικανότητα ενός είδους να ελέγχει το περιβάλλον του και να προσαρμόζεται σε αυτό. Στην ανθρώπινη κοινωνία είναι μια απόρροια της επιστήμης και της μηχανικής, αν και διάφορα τεχνολογικά επιτεύγματα προηγούνται χρονολογικά και των δύο αυτών εννοιών. Ο όρος Τεχνολογία προέρχεται από τις ελληνικές λέξεις τέχνη και λόγος. Παρόλα αυτά ένας αυστηρός προσδιορισμός είναι δύσκολος. Η Τεχνολογία μπορεί να αναφερθεί σε υλικά αντικείμενα που χρησιμοποιούνται από την ανθρωπότητα, όπως μηχανές, λογισμικό ή σκεύη, αλλά επίσης μπορεί να περιλαμβάνει ευρύτερα θέματα, συμπεριλαμβανομένων συστημάτων, μεθόδων οργάνωσης και τεχνικών. Ο όρος μπορεί επίσης να εφαρμοστεί γενικά ή σε συγκεκριμένους τομείς: Παραδείγματα είναι η Κατασκευαστική Τεχνολογία ή Φαρμακευτική Τεχνολογία ή Τεχνολογία Αιχμής.

Η χρήση της τεχνολογίας από το ανθρώπινο είδος ξεκίνησε με την μετατροπή των φυσικών πρώτων υλών σε απλά εργαλεία. Η προϊστορική ανακάλυψη της ικανότητας των ανθρώπων να ελέγχουν τη φωτιά αύξησε τις διαθέσιμες πηγές τροφής και η εφεύρεση του τροχού βοήθησε τους ανθρώπους να ταξιδεύουν και να ελέγχουν το περιβάλλον τους. Πρόσφατα τεχνολογικά επιτεύγματα, όπως η τυπογραφία, το τηλέφωνο και το Διαδίκτυο, έχουν περιορίσει τα φυσικά εμπόδια της επικοινωνίας και έχουν επιτρέψει στους ανθρώπους και να αλληλεπιδρούν σε παγκόσμια κλίμακα. Παρ' όλα αυτά, η τεχνολογία δεν χρησιμοποιείται μόνο για ειρηνικούς σκοπούς: η κατασκευή καταστροφικών όπλων έχει προχωρήσει, στη διάρκεια της ιστορίας, από τα ρόπαλα στα πυρηνικά όπλα.

Η τεχνολογία έχει επηρεάσει την κοινωνία και το περιβάλλον της με διάφορους τρόπους. Σε κάποιες κοινωνίες η τεχνολογία έχει βοηθήσει να αναπτυχθούν πιο προηγμένες οικονομίες (συμπεριλαμβανομένης της σημερινής παγκόσμιας οικονομίας) και έχει κάνει δυνατή την άνοδο μιας τάξης που διαθέτει ελεύθερο χρόνο. Πολλές τεχνολογικές διαδικασίες παράγουν ανεπιθύμητα προϊόντα, με τη

διαδικασία που είναι γνωστή ως ρύπανση, και εξαντλούν τους φυσικούς πόρους σε βάρος της γης και του περιβάλλοντός της. Ποικίλες εφαρμογές της τεχνολογίας επηρεάζουν τις αξίες μιας κοινωνίας και η νέα τεχνολογία συχνά θέτει νέες ηθικές ερωτήσεις. Παραδείγματα είναι η ανάπτυξη της αντίληψης της αποτελεσματικότητας στα πλαίσια της ανθρώπινης παραγωγικότητας, ενός όρου που αρχικά είχε εφαρμοστεί μόνο σε μηχανές, και η αμφισβήτηση των παραδοσιακών προτύπων. Θέτει, επίσης, νέα θέματα ηθικής, όπως αυτό της κλωνοποίησης ανθρώπινων όντων.

2.2 Κύριοι τομείς της Τεχνολογίας

Εφαρμοσμένες Επιστήμες

- ▣ Τεχνητή νοημοσύνη
- ▣ Μηχανική κεραμικής
- ▣ Τεχνολογία υπολογιστών
- ▣ Ηλεκτρονικά, Ενέργεια
- ▣ Αποθήκευση Ενέργειας
- ▣ Φυσική μηχανική κ.α.

Πληροφορία και Επικοινωνία

- ▣ Τεχνολογία επικοινωνιών
- ▣ Γραφικά
- ▣ Μουσική Τεχνολογία
- ▣ Αναγνώριση ομιλίας
- ▣ Οπτική τεχνολογία.

Βιομηχανία

- ▣ Κατασκευές
- ▣ Μηχανική οικονομικών
- ▣ Επεξεργασία
- ▣ Μηχανήματα, Εξόρυξη

Στρατιωτικά

- ▣ Βόμβες
- ▣ Όπλα και Πυρομαχικά
- ▣ Στρατιωτικός εξοπλισμός και τεχνολογία
- ▣ Ναυτική μηχανική
- ▣ Οικιακή Τεχνολογία
- ▣ Οικιακές συσκευές
- ▣ Οικιακή τεχνολογία
- ▣ Εκπαιδευτική τεχνολογία
- ▣ Τεχνολογία τροφίμων

Μηχανική

- ▣ Αεροδιαστημική
- ▣ Γεωργική

- Αρχιτεκτονική
- Βιο-μηχανική
- Βιοχημική μηχανική
- Βιοϊατρική
- Κεραμική
- Χημική μηχανική
- Πολιτική μηχανική
- Μηχανική υπολογιστών

Υγεία και Ασφάλεια

- Βιοφαρμακευτική μηχανική
- Βιοπληροφορική
- Βιοτεχνολογία
- Χημειοπληροφορική
- Μηχανική πυροπροστασίας
- Τεχνολογίες Υγείας
- Φαρμακολογία
- Μηχανική συστημάτων ασφάλειας

Μεταφορές

- Αεροδιάστημα
- Αεροδιαστημική
- Θαλάσσια μηχανική
- Μηχανοκίνητα οχήματα
- Τεχνολογία διαστήματος
- Συγκοινωνίες

Πιο κάτω θα αναφερθούμε στα κοινά χαρακτηριστικά που έχουν τεχνολογία και παγκοσμιοποίηση τα οποία είναι τόσο αλληλένδετα αλλά και αλληλοσυμπληρούμενα για την ανάπτυξη της ζωής και της κοινωνίας μας.

Βασικοί κοινοί άξονες είναι:

- ✧ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ
- ✧ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
- ✧ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
- ✧ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ
- ✧ ΥΓΕΙΑ
- ✧ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

2.3. ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ

Η παγκοσμιοποίηση, η οποία συνδέεται άμεσα με την τεχνολογία, επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την παιδεία, τη μάθηση, την οικονομία, την υγεία και τον πολιτισμό και έχει επέμβει τόσο πολύ στον τρόπο που διδάσκεται η μάθηση, που τείνει να μην αρκεί μόνο η γνώση που αποκτάται, αλλά να βρίσκεται συνεχώς σε εξέλιξη. Η διαρκής ενημέρωση και η διαρκής πληροφόρηση ολοένα και για νεότερες τεχνολογίες επιδρά ως καταλύτης στο εκπαιδευτικό σύστημα. Η εξασφάλιση εξειδικευμένης γνώσης, που είναι στόχος των επιχειρήσεων, παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο, αφού κατά αυτό τον τρόπο συμβάλλουν στον ανταγωνισμό μεταξύ τους και διεκδικούν την επιχειρηματικοποίηση της εκπαίδευσης.

2.3.2 Παγκοσμιοποίηση, τεχνολογική εξέλιξη και εκπαιδευτικό σύστημα Η περίπτωση της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης

Στο πλαίσιο της εξέλιξης ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι νέες τεχνολογίες της πληροφορικής, καθώς συμβάλλουν αποφασιστικά στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Η μαζική χρήση των νέων τεχνολογιών της πληροφορικής και η αναγόρευση του τεχνολογικού και επιστημονικού επαγγελματισμού σε κυρίαρχο στοιχείο της οικονομίας, έχει επιφέρει ριζικές αλλαγές στο χώρο παραγωγής και αναπαραγωγής της επιστημονικής γνώσης και της τεχνογνωσίας, πράγμα που επιδρά καταλυτικά στη διαμόρφωση των εκπαιδευτικών συστημάτων.

Στόχος των επιχειρήσεων είναι η παραγωγή και εξασφάλιση εξειδικευμένης γνώσης. Οι απαιτήσεις της εξειδίκευσης, ωστόσο, καθώς προσλαμβάνουν αναγκαστικά τεχνοκρατικό χαρακτήρα, οδηγούν τελικά στην αποψίλωση του εκπαιδευτικού συστήματος από τα ανθρωπιστικά του στοιχεία. Αποτέλεσμα των εξελίξεων αυτών είναι η παρατηρούμενη διεύρυνση του χάσματος μεταξύ της έννοιας της παιδείας και αυτής της εκπαίδευσης, στο βαθμό που η γνώση υπηρετεί κυρίως χρησιμοθηρικούς σκοπούς, αποστερώντας έτσι την εργασία από την οντολογική της και συνακόλουθα από την πολιτιστική της διάσταση.

Με την μετατόπιση των κέντρων λήψης αποφάσεων από το εθνικό στο υπερεθνικό επίπεδο που προωθεί η νέα κοσμοπολίτικη κυρίαρχη τάξη, τα εκπαιδευτικά συστήματα των βιομηχανικών χωρών της Δύσης τείνουν να ομογενοποιηθούν, αποβάλλοντας ολοένα και πιο πολύ τον εθνικό τους χαρακτήρα, αφού η παγκοσμιοποίηση επιβάλλει την εξομοίωση όχι μόνον των προτύπων οικονομικής και καταναλωτικής συμπεριφοράς αλλά και των εκπαιδευτικών συστημάτων, εντείνοντας συγχρόνως τις τάσεις συγκεντρωτικού ελέγχου της γνώσης. Το νέο σύστημα οργάνωσης των πανεπιστημιακών σπουδών που εκκολάπτεται στους

κόλλους της Ε.Ε., με τις ευλογίες της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, υπονομεύει το ισχύον καθεστώς της δημόσιας και δωρεάν παιδείας και οδηγεί τελικά στην "επιχειρηματοποίηση" της ανωτάτης εκπαίδευσης. Η επιχειρηματοποίηση της εκπαίδευσης, όπως πολύ σωστά έχει επισημανθεί, διαφέρει από τον όρο "ιδιωτικοποίηση" της εκπαίδευσης (αλλαγή της νομικής μορφής ιδιοκτησίας), καθότι, υποδηλώνει τη υποταγή του εκπαιδευτικού συστήματος στα συμφέροντα του κεφαλαίου, χωρίς, ωστόσο, να χάνει το δημόσιο χαρακτήρα του, αφού οι αλλαγές συντελούνται μέσω της αναμόρφωσης των διδακτικών και ερευνητικών προγραμμάτων καθώς και μέσω της αναδιοργάνωσης των εργασιακών σχέσεων στο χώρο της εκπαίδευσης.

Προκειμένου να εξυπηρετηθεί το ιδιωτικό συμφέρον, τα πανεπιστήμια εστιάζουν το ενδιαφέρον τους στην εφαρμοσμένη έρευνα, σε βάρος βέβαια της βασικής έρευνας που αποτελεί ως γνωστόν βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη της επιστημονικής και τεχνικής γνώσης.

Η "εκσυγχρονιστική" πολιτική της Ε.Ε. στο χώρο της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στην εγκαθίδρυση εκπαιδευτικού συστήματος πολλών ταχυτήτων, με ιδιαίτερα έντονα τα ταξικά χαρακτηριστικά, ενώ μακροπρόθεσμα ανοίγει το δρόμο για την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων (εξέλιξη ξένη προς την εκπαιδευτική παράδοση της ηπειρωτικής Ευρώπης), τα οποία και θα αναλάβουν την εκπαίδευση εξειδικευμένου προσωπικού, απόλυτα προσαρμοσμένου στις ανάγκες αξιοποίησης του πολυεθνικού κεφαλαίου. Αν τελικά τα σχέδια αυτά εφαρμοστούν, τότε πολλά από τα πανεπιστήμια θα μετατραπούν από Universitas σε Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ). Αυτό, βέβαια, δεν σημαίνει πως θα παύσουν να υφίστανται ορισμένα πανεπιστήμια υψηλών προδιαγραφών, τα οποία και θα είναι επιφορτισμένα με την εκπαίδευση της εκάστοτε κυβερνώσας ελίτ.

Οι εξαιρετικές πίεςεις του τεχνολογικού και επιστημονικού επαγγελματισμού επιτείνουν, όπως επισημαίνει σε άρθρο του ο γνωστός Γάλλος στοχαστής Edgar Morin, μεταξύ άλλων, την απαξίωση του ρόλου των διανοουμένων στην κοινωνία, καθώς στη θέση του εμφανίζεται ο εξειδικευμένος επιστήμονας, ο οποίος και αποδεικνύεται ανήμπορος να σκεφτεί τη γνώση, από την οποία δεν κατέχει ο ίδιος παρά μόνον ένα τμήμα. Ενόψει, λοιπόν, της παγκοσμιοποίησης, η γνώση τείνει να μετατραπεί σε ιδιαίτερα αποτελεσματικό "όπλο του εμπορικού ανταγωνισμού", γεγονός που εξωθεί την πολιτική εξουσία στον επαναπροσδιορισμό της σχέσης μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα να εντείνεται η αναντιστοιχία μεταξύ των παραδοσιακών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και του αιτήματος της εξειδίκευσης. Έτσι, το σύστημα της δημόσιας και δωρεάν παιδείας, ένα από τα σημαντικότερα επιτεύγματα του 20ου αιώνα, τίθεται πλέον υπό αμφισβήτηση "στο όνομα της προσφοράς και της ζήτησης και ενός πρωτόγονου φιλελευθερισμού ο οποίος λησμονεί την ισότητα των ευκαιριών ως ουσιαστική βάση οποιουδήποτε συστήματος ανταγωνισμού".

Τόσο οι τεχνολογίες αιχμής όσο και τα διάφορα οπτικοακουστικά συστήματα χρησιμοποιούνται σήμερα συνειδητά από την διεθνή τεχνοκρατική ελίτ ως μοχλός ανατροπής των υφιστάμενων σχέσεων στο χώρο της εκπαίδευσης. Επιχειρείται δηλαδή η αναδιάρθρωση του καπιταλισμού στο οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο, μέσα από τον επαναπροσδιορισμό της σχέσης των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με τις επιχειρήσεις. "Η επιχειρηματική δραστηριότητα- αναφέρει χαρακτηριστικά ο Α. Τομαράς- θεωρεί την εκπαίδευση ως μια εξαιρετική ευκαιρία κερδοφορίας και ανάπτυξης. Πίσω από αυτήν υπάρχει το κρατικό σύστημα δημόσιας παιδείας, το οποίο είναι ανίκανο να διαχειρίζεται έναν διπλασιασμό της γνώσης κάθε επτά χρόνια. Η γνωστική επανάσταση θα τροφοδοτήσει με ενέργεια τη νέα παγκόσμια οικονομία, θα αναδιαμορφώσει πολλά από τα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα και θα επιδράσει σε κάθε φάση της ανθρώπινης ζωής, ενώ οι επιχειρήσεις θα πιέζουν ασφυκτικά τις κυβερνήσεις για εκχώρηση της εθνικής παιδείας σ' αυτές". Και συνεχίζει : "Οι εκπαιδευτικές ανάγκες των αγορών, οι οποίες ορίζονται από την διαβίου εκπαίδευση, φαίνεται να βρίσκουν εξαιρετική ανταπόκριση από το Ιδεατό Πανεπιστήμιο, στο οποίο οι "πληροφοριοδομές" και οι άριστα εκπαιδευμένοι διαχειριστές θα προσαρμόζονται ταχύτατα στις μεταβαλλόμενες αγορές και στις μετατοπιζόμενες ανάγκες" .

Εικάζεται, λοιπόν, ότι ο τύπος πανεπιστημίου που θα επικρατήσει στο μέλλον, θα είναι το "ιδεατό" ή "ψηφιακό" πανεπιστήμιο. Πρόκειται, ως φαίνεται, για επιλογή που προωθείται συνειδητά από τις πολυεθνικές εταιρίες παραγωγής υπολογιστών και λογισμικού, βρίσκει ωστόσο σύμφωνες τις διαπλεκόμενες πολιτικές ελίτ. στο βαθμό που οι επιχειρηματικές δραστηριότητες αυτού του είδους επηρεάζουν και το δικό τους μέλλον. Η ψηφιοποίηση (digitalisation) της διδασκαλίας στο χώρο της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης στηρίζεται κυρίως στην "εκπαιδευτική τηλε-αλληλεπίδραση" και με την έννοια αυτή προωθεί την "απούλοποίηση των σταθερών δομών παιδείας" και έχει, ως εκ τούτου θετικές οικονομικές επιπτώσεις, καθώς οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες μετατοπίζονται σε "κυβερνοχωρικές πληροφοριοδομές". εκχωρώντας έτσι το κόστος "πρόσβασης στην παιδεία στους χρήστες, με την ελαχιστοποίηση του προσωπικού εκπαίδευσης και διοίκησης, με την κατάργηση πολλών φυσικών χώρων εκπαίδευσης, με την κατασκευή πληροφοριοδομών και με τη συγκράτηση των προγραμμάτων εκπαίδευσης (curricula) σε ρευστότερη κατάσταση".

Με άλλα λόγια, το "τριτοβάθμιο κυβερνοσχολείο" αποσκοπεί στον περιορισμό των πόρων για την παιδεία, ενισχύει συγχρόνως τη διασύνδεση των επιχειρήσεων με το πανεπιστήμιο, αφού, όπως σωστά έχει επισημανθεί, κάθε μελλοντική επένδυση "θα εκχωρείται στον ιδιωτικό τομέα" με το δικαιολογητικό ότι "διαχειρίζεται καλύτερα τους πόρους" από ό,τι οι δημόσιες αρχές". Η μείωση του κόστους μέσω της ψηφιοποίησης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων θα ισχύσει, βέβαια, μόνον για τα πανεπιστήμια της "σειράς", του τύπου των αναβαθμισμένων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), τα οποία και θα επιφορτιστούν με την ευέλικτη οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας για την παραγωγή και διάθεση της εκάστοτε απαραίτητης εξειδικευμένης γνώσης, όχι όμως και για τα πανεπιστημιακά θερμοκήπια της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτικής και στρατιωτικής ελίτ του συστήματος. Δεν είναι δυνατόν να φανταστεί κανείς το πανεπιστήμιο της Οξφόρδης ή του Καίμπριτζ αποψιλωμένο από τα ανθρωπιστικά του μαθήματα.

Από αρχαιοτάτων χρόνων τα ιερατεία της εξουσίας φρόντιζαν για την υψηλή παιδεία των λειτουργών της και φυσικά για τον έλεγχο της γνώσης. Αποδεδειγμένο από τις "παραμέτρους της κλασικής εκπαίδευσης", που βρίσκονται ήδη διεθνώς υπό καθεστώς αναθεώρησης, το ψηφιοποιημένο πανεπιστήμιο θα συμβάλει αποφασιστικά στην ικανότητα ευέλικτης προσαρμογής του πολυεθνικού κεφαλαίου στις προκλήσεις της αγοράς. Η μετατόπιση του κέντρου βάρους της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης από την έννοια της παιδείας σε αυτήν της εξειδικευμένης εκπαίδευσης συνεπάγεται αναγκαστικά και την υποβάθμιση του status του διδακτικού προσωπικού και ειδικότερα των καθηγητών εκ μέρους των κυβερνήσεων, "οι οποίες δεν κουράζονται, κατά τα άλλα, να δηλώνουν την υποστήριξη τους στην παιδεία, την ίδια στιγμή που παζαρεύουν προϋπολογισμούς" και υπονομεύουν το κύρος των ακαδημαϊκών δασκάλων, στο μέτρο, βέβαια, που δεν το έχουν πράξει ήδη οι ίδιοι μετατρεπόμενοι σε θεραπεαινίδες της εξουσίας.

Οι εξελίξεις στο χώρο της εκπαίδευσης διεθνώς προμηνύουν τη σταδιακή αντικατάσταση των δημόσιων πανεπιστημίων από τα ιδιωτικά τριτοβάθμια "κυβερνοσχολεία". ενώ θα μειώνεται συνεχώς η επιρροή του κράτους στη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος. "Η συρρίκνωση των εξουσιών του κράτους θα έχει ως λογικό επακόλουθο την απώλεια του ουσιαστικού ελέγχου της εκπαίδευσης από τις κυβερνήσεις και τη σύγκλιση των εκπαιδευτικών συστημάτων με βάση μια παγκόσμια λογική", τη λογική δηλαδή της παγκοσμιοποίησης σε ό,τι αφορά τους "θεμελιώδεις στόχους", το περιεχόμενο των διδακτικών προγραμμάτων καθώς και τις βασικές οργανωτικές δομές και λειτουργίες.

Δεν χρειάζεται, νομίζω, να τονιστεί ότι η επίδραση του βιομηχανικού κεφαλαίου και γενικά του κεφαλαίου στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής των επιμέρους χωρών είναι όχι μόνον εμφανής αλλά και επιβλαβής, στο βαθμό που επιμένει στη δήθεν χρηστικότητα τη παρεχόμενης γνώσης, αδιαφορώντας για τις αξίες που συνέχουν την κοινωνία. Όπως πολύ σωστά έχει επισημανθεί, τα παραδοσιακά πανεπιστήμια με την ευρύτερη σημασία του όρου "πέραν της γνώσης την οποίαν παρέχουν και εμφυτεύουν, διαμορφώνουν πολίτες με ευαισθησίες, με υποχρεώσεις, με δικαιώματα στην πολιτεία, παράμετροι οι οποίες είναι ανύπαρκτες στην βιομηχανία της γνώσης, η οποία ενδιαφέρεται μόνο για τη μετάδοση κάποιας γνώσης" και η οποία, για την ίδια, δεν είναι ποτέ μετρήσιμη".

Θύμα πρωτίστως της ψηφιοποίησης των πανεπιστημίων θα είναι η σχέση διδασκόντων και διδασκομένων, η οποία θα είναι σχεδόν ανύπαρκτη, αφού θα διαμεσολαβείται από τα ψηφιακά διδακτικά προγράμματα με τη βοήθεια του διαδικτύου.

Η πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να προχωρήσει τη σύγκλιση των εκπαιδευτικών συστημάτων των χωρών-μελών της Ένωσης, προκειμένου οι οικονομίες τους να ανταποκριθούν καλύτερα στον ανταγωνισμό που συνεπάγεται η παγκοσμιοποίηση, είχε σαν αποτέλεσμα να ενταθεί ο προβληματισμός στους κόλπους της ελληνικής πανεπιστημιακής κοινότητας σχετικά με τη μελλοντική πορεία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας. Οι ανησυχίες ενισχύθηκαν τελευταία με τη δημοσιοποίηση του προγράμματος "Αναμόρφωσης Προπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών" (ΠΠΣ) που προωθεί το Υπουργείο Παιδείας με συγχρηματοδότηση 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) καθώς και με

την επικείμενη αξιολόγηση και πιστοποίηση των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, με στόχο, καθώς φαίνεται, την ποιοτική τους ιεράρχηση με βάση κυρίως το κριτήριο της αποτελεσματικότητας. Ακόμη, προβλέπεται η μαζική είσοδος του διαδικτύου στο χώρο της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, γεγονός που θα επιφέρει ριζικές αλλαγές στον τρόπο διδασκαλίας, καθώς οι διδάσκοντες θα είναι υποχρεωμένοι να προχωρήσουν στην ψηφιακή ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού, η χρήση του οποίου από τους διδασκόμενους θα είναι δυνατή μόνον έμμεσα μέσω του διαδικτύου. Τελικός στόχος είναι η πλήρης ανάπτυξη της διδακτικής και εξεταστικής διαδικασίας σε ηλεκτρονική μορφή. Ήδη έχουν αναπτυχθεί προγράμματα ειδικής παρακολούθησης από το σπίτι μέσω του παγκόσμιου ιστού. Μαθητές που δεν έχουν συναναστραφεί με το σχολικό τους περιβάλλον, διδάσκονται από το σπίτι τους και προχωρούν σε επόμενες τάξεις. Ακόμη, εργαζόμενοι, οι οποίοι δεν συναναστρέφονται με συναδέλφους, επιλέγοντας εργασίες και δουλεύοντας από το σπίτι. Παρατηρούμε λοιπόν, ότι η εξέλιξη της τεχνολογίας αυξάνεται με γοργούς ρυθμούς, τόσο γοργούς που θα μπορεί να αντικαταστήσει στο μέλλον την ανθρώπινη ανάγκη για οποιασδήποτε μορφής κοινωνικοποίηση, καθιστώντας έτσι σε πρώτο πλάνο την εξάρτηση του ανθρώπου από την τεχνολογία.

Η επιχειρούμενη και στη χώρα μας εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, με στόχο την αναγόρευση του τεχνολογικού και επιστημονικού επαγγελματισμού σε βασικό στόχο του εκπαιδευτικού συστήματος, εγκυμονεί, μακροπρόθεσμα, τον κίνδυνο, αν βέβαια δεν ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα, οστρακισμού των ανθρωπιστικών μαθημάτων από τη Μέση Εκπαίδευση. Η μείωση των διδακτικών ωρών στα ανθρωπιστικά μαθήματα του διδακτικού προγράμματος του ενιαίου Λυκείου π.χ. όχι μόνον αφυδατώνει πνευματικά το εκπαιδευτικό μας σύστημα αλλά και περιορίζει αισθητά τις προοπτικές απασχόλησης των νέων που επέλεξαν να σπουδάσουν ανθρωπιστικές επιστήμες. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) για το έτος 1999 που δημοσιεύτηκαν πρόσφατα, η Ελλάδα είναι πρώτη στο ποσοστό πτυχιούχων που σχετίζονται με την πληροφορική και τις τεχνολογίες, ενώ κατέχει τις τελευταίες θέσεις στους πτυχιούχους στις ανθρωπιστικές επιστήμες, την εκπαίδευση και την τέχνη.

Ωστόσο, η συνθετότητα και πολυπλοκότητα των κοινωνιών μας καθιστούν απαραίτητη την αναβίωση της έννοιας της παιδείας με την κλασική σημασία του όρου. Η ανθρωπιστική παιδεία, όπως αυτή αναδείχθηκε μέσα από το έργο των αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων και παιδαγωγών, στο πνεύμα της οποίας γαλουχήθηκε ολόκληρος ο δυτικός κόσμος, όσο κι αν ορισμένοι δήθεν Ευρωπαίοι θέλουν να το αμφισβητούν, θα πρέπει να αποτελέσει τη βάση, πάνω στην οποία οφείλουμε να στηρίξουμε το εκπαιδευτικό μας σύστημα, αν θέλουμε να αποφύγουμε τον κίνδυνο της πνευματικής λοβοτομής του λαού μας. Η ύπαρξη ανθρωπιστικής παιδείας όχι μόνον δεν περιορίζει τις δυνατότητες των ανθρώπων για εξειδίκευση, όπως διατείνονται οι παντός είδους τεχνοκράτες, αλλά, αντίθετα, ενισχύει την ικανότητα ευέλικτης προσαρμογής στις προκλήσεις της εποχής μας. Η ευρύτητα γνώσεων αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία μπορεί να δομηθεί τόσο η ευελιξία όσο και η δυνατότητα συνεχούς ανανέωσης και επικαιροποίησης της γνώσης. "Όχι", λοιπόν, στους μονοδιάστατους εκπαιδευτικούς, όχι στους λοβοτομημένους μαθητές και σπουδαστές με τη δήθεν εξειδικευμένη γνώση που τους στερεί την ικανότητα να

προσαρμοστούν. Η γνώση οφείλει να διατηρήσει ένα σεβαστό κομμάτι αυτονομίας, για να μπορεί έτσι να αναστοχάζεται γύρω από τον εαυτό της.

Στη χώρα μας, γνωστού όντος ότι η πανεπιστημιακή μόρφωση αποτελεί τον κύριο μοχλό κοινωνικής ανέλιξης, οι συνέπειες μιας άκρως χρησιμοθηρικής αντιμετώπισης της γνώσης, θα μπορούσε να δυναμιτίσει με τον καιρό όχι μόνο τον κοινωνικό ιστό αλλά και την ίδια την πολιτιστική μας ταυτότητα. Είναι αλήθεια πως το εκπαιδευτικό μας σύστημα είναι από πολλές απόψεις αναχρονιστικό και ξεπερασμένο και με την έννοια αυτή είναι απαραίτητη η προσαρμογή του στα νέα οικονομικά, τεχνολογικά, κοινωνικά, πολιτικά και πολιτιστικά δεδομένα που δημιουργεί η παγκοσμιοποίηση, όμως η όποια μεταρρύθμιση θα πρέπει να γίνει προσεκτικά και με μέτρο καθώς και με γνώμονα τις ανάγκες του κοινωνικού συνόλου και όχι των κυρίαρχων οικονομικών συμφερόντων, τα οποία, έτσι κι αλλιώς, αδιαφορούν για το πολιτιστικό μέλλον του λαού μας, όσο κι αν διατείνονται ότι το υπηρετούν με τις πράξεις τους. Η αντίσταση π.χ. στην ιδιωτικοποίηση της παιδείας δεν είναι θέμα ιδεολογίας ή εξυπηρέτησης των συμφερόντων των εκπαιδευτικών, αλλά κοινωνική επιταγή, προκειμένου να εξασφαλιστούν για όλους τους Έλληνες πολίτες οι καλύτερες προϋποθέσεις πρόσβασης στη γνώση και συνακόλουθα στη ζωή.

! Πηγή: https://www.intellectum.org/online/issuies/02_02.htm

Παγκοσμιοποίηση, τεχνολογική εξέλιξη και εκπαιδευτικό σύστημα:
Η περίπτωση της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης

περιοδικό Intellectum τεύχος 2ο - Απρίλιος 2007 του Ζήση Δ. Παπαδημητρίου

2.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2.4.1 Η οικονομική κατάσταση της ΕΕ

Η όλο και μεγαλύτερη παγκόσμια οικονομική ολοκλήρωση, ή παγκοσμιοποίησης όπως έχει καθιερωθεί να λέγεται, δημιουργεί πάμπολλες ευκαιρίες, καθώς διευκολύνει την πρόσβαση των επιχειρήσεων της ΕΕ σε νέες και επεκτεινόμενες αγορές και σε πόρους χρηματοδότησης και στην τεχνολογία, και παράλληλα αυξάνει τις επιλογές των Ευρωπαίων καταναλωτών από την άποψη της ποικιλίας των αγαθών και των τιμών. Έτσι, διανοίγονται για την Ένωση προοπτικές για υψηλότερα επίπεδα παραγωγικότητας και πραγματικών αποδοχών: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά ότι περίπου το ένα πέμπτο της αύξησης του βιοτικού επιπέδου στην ΕΕ των 15 την τελευταία πεντηκονταετία οφείλεται στην παγκοσμιοποίηση. Για το λόγο αυτό, η ΕΕ εκφράζεται σταθερά υπέρ ενός μεγαλύτερου οικονομικού ανοίγματος και η εμπορική της πολιτική προωθεί σε μεγάλο βαθμό την ελευθέρωση του παγκόσμιου εμπορίου.

Ωστόσο, η κοινή γνώμη συχνά συσχετίζει την παγκοσμιοποίηση με την απώλεια θέσεων εργασίας, τη συμπίεση των μισθών και την υποβάθμιση των συνθηκών εργασίας. Οι ανησυχίες αυτές πηγάζουν από τον φόβο ότι ο αυξημένος ανταγωνισμός από χώρες χαμηλού κόστους ασκεί πολύ έντονη πίεση στους τοπικούς παραγωγούς και εργαζομένους και μπορεί να οδηγήσει στο κλείσιμο εργοστασίων, ή τον περιορισμό της δραστηριότητάς τους, και τη μετεγκατάστασή τους στο εξωτερικό. Οι ανησυχίες αυτές δεν είναι καινούργιες, αλλά φαίνεται ότι έχουν ενταθεί με την

εισβολή της Κίνας και της Ινδίας στην παγκόσμια αγορά. Ειδικότερα, η εκτεταμένη χρήση των τεχνολογιών των πληροφοριών διαβρώνει όλο και περισσότερο τα όρια μεταξύ του τι μπορεί και του τι δεν μπορεί να αποτελεί αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών.

Η επιτυχής αντιμετώπιση της παγκοσμιοποίησης μπορεί να θεωρηθεί ως μέρος της ευρύτερης πολιτικής πρόκλησης για δυναμικές οικονομίες – που αντεπεξέρχονται, δηλαδή, στις διαρθρωτικές οικονομικές αλλαγές. Για να αποκομίσουμε οφέλη από την παγκοσμιοποίηση πρέπει απαραίτητα να προσαρμόσουμε τους συντελεστές παραγωγής, όπως τα επενδυτικά κεφάλαια, και να μεταπηδήσουμε από μη ανταγωνιστικές δραστηριότητες και επιχειρήσεις σε άλλες που είναι σε θέση να αξιοποιήσουν τις ανταγωνιστικές πιέσεις. Ωστόσο, αν και έχει αποδειχτεί ότι η παγκοσμιοποίηση δεν συνδέεται με την καθαρή συνολικά απώλεια θέσεων εργασίας, είναι γεγονός ότι η αναπροσαρμογή των δομών της οικονομίας μας έχει κάποιο κόστος λόγω της μετακίνησης πόρων και δυναμικού μεταξύ εταιρειών και κλάδων δραστηριότητας. Όσο πιο άκαμπτοι είναι οι κανόνες που διέπουν την εργασία, το κεφάλαιο και την παραγωγή, τόσο πιο οδυνηρή θα είναι αυτή η διαρθρωτική αναπροσαρμογή η οποία θα γίνει ενδεχομένως ιδιαίτερα αισθητή, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα, σε συγκεκριμένους τομείς και σε περιοχές που παρατηρείται συγκέντρωση των εν λόγω τομέων.

Η πολιτική πρόκληση έγκειται στο να μετατρέψουμε τις δυνατότητες της παγκοσμιοποίησης σε πραγματικά οφέλη, ελαχιστοποιώντας παράλληλα το κοινωνικό κόστος. Με μέτρα βελτίωσης της λειτουργίας των αγορών της ΕΕ και προώθησης της καινοτομίας θα επισπεύσουμε τη διαδικασία αναπροσαρμογής και, παράλληλα, με στοχοθετημένες πολιτικές δράσεις, όπως το Ευρωπαϊκό Ταμείο προσαρμογής στην παγκοσμιοποίηση, θα στηρίξουμε τους εργαζόμενους που πλήττονται. Όμως, κατά την αναζήτηση και εξεύρεση πολιτικών λύσεων, η ΕΕ αντιμετωπίζει και σημαντικές εξωτερικές προκλήσεις, όπως:

- Ενθάρρυνση του παγκόσμιου εμπορίου και διατήρηση της Ευρώπης στη θέση του μεγαλύτερου παγκοσμίως εμπορικού εταίρου
- Αντιμετώπιση της μετανάστευσης ως πηγής εργατικού δυναμικού, ως λύσης στο δημογραφικό πρόβλημα και ως αναπτυξιακού μοχλού
- Διατήρηση της θέσης της ΕΕ ως πηγής και ως προορισμού άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ)
- Διαχείριση των ανισορροπιών της παγκόσμιας οικονομίας μέσω εταιρικών σχέσεων με άλλους.

Πηγή: http://ec.europa.eu/economy_finance/press/pr_08_03_06_en.htm

Παγκοσμιοποίηση
αρθρό στο site της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

σειρά αναζήτησης

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή
- Οικονομικές και χρηματοδοτικές υποθέσεις
- Η οικονομική κατάσταση της ΕΕ
- Globalisation

2.4.2 “Παγκοσμιοποίηση” ή Διεθνοποίηση των Οικονομιών;

Η εξέλιξη της διεθνούς οικονομίας δεν είναι σημερινό φαινόμενο. Ήδη, από τα μέσα του προηγούμενου αιώνα και μέχρι τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο είχαν παρατηρηθεί αυξημένες διασυνοριακές ροές αγαθών, κεφαλαίων και ανθρώπων, με τις μορφές του εμπορίου, των άμεσων ξένων επενδύσεων και της μετανάστευσης.

Κάνοντας μια συγκριτική ποσοτική προσέγγιση των πρόσφατων οικονομικών δεικτών σε σχέση με ό,τι ίσχυε μέχρι τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, θα επιχειρήσουμε να απαντήσουμε στα εξής δύο ερωτήματα: α) Ο όρος “παγκοσμιοποίηση” είναι ο κατάλληλος για να περιγράψουμε τη σημερινή διεθνή οικονομική συγκυρία ή όχι; και β) Η λεγόμενη “παγκοσμιοποίηση” της οικονομίας είναι κάτι το καινούριο ή έχουν συμβεί, ξανά, στο παρελθόν παρόμοια οικονομικά φαινόμενα;

Συγκεκριμένα, το ποσοστό των εμπορευματικών εξαγωγών σε ολόκληρο τον κόσμο αντιπροσωπεύει το 15% του παγκόσμιου ΑΕΠ, ενώ το 1913 ήταν ήδη το 13% (Ανρί Εμανουελί, 1997). Όπως δείχνει ο Πίνακας 1, η κλίμακα των εξαγωγών στις αναπτυγμένες οικονομικά χώρες της Δύσης έφτασε στο υψηλότερο σημείο σχεδόν παντού, μόλις πριν από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Για όλες τις αναπτυγμένες Δυτικές χώρες, οι εξαγωγές αντιπροσώπευαν περίπου το 13% του ΑΕΠ το 1913. Το 1974 η κλίμακα των εξαγωγών ήταν 12,1%, έναντι 10,2% το 1970 και 9,2% το 1967-69. Οι ΗΠΑ έφθασαν την υψηλότερη κλίμακα των εξαγωγών πριν από το 1913. Για το έτος 1898-1900, η αμερικάνικη κλίμακα των εξαγωγών ήταν 7,6%, έναντι 6,7% την περίοδο 1889-1891 και 6,4% το 1913. Μεταξύ 1950 και 1980, η αμερικάνικη κλίμακα των εξαγωγών ήταν περίπου στα μισά του επιπέδου του 1898-1900. Υπέρβαση αυτού του επιπέδου δεν συνέβη, παρά μόνο την περίοδο 1992-93 (Ρ. Βαιρόχ, 1996). Σχετικά με την αγορά προϊόντων, παρατηρούμε ότι ενώ από το 1950 και μετά ο δείκτης που αναλύει τη σχέση μεταξύ των εγχώρια παραγόμενων και των εισαγόμενων προϊόντων έχει αυξηθεί, εντούτοις σε σχέση με την προ του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου κατάσταση (1913), ο δείκτης έχει βελτιωθεί σημαντικά στις ΗΠΑ, ελάχιστα στη Γαλλία και στην Αγγλία, ενώ έχει μειωθεί στην Ιαπωνία (Διάγραμμα 1).

Όσον αφορά τις άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό ήταν και εξακολουθούν να είναι μεγάλης σημασίας. Σήμερα, καλύπτουν το 6% περίπου της εσωτερικής επένδυσης των αναπτυγμένων οικονομιών. Αντιθέτως, στην προ του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου δεκαετία, οι άμεσες ξένες επενδύσεις, της Αγγλίας για παράδειγμα, στο εξωτερικό ήταν σχεδόν όσες στο εσωτερικό. Οι άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό ως ποσοστό επί των επενδύσεων στο εσωτερικό της Ολλανδίας, της Αγγλίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας και των ΗΠΑ κατά το 1914 και το 1996, παρουσιάζουν ποσοστιαία μείωση, εκτός εκείνων των ΗΠΑ (Διάγραμμα 2).

Μια άλλη πηγή στοιχείων των ξένων επενδύσεων δίνεται στο άρθρο του Paul Bairoch (1996), ο οποίος εκτιμά ότι για όλες τις δυτικές αναπτυγμένες χώρες συνολικά οι επενδύσεις αντιπροσώπευαν περίπου το 15% έως 20% των συνολικών επενδύσεων το 1913 και παρουσίαζαν το 8% με 10% του ΑΕΠ. Σύμφωνα, λοιπόν, με τα στοιχεία του εν λόγω συγγραφέα, η σχετική σημαντικότητα των μετοχών των διεθνών επενδύσεων

των δυτικών αναπτυγμένων χωρών, ήταν ακόμη χαμηλότερη το 1985 απ' ό,τι το 1913 (Πίνακας 2). Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, ήταν το ίδιο ή σχεδόν το ίδιο, ειδικά εάν κάποιος δεχθεί την πιθανότητα ότι τα στοιχεία του 1913 είναι υποτιμημένα. Από την άλλη μεριά, η Ιαπωνία, μια χώρα αργά βιομηχανοποιημένη, είχε ένα πολύ χαμηλό επίπεδο το 1960, το οποίο ήταν ακόμη πολύ χαμηλότερο από το επίπεδο του 1913. Η Δυτική Ευρώπη, η οποία είχε μια κλίμακα δύο φορές υψηλότερη από της Ιαπωνίας του 1993 (15,2% έναντι 6,3%), πιθανόν είχε μια υψηλότερη κλίμακα ογδόντα χρόνια πριν.

Τέλος, παρ' ό,τι οι αγορές κεφαλαίων και προϊόντων είναι όλο και περισσότερο διεθνοποιημένες, το ίδιο δεν συμβαίνει με την αγορά εργασίας. Συγκεκριμένα, η διεθνής κινητικότητα του εργατικού δυναμικού είναι χαμηλότερη εκείνης του τέλους του 19ου αιώνα, όπου περί τα 60 εκατομμύρια άτομα άφησαν την Ευρώπη και εγκαταστάθηκαν στις ΗΠΑ. Ακόμη και μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου υπάρχει το δικαίωμα της ελεύθερης μετακίνησης, μόνο ένα μικρό ποσοστό εργαζομένων μετακινείται σε άλλο κράτος (Σ. Αμπατζόπουλος, 1998).

Η μέχρι τώρα ανάλυση, μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η λεγόμενη “παγκοσμιοποίηση” της οικονομίας, ακόμη και για τις ΗΠΑ που είναι μια χώρα στην οποία φαίνεται σαν ένα γεγονός σε εξέλιξη, δεν είναι ένας “παγκόσμιος προσανατολισμός”. Για την ώρα περιγράφει καλύτερα την κατάσταση στον πλανήτη ο όρος διεθνοποίηση της οικονομίας, ο οποίος αναφέρεται στην περίπτωση όπου διεθνοποιούνται κυρίως οι αγορές των εμπορευμάτων και του κεφαλαίου (Θ. Καλαφάτης, 1997).

Μολονότι, λοιπόν, και οι δύο όροι (“παγκοσμιοποίηση”, διεθνοποίηση) χρησιμοποιούνται χωρίς καμία διάκριση, έχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ τους.

Οι υποστηρικτές της “παγκοσμιοποίησης” ισχυρίζονται πως οι ροές των αγαθών και του κεφαλαίου μεταξύ των διαφόρων κρατών έχουν φθάσει σε τέτοια επίπεδα, με αποτέλεσμα να έχει ξεπεραστεί, πλέον, ο ρόλος του έθνους-κράτους και/ ήρα ο οποιοσδήποτε έλεγχος από τις εθνικές κυβερνήσεις. Μάλιστα, η εν λόγω άποψη θεωρεί ότι “ο πλανήτης μας μετατρέπεται σε μια ενιαία αγορά αγαθών, κεφαλαίων και υπηρεσιών” (Ρέτζιναλντ Ντέιλ, 1996), ώστε αποτελεί ουσιαστικά μία και ενιαία - παγκοσμιοποιημένη οικονομία.

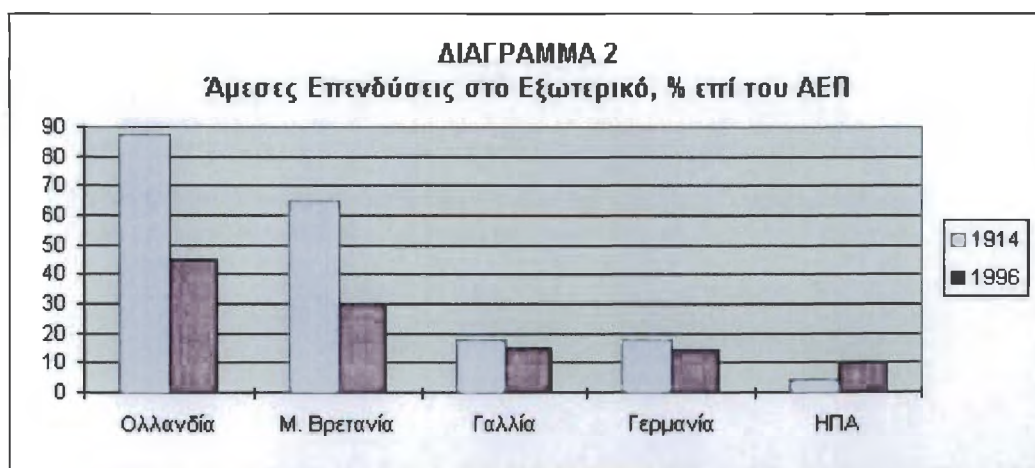
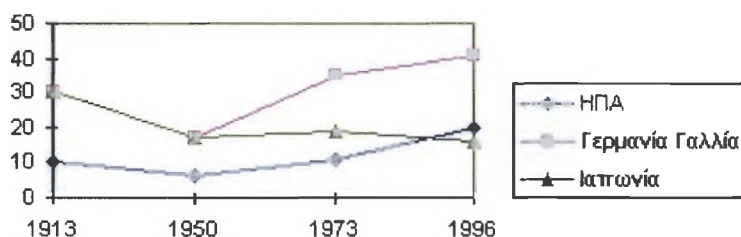
Όμως, από τα προαναφερθέντα εμπειρικά στοιχεία αποδεικνύεται ότι οι διεθνείς επενδύσεις - οι οποίες σήμερα κατά κύριο λόγο γίνονται ανάμεσα στις αναπτυγμένες χώρες του καπιταλισμού - εξακολουθούν να είναι πολύ χαμηλότερες απ' ό,τι πριν από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Αντίθετα, αυτό που στην πραγματικότητα συμβαίνει είναι η διεθνοποίηση των οικονομιών, η οποία δεν είναι τίποτε περισσότερο απ' αυτό που πάντα συνέβαινε: μια μακροχρόνια τάση του κεφαλαιοκρατικού τρόπου παραγωγής να επαναστατικοποιεί αδιάκοπα τα μέσα και τις σχέσεις παραγωγής, μέσω της συνεχούς ανάπτυξης, της υπέρβασης των εθνικών συνόρων, του σχηματισμού υπερεθνικών ολοκληρώσεων και του ταχύτατου ανοίγματος των εθνικών οικονομιών στο διεθνές εμπόριο. Εάν δεν συντρέχουν οι προαναφερθέντες λόγοι, το οικονομικό σύστημα δεν μπορεί να υπάρξει.

Ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής, στις σημερινές συνθήκες, μπορεί να επιβιώσει μόνο μέσα από τη διεθνοποίηση των διαδικασιών συσσώρευσης. Όμως, η

διεθνοποίηση των οικονομικών σχέσεων δεν σημαίνει κατάργηση των εθνικών συνόρων, αλλά αντίθετα ενίσχυση της τάσης για ηγεμονία των πιο αναπτυγμένων οικονομικά χωρών και όξυνση των οικονομικών ανταγωνισμών για το ξαναμοίρασμα των αγορών και των σφαιρών επιρροής (Δ. Κατσορίδας, 1998).

Λαμβάνοντας, συνεπώς, υπόψη όλους αυτούς τους λόγους, είναι δυνατό να διαπιστώσουμε ότι η λεγόμενη “παγκοσμιοποίηση”, ως έννοια, σημαίνει κάτι διαφορετικό από την έννοια της παγκόσμιας αγοράς, γι’ αυτό παραπέμπει και σε διαφορετικά πολιτικά συμπεράσματα. Κατ’ αντιστοιχία με τα προηγούμενα μπορούμε να ισχυριστούμε ότι το οικονομικό σύστημα είναι ένα σύστημα παγκόσμιο, αλλά καθόλου “ολοκληρωμένο” ή “παγκοσμιοποιημένο”. Απεναντίας, είναι βαθιά ιεραρχημένο και βασίζεται στις ενδο-καπιταλιστικές αντιφάσεις και συγκρούσεις.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1. Σχέση εισαγόμενων/επιτοπίως παραγόμενων προϊόντων, %

Πηγή: <http://www.inccsee.gr/animerwsi-45-doc5.htm>

“Παγκοσμιοποίηση” ή Διεθνοποίηση των Οικονομιών; του Δημήτρη Α. Κατσορίδα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΕΥΧΟΣ 45 ΜΑΡΤΙΟΣ 1999

2.5 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

2.5.1 Μη φοβού την τεχνολογία...

Η πληροφορική και η επικοινωνία είναι δύο συνυφασμένες έννοιες με την τεχνολογία, καθότι εισέβαλλαν στην καθημερινότητα του ανθρώπου τρομακτικά δυναμικά. Από την χρήση του κινητού τηλεφώνου μέχρι τη χρήση των σύγχρονων οικιακών συσκευών και ηλεκτρονικών υπολογιστών. Διευκόλυνση για την εξυπηρέτηση των αναγκών του ανθρώπου και βαριά συνέπεια για το περιβάλλον. Ο άνθρωπος καθιστά πλέον απαραίτητο οτιδήποτε τον εξυπηρετεί. Φρόνιμο θα ήταν ο καθένας να γνωρίζει τη σωστή χρήση αυτών έτσι ώστε να μην είναι τόσο επιβαρυντικά για το περιβάλλον.

Σε σχέση με την τεχνολογία, που με τις συσκευές της έχει κατακλύσει τη ζωή μας, έχουν κατά καιρούς ακουστεί πολλά. Άλλα περισσότερο αληθοφανή και άλλα λιγότερο, κάποια περισσότερο τρομακτικά και άλλα λιγότερο: Οι φούρνοι μικροκυμάτων προκαλούν στειρότητα, αν ξεχάσουμε ανοιχτό το κινητό μας κατά τη διάρκεια μιας πτήσης το αεροπλάνο θα πέσει, δεν πρέπει να στεγνώνουμε τα μαλλιά μας με το σεσουάρ γιατί κινδυνεύουμε, αν μιλάμε στο κινητό θα βιώσουμε σύντομα τεράστια προβλήματα υγείας. Άραγε ισχύουν όλα αυτά; Θα πρέπει να φοβόμαστε ή όχι την τεχνολογία;

› Τα παιδιά θα «χαλάσουν» τα μάτια τους αν παρακολουθούν τηλεόραση από πολύ κοντά. Ή αν δεν έχουν την οθόνη του υπολογιστή σε επαρκώς μακρινή απόσταση.

Οι οφθαλμίατροι εξηγούν ότι είναι πιθανό η παρακολούθηση τηλεόρασης ή η ενασχόληση με τον υπολογιστή να προκαλέσουν κάποια προβλήματα στα μάτια. Καθώς, λοιπόν, δεν είναι απολύτως ξεκαθαρισμένο το γιατί παθαίνουμε μυωπία, είναι πιθανό να προκαλείται από την πολύωρη παραμονή μας μπροστά στην οθόνη και όχι τόσο από την κοντινή απόσταση. Αυτό, εξάλλου, ενισχύεται και από το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια -που έχει αυξηθεί η τηλεθέαση και η ενασχόληση με τους υπολογιστές- έχουν παράλληλα αυξηθεί και οι άνθρωποι που πάσχουν από μυωπία. Πριν από 30 χρόνια, η μυωπία αφορούσε περίπου το 5-8% του πληθυσμού. Στις μέρες μας απασχολεί περίπου το 20% και αναμένεται ότι στο μέλλον το ποσοστό αυτό θα αυξηθεί κι άλλο. Μάλιστα, σε ορισμένες ασιατικές χώρες, η μυωπία μπορεί να απασχολεί ακόμη και το 60% των ανθρώπων. Όταν περνάμε πολλές ώρες μπροστά σε μια οθόνη, τα μάτια αναγκάζονται να προσαρμόζονται, να ζουμάρουν για μεγάλο χρονικό διάστημα, και αυτή η κατάσταση θα μπορούσε ίσως να αποτελέσει ένα ερέθισμα για τη δημιουργία της μυωπίας. Επιπλέον, όταν εστιάζουμε για πολλές ώρες σε μια οθόνη, τα μάτια δεν ανοιγοκλείνουν τόσο συχνά όσο χρειάζεται (περίπου 16 φορές το λεπτό), αλλά περιορίζονται στις 6-8 φορές το λεπτό, πράγμα που έχει ως αποτέλεσμα να κοκκινίζουν, να ερεθίζονται και να κουράζονται (καθώς ο δακρυϊκός αδένας, που χύνει δάκρυα με τους βλεφαρισμούς, δεν λειτουργεί επαρκώς και έτσι δεν υγραίνονται σωστά τα μάτια).

› Οι οθόνες των υπολογιστών εκπέμπουν μεγάλη ακτινοβολία .

Αν η οθόνη του υπολογιστή είναι παλαιού τύπου (CRT, οθόνες καθοδικού σωλήνα),

τότε παράγει ηλεκτρικά και μαγνητικά πεδία και εκπέμπει μη ορατούς τύπους ακτινοβολίας, που μπορεί να επιβαρύνουν τον οργανισμό. Πρέπει, λοιπόν, να την τοποθετούμε σε απόσταση μισού μέτρου τουλάχιστον από το σώμα μας. Αντίθετα, οι νεότερου τύπου οθόνες (TFT, plasma) δεν εκπέμπουν κάποια μη ορατή ακτινοβολία που μπορεί να αξιολογηθεί ως βιολογικά σημαντική και θεωρούνται πιο ασφαλείς.

› **Όσοι έχουν βηματοδότη δεν επιτρέπεται να μιλάνε στο κινητό τηλέφωνο.**

Σύμφωνα με τους ειδικούς, οι βηματοδότες της νεότερης γενιάς είναι μεν ηλεκτρονικές συσκευές, αλλά είναι πολύ καλά προστατευμένες, ώστε να μην κινδυνεύουν να επηρεαστούν από ηλεκτρικές συσκευές, ούτε και από τα κινητά τηλέφωνα ή την ακτινοβολία τους. Παρ' όλα αυτά, οι γιατροί συμβουλεύουν τους ασθενείς που έχουν βάλει βηματοδότη να μην έχουν ποτέ το κινητό τους κοντά στο βηματοδότη (π.χ. σε τσέπη σακακιού, πουκαμίσου κλπ.) και, αν το χρησιμοποιήσουν, να το κρατάνε από το αυτί που βρίσκεται στην αντίθετη πλευρά από εκείνη του βηματοδότη. Συνήθως ο βηματοδότης μπαίνει από την αριστερή πλευρά, οπότε θα πρέπει να μιλάνε από το δεξί αυτί.

› **Αν μιλάω στο κινητό μου την ώρα που το φορτίζω ή όταν βάζω βενζίνη, θα εκραγεί.**

Οι πιθανότητες να συμβεί κάτι από αυτά είναι πάρα πολύ μικρές έως και μηδανιμές! Στην περίπτωση της φόρτισης, αν και είναι δύσκολο, δεν είναι εντελώς απίθανο να -συμβεί έκρηξη της μπαταρίας λόγω υπερθέρμανσης. Όσον αφορά το βενζινάδικο, αν δημιουργηθεί κάποιος σπινθήρας την ώρα που ανοίγετε ή κλείνετε το κινητό, είναι θεωρητικά πιθανό να συμβεί κάποια έκρηξη. Καλό θα ήταν -για κάθε ενδεχόμενο- να βγάξετε το φορτιστή από το κινητό σας όταν πρόκειται να μιλήσετε και να το κλείνετε όταν γεμίζετε το ντεπόζιτό σας με βενζίνη. Επίσης, είναι σκόπιμο να φροντίζετε πάντα να αγοράζετε αξιόπιστα ή γνήσια ανταλλακτικά και αξεσουάρ για το τηλέφωνό σας (φορτιστή, μπαταρία κλπ.).

› **Αν ξεχάσω το κινητό μου ανοιχτό στη διάρκεια της πτήσης, μπορεί να πέσει το αεροπλάνο.**

Σύμφωνα με τις επίσημες διεθνείς οδηγίες, απαγορεύεται να είναι ανοιχτά τα κινητά τηλέφωνα στη διάρκεια των πτήσεων, ώστε να αποκλειστεί το -σπάνιο- ενδεχόμενο να δημιουργήσουν προβλήματα στις επικοινωνίες ή στη λειτουργία και τις ενδείξεις των οργάνων πτήσης του αεροπλάνου. Αυτό που θα μπορούσε να συμβεί, θα ήταν να παρεμβληθούν οι συχνότητες των κινητών σε εκείνες των ηλεκτρονικών οργάνων του αεροπλάνου, με αποτέλεσμα να επηρεάσουν ή να διαστρεβλώσουν τις ενδείξεις τους. Για τον ίδιο λόγο, απαγορεύεται και η χρήση άλλων ηλεκτρονικών συσκευών (π.χ. laptop), κυρίως κατά την απογείωση και την προσγείωση. Για να μπορούμε όμως να χρησιμοποιούμε τα κινητά μας ακόμη και στη διάρκεια των πτήσεων, διεξάγονται το

τελευταίο διάστημα έρευνες προκειμένου να δημιουργηθεί ειδικό σύστημα που θα βρίσκεται πάνω στο αεροσκάφος και μέσω εκείνου θα γίνεται η σύνδεση των τηλεφωνικών σημάτων μόνο με δορυφόρο, ενώ παράλληλα θα εμποδίζεται η σύνδεση με επίγεια δίκτυα, ώστε να μη δημιουργούνται προβλήματα στις επικοινωνίες των αεροσκαφών με τους πύργους ελέγχου.

› Οι έγκυοι δεν επιτρέπεται να περνούν από τους ανιχνευτές μετάλλων του αεροδρομίου.

Οι πύλες αυτές δημιουργούν ισχυρό ηλεκτρομαγνητικό πεδίο. Καθώς όμως η έκθεσή μας σε αυτό διαρκεί μερικά δευτερόλεπτα (το χρόνο που χρειάζεται για να περάσουμε από τον ανιχνευτή), δεν φαίνεται ότι θα μπορούσε να υπάρξει κάποιο ιδιαίτερο πρόβλημα για την υγεία ή τη ζωή μας. Ωστόσο, αν και δεν υπάρχουν εκτεταμένες έρευνες για το ζήτημα αυτό, οι ειδικοί λένε ότι μπορεί να υπάρχει πρόβλημα για τους εργαζομένους στον έλεγχο. Γενικά, πάντως, οι γυναικολόγοι συστήνουν -για προληπτικούς λόγους- στις εγκυμονούσες να δηλώνουν στα σημεία ελέγχου ότι είναι έγκυοι, να αποφεύγουν να περνούν από τις πύλες και να ζητούν να τους κάνουν αντ' αυτού σωματικό έλεγχο. Το πρόβλημα είναι ότι ίσως έτσι θα ήταν πιθανό να αυξηθεί η έκθεσή τους στην ακτινοβολία, αφού στις περιπτώσεις αυτές χρησιμοποιούνται φορητοί ανιχνευτές που εκπέμπουν ηλεκτρομαγνητικά κύματα και έρχονται σχεδόν σε επαφή με το σώμα του ελεγχόμενου.

› Οι οικιακές συσκευές δημιουργούν επικίνδυνα ηλεκτρομαγνητικά πεδία

Η αλήθεια είναι ότι πολλές ηλεκτρικές οικιακές συσκευές, όταν είναι σε λειτουργία, δημιουργούν αρκετά ισχυρά ηλεκτρικά, μαγνητικά και ηλεκτρομαγνητικά πεδία. Οι ειδικοί συστήνουν γενικά να εφαρμόζουμε τον κανόνα της συνετής αποφυγής, που -σημαίνει ότι, όταν οι συσκευές είναι σε λειτουργία, χρειάζεται να τηρούμε τις αποστάσεις ασφαλείας (μισό έως ένα μέτρο) και να επιδιώκουμε την όσο το δυνατόν μικρότερη διάρκεια έκθεσης στην ακτινοβολία. Αυτό ισχύει και για το σεσουάρ, που πρέπει να το χρησιμοποιούμε όσο το δυνατόν λιγότερο και να το κρατάμε σε όσο μεγαλύτερη απόσταση γίνεται από το κεφάλι, ιδιαίτερα των μικρών παιδιών.

› Ο φούρνος μικροκυμάτων είναι η πιο επικίνδυνη οικιακή συσκευή.

Υπό προϋποθέσεις, θα μπορούσε η ακτινοβολία του να είναι ή να αποδειχτεί πιο επιβλαβής ή επικίνδυνη από εκείνη της ηλεκτρικής κουζίνας, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι ο φούρνος μικροκυμάτων, αν τηρήσουμε τους κανόνες λειτουργίας του, είναι επισφαλής. Σύμφωνα με τις έως σήμερα έρευνες, φαίνεται ότι η παραγωγή και η απορρόφηση μικροκυμάτων περιορίζεται μέσα στο φούρνο, για όσο διάστημα αυτός είναι σε λειτουργία. Όλοι οι φούρνοι που κυκλοφορούν στην αγορά πληρούν τους -απαραίτητους κανόνες ασφαλείας, ώστε από τη στιγμή που κλείνει η πόρτα να μην

υπάρχουν διαρροές ακτινοβολίας. Παρ' όλα αυτά, είναι πιθανό να παρουσιαστούν διαρροές σε περίπτωση που η πόρτα του φούρνου δεν έχει σφραγίσει τελείως, είναι χαλασμένη, έχει φθαρεί το μεταλλικό πλαίσιο στο γυαλί της (π.χ. επειδή έχουμε το φούρνο πολλά χρόνια). Σε αυτή την περίπτωση, δεν θα πρέπει να τον χρησιμοποιήσουμε, μέχρι να επιδιορθώσουμε σωστά (όχι μόνοι μας) την πόρτα. Όσον αφορά το είδος της ακτινοβολίας του φούρνου μικροκυμάτων, θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι δεν είναι ραδιενεργός και ότι με τα έως τώρα επιστημονικά δεδομένα δεν θεωρείται ότι τα μικροκύματα που τυχόν διαρρέουν από το φούρνο προκαλούν μόνιμα προβλήματα υγείας. Σε κάθε περίπτωση, όμως, είναι σκόπιμο να μη στεκόμαστε μπροστά στο φούρνο μικροκυμάτων όσο λειτουργεί, αλλά σε απόσταση τουλάχιστον μισού έως ενός μέτρου.

› **Είναι επικίνδυνο να έχουμε το ασύρματο τηλέφωνο στο δωμάτιό μας όταν κοιμόμαστε.**

Το ασύρματο τηλέφωνο και η βάση του εκπέμπουν συνεχώς ακτινοβολία, ανεξάρτητα με το αν μιλάμε στο τηλέφωνο ή όχι. Αυτή η ακτινοβολία έχει, σύμφωνα με μελέτες, συνδεθεί με διάφορα προβλήματα, όπως είναι οι διαταραχές του ύπνου. Έτσι, συστήνεται να μην έχουμε το ασύρματο τηλέφωνο και τη βάση του πολύ κοντά (μισό έως ένα μέτρο) από το κρεβάτι μας ή να το έχουμε σε κάποιον άλλο χώρο όπου δεν περνάμε πολλές ώρες και να προτιμούμε κάποιο σταθερό ενσύρματο τηλέφωνο, τόσο για να το έχουμε στην κρεβατοκάμαρά μας όσο και για να μιλάμε.

Πηγή http://www.kivotos.gr/issue/issue/457/issue_2430.asp

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ VITA

Μη φοβού την τεχνολογία... της Άννα Δάλλα Οκτώβριος 2008

2.5.2. Φόβος για το Ιντερνετ

Αγνοια και υπερβολικός φόβος για το Διαδίκτυο, ο οποίος, όμως, δεν τους ωθεί στη λήψη προληπτικών μέτρων χαρακτηρίζει τους Έλληνες γονείς, που βάσει των επίσημων στατιστικών υστερούν... ψηφιακά έναντι των παιδιών τους. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Παρατηρητηρίου για την Κοινωνία της Πληροφορίας που ανακοινώθηκαν με την ευκαιρία της σημερινής Παγκόσμιας Ημέρας για το Ασφαλές Διαδίκτυο, ενώ σε ευρωπαϊκό επίπεδο η διαφορά του ποσοστού των γονέων που χρησιμοποιούν Ιντερνετ με τα παιδιά τους αγγίζει κατά μέσο όρο τις 9 μονάδες, κυρίως εξαιτίας του χαμηλού ποσοστού στις ηλικίες 6-10 ετών, στη χώρα μας τα πράγματα είναι αντίστροφα.

Τα παιδιά σχεδόν σε όλο το ηλικιακό εύρος ξεπερνούν κατά πολύ τους γονείς τους, ακόμα και εκείνους που ανήκουν στις πιο δυναμικές ηλικίες (35-44 ετών). Ποσοστά και ενώ στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες τα παιδιά «σερφάρουν» κατά κύριο λόγο από το σπίτι τους, στην Ελλάδα εμφανίζεται το υψηλότερο πανευρωπαϊκό ποσοστό

πρόσβασης των παιδιών στο Διαδίκτυο από Ιντερνετ καφέ (27% στη χώρα μας έναντι μόλις 3% στην Ευρωπαϊκή Ένωση των «27»).

Το σπίτι παραμένει ο κύριος χώρος πρόσβασης στο Ιντερνετ για τα παιδιά των λοιπών Ευρωπαίων (65%) και ακολουθεί το σχολείο (57%). Στην Ελλάδα, το αντίστοιχο ποσοστό για το σπίτι είναι 56%, ενώ για το σχολείο είναι εξαιρετικά χαμηλό και δεν ξεπερνά το 26%, κυρίως εξαιτίας του χαμηλού επιπέδου χρήσης του διαθέσιμου ευρυζωνικού πανελλήνιου σχολικού δικτύου.

Η λιγοστή ενασχόληση των γονέων με το διαδίκτυο είναι και η βασική αιτία της ανησυχίας τους. Περισσότεροι από τους μισούς (52%) εμφανίζονται ιδιαίτερα ανήσυχοι για την προστασία των ιδιωτικών δεδομένων των παιδιών τους, ενώ το 64% φοβάται για τα παιδιά του σχετικά με ζητήματα αυτοκτονιών ή άλλων βλαπτικών ενεργειών. Οι Έλληνες γονείς προσπαθούν να προστατεύσουν τα παιδιά τους με το να κάθονται κυριολεκτικά δίπλα τους κατά τη διάρκεια της πλοήγησης (29% στην Ελλάδα έναντι 13% στην ΕΕ).

Ωστόσο, στο επίπεδο της πρόληψης είναι σχετικά πίσω, αφού το 35% των γονέων, παρά τους φόβους του, δεν θέτει κανέναν περιορισμό, ενώ μόλις το 1% εμποδίζει την πρόσβαση σε ορισμένες ιστοσελίδες. Αντίθετα, οι Έλληνες γονείς συνηθίζουν να ελέγχουν εκ των υστέρων τα websites που επισκέφτηκαν τα παιδιά τους (36%) και την ηλεκτρονική τους αλληλογραφία (30%).

Την άποψη ότι πρέπει να ξεκινήσει μια δημόσια διαβούλευση γύρω από το θέμα των blogs υποστηρίζει το υπουργείο Δικαιοσύνης, διαψεύδοντας ταυτόχρονα ότι προτίθεται να επιβάλει την επώνυμη δημοσίευση σχολίων.

Με χθεσινή του ανακοίνωση το υπουργείο επισημαίνει ότι δεν είναι στις προθέσεις του να επιβάλει νομοθετικά μέτρα για να δημοσιοποιούνται τα στοιχεία όσων δημιουργούν, λειτουργούν ή διαχειρίζονται blog ενημερωτικού χαρακτήρα στο Διαδίκτυο ούτε για να δημοσιεύονται επώνυμα τα σχόλια σε blog που έχει ενημερωτικό χαρακτήρα ή σχολιάζει την επικαιρότητα.

Με αφορμή σχετικά δημοσιεύματα, το υπουργείο τονίζει ότι δεν υπάρχει κανένα τέτοιο ζήτημα. Ωστόσο σημειώνει ότι θα μπορούσε να αρχίσει μια σχετική συζήτηση με δημόσια διαβούλευση για να οριοθετηθεί ο κοινός τόπος ανάμεσα στην ελεύθερη διακίνηση των ιδεών και την προστασία και αξιοπρέπεια κάθε πολίτη.

Πηγή:

<http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=11429&subid=2&page=1400&subid=4114022>

από ΈΘΝΟΣ online (www.ethnos.gr)

Φόβος για το Ιντερνετ της Μ. Λιλιπούλου 10/02/2009

Εικόνα 2.1 έκθεση μαθήτριας σε ηλεκτρονικό υπολογιστή

2.6 ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

2.6.1 Η οικολογική κρίση πολλαπλάσια της οικονομικής

Η παγκοσμιοποίηση είναι η αλληλεξάρτηση μεταξύ ανθρώπων και εταιρειών σε διάφορα μέρη του κόσμου. Είναι ένας γενικός όρος που αναφέρεται σ' ένα σύμπλεγμα σχέσεων στα πεδία της οικονομίας, της οικολογίας, του εμπορίου, της κοινωνίας, της τεχνολογίας, της κουλτούρας και της πολιτικής. Ο όρος παγκοσμιοποίηση περιγράφει ένα σύνολο φαινομένων μέσω των οποίων η ζωή κάθε κατοίκου του πλανήτη συνδέεται εν μέρει τουλάχιστον, με αποφάσεις που λαμβάνονται έξω από τη χώρα του και τις οποίες ουδόλως επηρεάζει.

Με άλλα λόγια η αναζήτηση από τις επιχειρήσεις καλύτερων ευκαιριών κέρδους, η οργάνωση των παραγωγικών διαδικασιών σε παγκόσμια κλίμακα και η ταχύτητα κυκλοφορίας των πληροφοριών ενθαρρύνουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών. Στην τελευταία περίπτωση μιλάμε για "χρηματοοικονομική παγκοσμιοποίηση". Γιγαντιαίοι όμιλοι όπως η Coca-Cola ή IBM είναι εγκατεστημένοι σε δεκάδες χώρες αναζητώντας φτηνό εργατικό δυναμικό και τεράστιες αγορές. Την περίοδο 1980 - 1999, οι επενδύσεις στο εξωτερικό δεκαπλασιάστηκαν.

Όμως ορισμένες ομάδες (μισθωτοί, αγρότες) και οι λιγότερο προηγμένες χώρες δεν μπορούν να αντέξουν την επίθεση του εξωτερικού ανταγωνισμού και διεκδικούν το δικαίωμα της προστασίας τους, ειδικά σε περιόδους κρίσεων. Εν ονόματι αυτών των ανεπιθύμητων συνεπειών της παγκοσμιοποίησης, οι Μ.Κ.Ο και τα κινήματα κατά της παγκοσμιοποίησης καταγγέλλουν υπερβολές της άκρως φιλελεύθερης οικονομίας, υπεύθυνης, κατά την άποψή τους, και για την επίταση των ανισοτήτων και την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος. Οι Μ.Κ.Ο και η συμβολή τους στα δρώμενα της κοινωνίας έχει βοηθήσει σε μεγάλο βαθμό τον άνθρωπο και τις ανάγκες του, καθώς έχει συμβάλει ενεργά στην αφύπνιση των κινδύνων που κρύβονται πίσω από πολλούς τομείς της ζωής. Ένας από αυτούς είναι η παγκοσμιοποίηση και οι επιπτώσεις που μπορεί να φέρει στην οικολογία και γενικότερα στο περιβάλλον. Μη κερδοσκοπικές-κυβερνητικές οργανώσεις, διαφόρων αντικειμένων στηρίζουν τη φιλελεύθερη οικονομία, έναντι της κερδοσκοπικής-επιχειρηματικής οικονομίας και

προστατεύουν τους πολίτες ,διεκδικώντας την ελευθερία της βούλησης ,απαιτώντας τη μη ισοπέδωση ιδεών και κουλτούρας και επιδιώκοντας την περιβαλλοντική προστασία.

Παρόλο που η παγκοσμιοποίηση είναι ιδιαίτερα περίπλοκο σύμπλεγμα φαινομένων και σχέσεων, εν τούτοις μπορεί κάποιος να διαχωρίσει διάφορες πτυχές της:

- βιομηχανική παγκοσμιοποίηση: η ενίσχυση και επέκταση των πολυεθνικών εταιρειών.

- χρηματοπιστωτική παγκοσμιοποίηση: ανάπτυξη παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών αγορών και η πιο εύκολη πρόσβαση σε εξωτερικές χρηματοδοτήσεις για εταιρικούς και κρατικούς δανειζόμενους.

- πολιτική παγκοσμιοποίηση: η επέκταση των πολιτικών συμφερόντων σε περιοχές και χώρες που δεν γεινιάζουν με τα πολιτικά ισχυρά κράτη.
- παγκοσμιοποίηση της πληροφόρησης: αύξηση της ροής πληροφόρησης μεταξύ των γεωγραφικά μακρινών περιοχών.

- πολιτισμική παγκοσμιοποίηση: ανάπτυξη διαπολιτισμικών επαφών και η δημιουργία μιας παγκόσμιας κουλτούρας.

Μια ακόμη σοβαρή διάσταση της παγκοσμιοποίησης, αφορά την οικολογία και το περιβάλλον. Τα πρόσφατα επιστημονικά πορίσματα περί του φαινομένου του θερμοκηπίου και των συνεπειών του καταδεικνύουν με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο την ασυμβατότητα του υφιστάμενου παγκοσμιοποιημένου συστήματος με την περιβαλλοντική ισορροπία. Η περίφημη έκθεση Στέρν υποστηρίζει ότι, αν η οικονομία συνεχίσει μ' αυτούς τους ρυθμούς και δεν προβεί σε σοβαρές αλλαγές προς την κατεύθυνση της προστασίας του περιβάλλοντος, οι συνέπειες από την έξαρση του φαινομένου του θερμοκηπίου θα προκαλέσουν κατά τις επόμενες δεκαετίες απώλειες που ισοδυναμούν με το 20% του Παγκόσμιου Ακαθάριστου Προϊόντος. Αυτές θα προκληθούν κυρίως από την άνοδο της στάθμης των ωκεανών, η οποία εκτιμάται ότι θα απειλήσει, κατά τις επόμενες δεκαετίες, τα 2/3 των μεγαλουπόλεων του πλανήτη και γύρω στα 700 εκατομμύρια ανθρώπους.

Παγκόσμιες οικονομικές κρίσεις:

1) Η κρίση του 1929: Η κρίση αυτή ξέσπασε απροσδόκητα και προκλήθηκε πάλι, από ένα κερδοσκοπικό κύμα στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. επεκτάθηκε στην Ευρώπη και προκάλεσε την κατάρρευση της παραγωγής, των μισθών και των τιμών σε όλες τις μεγάλες βιομηχανικές χώρες. Η παγκόσμια βιομηχανική παραγωγή υποχωρεί κατά 26% την περίοδο 1928 -1932 και η αντίστοιχη των ΗΠΑ κατά 50%. Η ανεργία προσεγγίζει ακόμη και το 40% του ενεργού πληθυσμού.

Για να ξεφύγουν από την κρίση, οι κυβερνήσεις επιλέγουν πολιτικές που αποσκοπούν στον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων που οφείλονται στη μειωμένη δραστηριότητα των εταίρων τους. Προβαίνουν στην υποτίμηση του εθνικού νομίσματος για να ενθαρρύνουν τις εξαγωγές και θέτουν φραγμούς στις εισαγωγές

για να προστατεύσουν την εγχώρια αγορά. Η μεγάλη Βρετανία επιτρέπει τη διακύμανση της λίρας από το 1931, οι Η.Π.Α υποτιμούν το νόμισμά τους το 1933 και το 1934. Ακολουθεί η Γαλλία το 1936-1937. Επί πλέον, και προπάντων, οι ΗΠΑ εκδίδουν, το 1930, το νόμο Σμούτ-Χώλεν που επιβάλλει ενιαίο δασμό 40% για όλα τα προϊόντα, πράγμα που προκαλεί κύμα ενισχύσεων προστατευτικών μέτρων στην Ευρώπη. Η Γαλλία ορίζει ποσοστάσεις και εφαρμόζει συμπληρωματική φορολόγηση των εισαγωγών των προερχόμενων από χώρες που έχουν υποτιμήσει το νόμισμά τους. Η Μεγάλη Βρετανία, που από το 1921 είχε διακόψει την παράδοση των ελεύθερων συναλλαγών, ενισχύει τον προστατευτισμό το 1931 και το 1932 επιβάλλοντας δασμούς για τα τρία τέταρτα των προϊόντων. Η κατ' όγκο πτώση του διεθνούς εμπορίου είναι μεγάλη. Οι βιομηχανικές χώρες αναδιπλώνεται στις ζώνες επιρροής τους, η Γαλλία στην αποικιακή Αυτοκρατορία και η Μεγάλη Βρετανία στην Κοινοπολιτεία.

Η κατάρρευση της παραγωγής και οι νομισματικές κρίσεις της δεκαετίας του 1930, ευνοώντας την επικράτηση των φασιστικών καθεστώτων στην Ευρώπη, είναι έμμεσα υπεύθυνες για τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Η περιβαλλοντική και η ενεργειακή κρίση που οδήγησε στην αύξηση των τιμών του πετρελαίου όσο και η ανάγκη για την χρηματοδότηση του πολέμου στο Ιράκ, που οδήγησε στην αύξηση του ελλείμματος των ΗΠΑ, σταδιακά διαμόρφωσαν τους όρους ανόδου του πληθωρισμού, που τελικά παρέσυρε και τα επιτόκια προς τα επάνω. Η αύξηση των επιτοκίων οδήγησε στην αύξηση των δόσεων των στεγαστικών δανείων που σε συνδυασμό, με τις εισοδηματικές δυσκολίες των χαμηλών εισοδηματικών στρωμάτων οδήγησε στη μη πληρωμή τους. Ωστόσο οι τράπεζες είναι υποχρεωμένες να διακρατούν ίδια κεφάλαια, ίσα με το ύψος των δανείων που έχουν εκχωρήσει και δεν εξυπηρετούνται από τους πελάτες τους, και να σχηματίζουν προβλέψεις έναντι των επισφαλών απαιτήσεών τους. Για το λόγο αυτό η μη πληρωμή των στεγαστικών δανείων οδήγησε σε εκτίναξη των προβλέψεων. Πολύ περισσότερο, καθώς η πλειάδα ακινήτων που βρέθηκαν στα χέρια τραπεζών διαμόρφωσε όρους υπερβάλλουσας προσφοράς ακινήτων στην αγορά και μείωσε δραματικά τις τιμές τους. Η χρεοκοπία των πιο αδύναμων τραπεζών που είχαν εκχωρήσει στεγαστικά δάνεια ήταν πλέον θέμα χρόνου. Το ίδιο και για τις τράπεζες ή τα ασφαλιστικά ταμεία ή όποιους άλλους που είχαν αγοράσει τα "πακέτα" υποχρεώσεων (τοξικά ομόλογα) από αυτά τα στεγαστικά δάνεια.

Στις 30 Οκτωβρίου 2006 δημοσιεύθηκε η περίφημη "Εκθεση Stern", η οποία υπολόγισε ποιο θα είναι το κόστος για την παγκόσμια οικονομία αν συνεχίσουμε την περιβαλλοντική καταστροφή σαν να μη συνέβαινε τίποτα και ποιο θα ήταν αν υλοποιούσαμε τα ενδεδειγμένα μέτρα. Με απλά οικονομικά μαθηματικά κατέδειξε ότι υπάρχει πολύ μεγάλος κίνδυνος για μια παγκόσμια οικονομική ύφεση από την δυσμενή εξέλιξη κυρίως των κλιματικών αλλαγών. Με μια ανατρεπτική θεωρία της μέχρι τότε κρατούσας σχέσης οικονομίας – περιβάλλοντος και του πλανήτη, θα ωφελούσε την παγκόσμια οικονομία, ακόμα και αν βραχυπρόθεσμα έβλαπτε τα συμφέροντα ορισμένων πολυεθνικών που σήμερα κυριαρχούν. Αυτό οφείλουμε να αναγνωρίζουμε ότι ήταν και το πιο δύσκολο σημείο: πειστεί η οικονομία ότι ενώ μέχρι σήμερα στήριζε την ανάπτυξη "αδιαφορώντας για τις συνέπειες στο περιβάλλον", τώρα έτσι και μόνο έτσι θα την προστατεύσει.

Η Έκθεση εκτιμά πως το κόστος για μια μόνο περιβαλλοντική παράμετρο, αυτήν της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, θα είναι ισοδύναμο με τουλάχιστον το 5%

και μέχρι 20% του παγκόσμιου Α.Ε.Π.κάθε χρόνο. Αντίθετα, το κόστος των απαραίτητων δράσεων για την μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου προκειμένου να αποφευχθούν καταστροφικές επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή μπορεί να περιορισθεί σε μόλις 1% του παγκόσμιου Α.Ε.Π.

Μία άλλη περιβαλλοντική διάμετρος είναι η καταστροφή των δασών σε παγκόσμιο επίπεδο, η οποία προκαλεί μεγαλύτερη ζημιά στη διεθνή οικονομία από,ο,τι η σημερινή κρίση στις χρηματαγορές ,σύμφωνα με την εκτίμηση οικονομολόγων, όπως αναφέρεται σε έκθεσή τους για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Οι συντάκτες της έκθεσης υπολόγισαν την αξία των υπηρεσιών που προσφέρουν στον άνθρωπο τα δάση, από την παραγωγή τροφής και την κατακράτηση πόσιμου νερού μέχρι την απορρόφηση διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα. "Ενώ η Γουόλ Στρίτ είχε χάσει μέχρι 10/10/08, περίπου 1 με 1,5 τρισεκατομμύρια δολάρια σύμφωνα με διάφορες εκτιμήσεις, η πραγματικότητα είναι ότι με τους σημερινούς ρυθμούς χάνουμε φυσικά κεφάλαια τουλάχιστον 2 με 5 τρις. δολαρίων κάθε χρόνο" δήλωσε στο BBC ο οικονομολόγος της Deutsche Bank Παβαν Σούνκντεβ επικεφαλής της μελέτης. Τόσο η έκθεση Stern, όσο και η έκθεση του Σούνκντεβ (Οικονομία των Οικοσυστημάτων) συγκλίνουν στην επιστημονική βεβαιότητα, ότι η περιβαλλοντική κρίση είναι πολλαπλάσια της οικονομικής.

Οι κίνδυνοι για ολόκληρο το ανθρώπινο γένος από την ανεξέλεγκτη ανάπτυξη, που είναι παραδομένη αποκλειστικά στους νόμους της αγοράς, άρα του κέρδους, έχουν γίνει αντιληπτοί ήδη από τη δεκαετία του 1970. Το 1972, η Λέσχη της Ρώμης ανησυχεί για τις επικίνδυνες επιπτώσεις της ανάπτυξης στο περιβάλλον, καταγράφοντάς τες σε μια περίφημη έκθεση με τίτλο "Στοπ στην ανάπτυξη". Επισημούνται το γεγονός ότι η πρόοδος όσον αφορά την αύξηση των υλικών αγαθών παραβλέπει δύο προβλήματα: την εξάντληση των φυσικών πόρων και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος.. Ακόμη κι αν η απαισιόδοξη οπτική της Λέσχης της Ρώμης για την εξάντληση των φυσικών θεωρείται από κάποιους υπερβολική, το γεγονός ότι μεριμνά για το περιβάλλον εγκαινίασε μια στάση με πολλούς συνεχιστές.ιδίως σε παγκόσμιο επίπεδο.

Έτσι η διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την ανθρώπινη ανάπτυξη (1972) που πραγματοποιήθηκε στη Στοκχόλμη δίνει, για πρώτη ουσιαστική θέση στα περιβαλλοντικά προβλήματα και τις διεθνείς διαπραγματεύσεις και τονίζει τις αντιφάσεις που υπάρχουν μεταξύ τους στόχου της οικονομικής ανάπτυξης και της διατήρησης των οικολογικών ισορροπιών. Αλλά οι ανησυχίες των ανεπτυγμένων χωρών που θέλουν να καταπολεμήσουν την αποψίλωση των δασών ή την απερήμωσή και να προστατεύσουν την βιοποικιλότητα θεωρούνται ήσσονος σημασίας από τις αναπτυσσόμενες χώρες, στόχος των οποίων είναι πριν από όλα η ανάπτυξη. Παρά τις επιφυλάξεις, οι σκέψεις για τις επιπτώσεις της οικονομίας στο περιβάλλον εξακολουθούν να κινητοποιούν την κοινωνία των πολιτών και τους πολιτικούς ιθύνοντες των βιομηχανικών χωρών.

Η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης "Βιώσιμη ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη που επιτρέπει στη σημερινή γενιά να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του σήμερα χωρίς να διακυβεύει η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ανταποκριθούν στις ανάγκες τους", υπονοεί ότι η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να κρίνεται σε σχέση με τις

επιπτώσεις της σε τέσσερα είδη κληρονομιάς: το φυσικό κεφάλαιο και το οικονομικό του αντιστάθμισμα, το ανθρώπινο κεφάλαιο (που αυξάνεται χάρη στην εκπαίδευση), το οικολογικό κεφάλαιο (το περιβάλλον), και το κοινωνικό κεφάλαιο (που ταυτίζεται με τις κοινωνικές κατακτήσεις).

Οι κατεξοχήν ένοχοι της παγκοσμιοποιημένης αγοράς και της οικονομικής-περιβαλλοντικής κρίσης, είναι πολύ μεγάλες εταιρείες (πολυεθνικές), που είναι εγκατεστημένες σε πολυάριθμες χώρες και συμμετέχουν δυναμικά στην ανάπτυξη του παγκόσμιου εμπορίου, ενώ οργανώνουν και την παραγωγική διαδικασία τους στο επίπεδο της υψηλίου, εκμεταλλευόμενες τα πλεονεκτήματα διαφόρων κρατών στα οποία δραστηριοποιούνται. Σύμφωνα με τον Ο.Η.Ε, το 1999, υπήρχαν 63.000 πολυεθνικές εταιρείες που διαθέτουν 690.000 θυγατρικές. Οι εταιρείες αυτές κατηγορούνται συχνά γιατί αποφασίζουν μόνο ανάλογα με την οικονομική αποδοτικότητα, σε βάρος οιασδήποτε άλλης θεώρησης. Οι δόλιες πρακτικές ορισμένων πολύ μεγάλων επιχειρήσεων, όπως της Enron ή της Worldcom κ.λ.π, το μόνο που κατάφεραν ήταν να ενισχύσουν το αίσθημα δυσπιστίας μεγάλου μέρους εργαζομένων, των μετόχων και της κοινωνίας των πολιτών απέναντι στα διευθυντικά στελέχη που φαίνονταν να ασχολούνται μόνο με τον προσωπικό τους πλουτισμό.

στ) Πως θα ξεπεράσουμε την κρίση: Η τελική επίλυση της κρίσης θα έρθει μόνο μετά την προσαρμογή της πραγματικής οικονομίας – γεγονός που θα συνοδευτεί και θα εξαρτηθεί από κοινωνικές συγκρούσεις και εισοδηματικές αναδιατάξεις. Η προσαρμογή αφορά 4 βασικές συνιστώσες της κρίσης:

1) Την υπέρβαση του ενεργειακού –περιβαλλοντικού προβλήματος με την υποκατάσταση του πετρελαίου, ώστε να πάψει να τροφοδοτεί τον πληθωρισμό κόστους και να διευκολύνει την περιβαλλοντική ισορροπία σε κάθε μία χώρα ξεχωριστά και στον πλανήτη γενικότερα.

2) Την ανάκαμψη της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, όχι για την "κινεζοποίηση" των εργαζομένων, αλλά μέσω της σημαντικής βελτίωσης στις δεξιότητες τους, την ευρεία χρήση νέων τεχνολογιών (ειδικά των Α.Π.Ε) και την ανάπτυξη του συστήματος κοινωνικής προστασίας που απολαμβάνουν.

3) Με τις επενδύσεις κεφαλαίων, που θα ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις που εγείρουν οι πρώτες συνιστώσες

4) Την σταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την αναδιάρθρωση του ρόλου των τραπεζών., έτσι ώστε να εξυπηρετούν κατά κύριο λόγο τον κοινωνικό και αναπτυξιακό χαρακτήρα του χρήματος και όχι την άπληστη κερδοσκοπία τους.

5) Με το μοντέλο της πράσινης ανάπτυξης:

- α) Ισότιμη πρόσβαση όλων στα αγαθά της φύσης και της ποιότητας ζωής
- β) Το κέρδος δεν μπορεί να ταυτίζεται με την καταστροφή – καταπάτηση των δημόσιων αγαθών (δάση, νερά, ύπαιθρος, παραλίες, δημόσιοι χώροι)
- γ) Η πρόληψη των φυσικών καταστροφών και οι επενδύσεις στο φυσικό περιβάλλον, πρέπει να περιλαμβάνονται στους κρατικούς προϋπολογισμούς
- δ) Μια ανάπτυξη οικονομικά αποδοτική, κοινωνικά δίκαιη και οικολογικά εφικτή
- ε) Ένα κράτος-στρατηγείο που διασφαλίζει ισότιμα την οικονομική Ανάπτυξη, την Κοινωνική Ευημερία και την περιβαλλοντική προστασία.

Πηγή:

<http://www.επιστημη.gov.gr/infocenter/infocenter.asp?content@ref=viwa&id=5299&itemid=9>

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ ΣΕ ΚΡΙΣΗ

ΤΜΗΜΑ Σ.Π.Α.Π.Ε.Κ.Ε.Ε.Κ – ΠΕΡΙΒΑΛΟΝ του Μανώλη Βουτυράκη 21-10-2008

2.7 ΥΓΕΙΑ

2.7.1. ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ: ΒΕΛΤΙΩΣΗ Ή ΑΠΕΙΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ;

Ζώντας σε μια κοινωνία γεμάτη απειλές , είναι απόλυτα φυσιολογικό ο άνθρωπος να βάλλεται από διάφορους κινδύνους ,όχι μονον καθημερινούς αλλα και πιο σοβαρούς ,οι οποίοι μπορεί να αφορούν την υγεία του. Ηπαρέμβαση του ανθρώπου στα πάντα πάνω στη γη έχει επιφέρει πολλές καταστροφικές συνέπειες ,αλλα και αρκετές άμυνες αντιμετώπισης τους. Το περιβάλλον όπως και ο άνθρωπος έχουν επηρεαστεί από τις διάφορες αλλαγές στον πλανήτη ,μαζι με ολα αυτα έχει επηρεαστει και η υγεία του. Η ποιότητα ζωής έχει επηρεαστεί στο μέγιστο. Πλέον δεν υπάρχει τίποτα υγεινό και αγνό όπως υπήρχε πριν αρκετά χρόνια στις τροφές.

Η βελτίωση του βιοτικού μας επιπέδου είναι το κύριο μέλημα όλων ,καθως η ποιότητα ζωής είναι ο σκοπός. Σε αυτο ,έχει συμβάλει μια νέα επιστήμη ,η βιοτεχνολογία.

Η ποιότητα ζωής είναι το ζητούμενο για κάθε καταναλωτή. Όλοι επιλέγουμε προϊόντα που πιστεύουμε ότι θα κάνουν τη ζωή μας καλύτερη, θα μας ωφελήσουν και θα συνεισφέρουν στη βελτίωση του βιοτικού μας επιπέδου. Η επιστήμη και η τεχνολογία συνεισφέρουν τα μέγιστα προς αυτή την κατεύθυνση. Μεταξύ αυτών και η βιοτεχνολογία, που εμφανίζεται ως ένας νέος, ταχύτατα αναπτυσσόμενος

επιστημονικός κλάδος ικανός να λύσει πολλά προβλήματα. Τα γενετικά μεταλλαγμένα προϊόντα έχουν ήδη μπει στο καθημερινό λεξιλόγιο και ίσως στο πιάτο των καταναλωτών. Ήδη στο τομέα των φαρμάκων, η βιοτεχνολογία έχει κάνει άλματα. Πρόβλημα όμως εμφανίζεται στην αποδοχή των γενετικά μεταλλαγμένων τροφίμων. Γιατί;

Ο μέσος καταναλωτής λόγω έλλειψης ειδικών γνώσεων και λόγω επηρεασμού από τις φήμες και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, δεν μπορεί να σχηματίσει αντικειμενική γνώμη. Επιπλέον, το γεγονός ότι πρόκειται για ένα νέο κλάδο επιστήμης, με προϊόντα που δεν έχουν δοκιμαστεί από το χρόνο, ούτε έχουν επιβεβαιωθεί οι επιπτώσεις τους (θετικές ή αρνητικές) στο περιβάλλον και τον άνθρωπο, αυξάνει την αβεβαιότητά του και το φόβο του για το άγνωστο. Εξάλλου, το ισχυρό ρεύμα επιστροφής στη παράδοση και τους παραδοσιακούς τρόπους διαβίωσης, διατροφής κλπ., συγκρούεται με μια επιστήμη που έρχεται να επέμβει στο έργο της φύσης.

Η βιοτεχνολογία λοιπόν εμφανίζεται ως απειλή γιατί:

- Υπάρχει πεποίθηση ότι παύουν να είναι φυσικά τα γενετικά τροποποιημένα προϊόντα.
- Φόβοι για αλλεργίες, ανθεκτικότητα των οργανισμών στα αντιβιοτικά.
- Φόβοι για δημιουργία καρκινοπαθειών ή άλλων ασθενειών.
- Φόβοι για τη χρήση γονιδίων ανθρώπινης ή ζωικής προέλευσης και εν τέλει φόβος για τη δημιουργία μεταλλαγμένων ειδών και ανθρώπων ίσως;
- Φόβος για τυχόν ανεύθνη αντιμετώπιση των εταιρειών με στόχο το κέρδος, σε βάρος της φύσης.
- Ανασφάλεια και αβεβαιότητα γιατί δεν υπάρχουν αξιόπιστα τεστ ασφάλειας των προϊόντων που έχουν υποστεί γενετική τροποποίηση, δεν έχει αποδειχθεί με τη πάροδο του χρόνου ότι είναι ακίνδυνα.
- Φόβοι για τον εκφυλισμό του περιβάλλοντος, η μόλυνση άγριων ειδών κλπ. (στα φυτά κυρίως).

Η απάντηση στην αμφιβολία και τον σκοταδισμό που επικρατεί σχετικά με τη βιοτεχνολογία ίσως να είναι η ενημέρωση και η διαφάνεια ως προς το θέμα αυτό, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και ο διάλογος μεταξύ των ομάδων που εμπλέκονται στο θέμα αυτό. Η επιστήμη μιλά και εκτεταμένα περιβαλλοντικά και κοινωνικά οφέλη από τη χρήση της βιοτεχνολογίας, που θα συνεισφέρουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Πώς μπορεί να επιτευχθεί η βελτίωση;

- Η γενετική τροποποίηση μπορεί να μειώσει την αρνητική χημική επιβάρυνση στο περιβάλλον από τη χρήση επικίνδυνων χημικών (εντομοκτόνα κλπ.).
- Μπορεί να συμβάλλει στη μείωση της επιρροής στα non-target species.

- Μπορεί να μειώσει την έκταση γης που χρειάζεται για τις καλλιέργειες.
- Τα βελτιωμένα προϊόντα με βιταμίνες κλπ. μπορούν να συμβάλλουν στη πρόληψη και μείωση ασθενειών (όπως η τύφλωση, με χρήση ρυζιού εμπλουτισμένο με προβιταμίνη Α) και περιορισμό των θανάτων παιδιών κυρίως σε τρίτες χώρες.
- Η βιοτεχνολογία φέρεται ως η κατάλληλη λύση για τα περιβαλλοντικά, γεωργικά και προβλήματα υγείας στο τρίτο κόσμο. Καθίσταται δυνατή η επίτευξη άφθονης τροφής για να λυθεί το πρόβλημα του υποσιτισμού.
- Γενετικά τροποποιημένοι μικρο-οργανισμοί μπορούν να χρησιμοποιηθούν για το καθαρισμό του νερού, την αποκατάσταση του εδάφους, για να αντικαταστήσουν επικίνδυνα χημικά, για να δημιουργηθούν φιλικές προς το περιβάλλον πηγές ενέργειας όπως τα biogas, hydrogen και ethanol.

Οι παραπάνω λίστες δεν είναι περιοριστικές (δηλ. υπάρχουν κι άλλα επιχειρήματα υπέρ ή κατά που δεν είμαστε τόσο ειδικοί για να τα γνωρίζουμε). Ο μέσος και συνειδητός καταναλωτής αυτά περίπου μπορεί να μάθει.

Κανείς δεν μπορεί να πει κατηγορηματικά και με απόλυτη βεβαιότητα ότι οι εφαρμογές της βιοτεχνολογίας αποτελούν βελτίωση ή απειλή για τη ποιότητα ζωής, γιατί πρόκειται για μια κατάσταση εν εξελίξει. Ο χειρισμός της βιοτεχνολογίας και της γνώσης είναι αυτός που θα καθορίσει τη τελική επιρροή της στη ποιότητα ζωής. Χρειάζεται να υπάρχει ισορροπία, συνετή χρήση, υπεύθυνη αντιμετώπιση και συνεργασία μεταξύ επιστημονικής κοινότητας, βιομηχανίας, αρχών και καταναλωτών, για να αναπτυχθεί χωρίς κινδύνους η βιοτεχνολογία και να υπάρξει εμπιστοσύνη του καταναλωτή. Τα οφέλη έτσι μπορεί να αποδειχθούν πολύ σημαντικά σε σύγκριση με τους κινδύνους που επίσης δεν έχουν εξακριβωθεί.

Πηγή: <http://www.ερασίμα.ο.ε.ε/αποστολές/αποστολές/ερασίμα.ο.ε.ε>

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ (ΕΕΚΠΠΥ)

- **ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ: ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ: ΒΕΛΤΙΩΣΗ Ή ΑΠΕΙΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ;**

Των Σταμάτη Αλαχιώτη, Παπανικολάου Χριστίνα, Δημήτριος Τριχόπουλος

- **Η ΟΠΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ Του Γεώργιου Σταθόπουλου**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ Η΄ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΑΠΟΣΤΗΜΑ

3.1 Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΣΕ ΜΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η παγκοσμιοποίηση και η τεχνολογία είναι εννοιες πολυσυζητημένες και βρίσκονται στην επικαιρότητα διαρκώς. Έχουν εισβάλλει στη ζωή και στην καθημερινότητα του ανθρώπου. Αναμφισβήτητα η συμβολή τους επηρεάζει την οικονομία, την κουλτούρα, την ιδεολογία, τη ζωή, τη γη, το περιβάλλον. Συζητώντας και αναλύοντας για όλους αυτούς τους τομείς, όπου η παγκοσμιοποίηση λαμβάνει χώρα, φέροντας κάποιες φορές αρνητικές αντιδράσεις-συνέπειες και κάποιες άλλες φορές θετικές, κανένας «σοφός» δεν αναρωτήθηκε εάν αυτή η έννοια επηρεάζει τον άνθρωπο ως πρόσωπο, σαν άτομο προβληματισμένο για αυτά που συμβαίνουν γύρω του, αλλά και σαν άτομο που επηρεάζεται το είναι του και η ψυχή του.

Αξίζει να αναφερθούμε και σε τραυματικές και σε ψυχολογικές ίσως και σε συναισθηματικές επιδράσεις, που φέρει η παγκοσμιοποίηση στον άνθρωπο ως προσωπικότητα. Είναι φανερό, ότι αρκετοί άνθρωποι νιώθουν το αίσθημα της αποξένωσης, βιώνοντας την παγκοσμιοποίηση. Αυτό συμβαίνει, διότι καταπατώνται η ελευθερία της ιδεολογίας και της βούλησης τους και νιώθουν ότι το «είναι» τους υποβαθμίζεται. Είναι απόλυτα ορθό να νιώθει ένας άνθρωπος μίσος και συντετριμμένος, απροστάτευτος και μόνος, τη στιγμή που η ελευθερία του λόγου του περιορίζεται και η γνώση του καθοδηγείται.

Η γνώση είναι δύναμη και δεν πρέπει ούτε να υποβιβάζεται ούτε να οριοθετείται από κανέναν και για κανένα σκοπό. Η γνώση σχετίζεται με την παιδεία και δεν έχει καμία στενή σχέση με τη μόρφωση. Άλλωστε αυτός που κατέχει τη γνώση, γνωρίζει ότι δεν γνωρίζει τίποτα. Δυστυχώς, ακόμα και αυτή η τόσο όμορφη έννοια, απειλείται να θυσιαστεί για σκοπούς και κέρδη. Επιπλέον, με τη ραγδαία αύξηση των πολυεθνικών εταιρειών και των μεγαλοεπιχειρήσεων, ο άνθρωπος ολοένα και καθηλώνεται στη γωνιά του μη γνωρίζοντας πώς να κινηθεί, διότι ζώντας μέσα σε μια παγκοσμιοποιημένη κοινωνία και έχοντας ήδη βιώσει αρνητικές επιπτώσεις και έχοντας αντιμετωπίσει δυσάρεστες καταστάσεις, το ανθρώπινο πρόσωπο νιώθει απρόσωπο και μέλος ενός μεγάλου αυλού κόσμου, άψυχου και χωρίς προσωπική βούληση. Μια υπερδύναμη υπάρχει και αυτήν υπηρετούν όλοι.

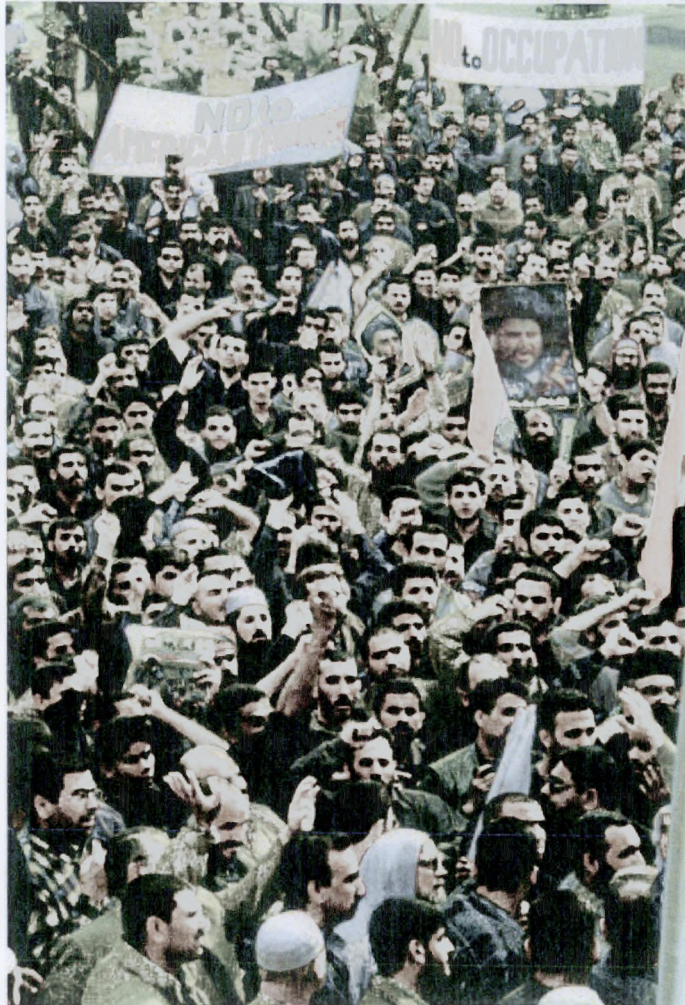
Ο άνθρωπος, χάνει την ταυτότητα του και το στυλ της προσωπικότητας του, ακολουθώντας το ρεύμα που ακολουθεί και κατά αυτό τον τρόπο, έρχεται η κατάλυση της προσωπικής μοναδικότητάς του. Για έναν από όλους αυτούς τους λόγους δεν πρέπει η παγκοσμιοποίηση να εισέλθει σε μερικούς τομείς και αξίες της ζωής, όπως είναι η αντίληψη, η άποψη, ο λόγος, η ελευθερία της βούλησης και του ατόμου, η ιδεολογία, η ψυχή. Όλα αυτά αποτελούν το συνοθήλευμα της ελευθερίας.

3.2 ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

Σήμερα η λέξη και μόνο παγκοσμιοποίηση ξεσηκώνει την αγανάκτηση τόσο των καλοπροαίρετων όσο και λιγότερο καλοπροαίρετων πνευμάτων. Η παγκοσμιοποίηση παύει να είναι δόγμα ή πολιτική και προσλαμβάνει διαστάσεις μιας πραγματικότητας δύσκολα αναστρέψιμης. Δεν σημαίνει βέβαια πλήρη ενοποίηση και πολιτιστική ισοπέδωση. Κουλτούρα έλεγε ο Τ.Σ. Έλιοτ είναι "ο πλήρης τρόπος ζωής ενός λαού, ένας τρόπος που σφραγίζει τα μέλη του από τη γέννηση μέχρι τον θάνατο, από τα χαράματα μέχρι τη νύχτα, ακόμα και στον ύπνο". Αυτή άλλωστε είναι η κυρίαρχη άποψη. Μετά τον Χέρντερ, όλοι δεχόμαστε, ρητά ή σιωπηρά ότι "η εθνική κουλτούρα, ο εθνικός πολιτισμός συγκροτείται ως ακέραιο αποκλειστικό πλήρες ειδοποιό και καταξιωμένο σύστημα πρακτικών αξιών και συμβόλων που αναπαράγεται αενάως στην ιστορία". Αυτή λοιπόν η ιδιαιτερότητα κάθε λαού δεν πρόκειται να διαφοροποιηθεί ούτε να ισοπεδωθεί με την παγκοσμιοποίηση.

Η παγκοσμιοποίηση δεν σημαίνει σήμερα ενοποίηση και ομοιομορφία. Βέβαια δεν θα αποφύγουμε και την δημιουργία μιας εκτός της εθνικής, παγκόσμιας κουλτούρας. Εδώ σημαντικό ρόλο παίζουν τα Μ.Μ.Ε., τα διεθνή πρακτορεία ειδήσεων, η διαφήμιση την οποία διαχειρίζονται μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες, η τηλεόραση - πολλά τηλεοπτικά προγράμματα τα οποία προβάλλονται τα ίδια ή παραλλαγμένα σε διαφορετικές χώρες- ο κινηματογράφος και βεβαίως το διαδύκτιο, μια διεθνής πηγή πληροφοριών η οποία συμβάλει στην παγκοσμιοποίηση ή διεθνοποίηση της γνώσης.

Με τα δεδομένα αυτά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά είναι άδικο θεωρώ να βλέπουμε την παγκοσμιοποίηση ως εχθρό. Ποτέ άλλωστε δεν υπήρξε αυτή η συνεργασία και αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών, αυτή η αλληλεξάρτηση και αλληλοκατανόηση των λαών, ποτέ άλλωστε δεν υπήρξε αυτή η πρόοδος στους τομείς της τεχνολογίας και της επιστήμης. Σαφώς υπάρχουν επίσης φόβοι, αμφιβολίες όσο και ανησυχίες. Ωστόσο δεν είναι εφικτή πλέον ούτε ασφαλώς και επιθυμητή μια επιστροφή στην εποχή του απομονωτισμού. Είναι γεγονός ότι σήμερα μετά την κατάρρευση του διπολικού παγκόσμιου οικονομικού και πολιτικού συστήματος που διαμορφώθηκε μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, μείναμε πλέον με μια υπερδύναμη, τις Η.Π.Α., η οποία είναι κυρίαρχη παγκόσμια.

Εικόνα 3.1 Αλλοδαποί σε διαδήλωση

Πηγή <http://www.laosvet.gr/news/articles/13533.html>

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΛΑΟΣ ΝΟΜΟΥ ΗΜΑΘΙΑΣ 20.10.2007

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ του Θεοφάνη Ηλ. Αζίζογλου
Δικηγόρος

3.3 Παγκοσμιοποίηση και φτώχεια:

Πολιτικές ελεημοσύνης, ή πλαίσια ρύθμισης για δικαιότερη διανομή του παγκόσμιου πλούτου;

Σύμφωνα με τους υποστηρικτές της παγκόσμιας «βιώσιμης και αειφόρας» ανάπτυξης, η παγκοσμιοποίηση και η παγκόσμια οικονομική μεγέθυνση θα μειώσουν «αργά ή γρήγορα» τη φτώχεια και θα ενισχύσουν την κοινωνική συνοχή. Ωστόσο, ενώ ο παγκόσμιος πλούτος εξακολουθεί να αυξάνεται, την ίδια στιγμή σημαντικό κομμάτι του πληθυσμού σε ολόκληρο τον πλανήτη στερείται ακόμα και των στοιχειωδέστερων μέσων επιβίωσης, ενώ οι ανισότητες συνεχώς διευρύνονται: Η

αναλογία εισοδήματος του πλουσιότερου 20% προς το φτωχότερο 20% είναι σήμερα 74 προς 1, έναντι 30 προς 1 το 1960.

Σε απόλυτη φτώχεια (οριζόμενη ως ημερήσιο εισόδημα κάτω από 1 δολάριο) βρίσκονται πάνω από 1 δις συνάνθρωποί μας (22,7% του παγκόσμιου πληθυσμού), με ποσοστά που φτάνουν το 46,7% στην Υποσαχάρια Αφρική, 36,9% στη Ν. Ασία, έναντι 3,6% στην Ευρώπη και στην Κεντρική Ασία.

Εικόνα 3.2 άστεγος καλλιτέχνης

Εάν ωστόσο υπολογίσουμε τη σχετική φτώχεια (με βάση το όριο φτώχειας που χρησιμοποιεί κάθε χώρα), το ποσοστό των φτωχών παγκόσμια αυξάνεται σε 32,1%, με τα αντίστοιχα ποσοστά να ανεβαίνουν σε 25,6% στην Ευρώπη και στην Κεντρική Ασία το 1998 και σε 51,4% στη Λατινική Αμερική!

Αφήνοντας κατά μέρος τις περιστασιακές εξάρσεις «γενναιοδωρίας» –περισσότερο λόγων και εκκλήσεων, παρά ουσιαστικής πρόθεσης για μεταφορά πόρων, πόσο μάλλον για δικαιότερη διανομή του παγκόσμιου πλούτου- ορισμένων ανεπτυγμένων χωρών, για τον περιορισμό της απόλυτης φτώχειας στις χώρες που παρουσιάζουν τις πιο ακραίες μορφές ένδειας, το κρίσιμο ερώτημα είναι άλλο: μπορεί να υπάρξει αποτελεσματική παγκόσμια κοινωνική παρέμβαση και ρύθμιση, για την εξάλειψη της απόλυτης αλλά και της σχετικής φτώχειας στις αναπτυσσόμενες και στις ανεπτυγμένες χώρες;

Αρκετοί μελετητές, όπως ο P. Townsend [CASTELLA](http://www.castella.com/socexclusion.htm), επικρίνουν τις πολιτικές των διεθνών Οργανισμών (Παγκόσμια Τράπεζα, ΔΝΤ, ΠΟΕ) και των 7 ισχυρότερων κρατών, ως υπαίτιες για την όξυνση της ανισότητας και της φτώχειας διεθνώς, διότι οι πολιτικές αυτές:

- εστιάζουν στη μεγέθυνση, όχι στην ανάπτυξη και στην αναδιανομή του εισοδήματος, αφού θεωρούν ότι «η παγκοσμιοποίηση αποτελεί τη βασική κινητήρια δύναμη για την παγκόσμια οικονομική πρόοδο»
- επιβάλλουν επιλογές νομισματικής και μακρο-οικονομικής σταθερότητας, ιδιωτικοποιήσεων και απελευθέρωσης αγορών, ως βασικές προϋποθέσεις για την επίτευξη της οικονομικής μεγέθυνσης, «άρα και της προόδου»
- με τα «Προγράμματα Δομικής Προσαρμογής» του ΔΝΤ, οδήγησαν τις χώρες που τέθηκαν υπό οικονομική κηδεμονία σε αποσταθεροποίηση και, σε αρκετές περιπτώσεις, σε οικονομική καταστροφή, χωρίς να έχουν ουσιαστικά αποτελέσματα στην καταπολέμηση της φτώχειας. Μάλιστα, η εμμονή του ΔΝΤ στη μείωση του πληθωρισμού και της εσωτερικής ζήτησης, οδήγησε σε γρήγορη αύξηση της ανεργίας και της φτώχειας σε παγκόσμιο επίπεδο.
- υιοθετούν «στοχευμένες» - επιλεκτικές μορφές κοινωνικής πρόνοιας, που είναι λιγότερο αποτελεσματικές από τις καθολικές μορφές κοινωνικής προστασίας
- ευνοούν συστηματικά, μέσω του Διεθνούς Εμπορίου, τις αναπτυγμένες χώρες σε βάρος των αναπτυσσόμενων
- βασίζονται στο όριο φτώχειας του 1 δολ/ημέρα (όριο Παγκόσμιας Τράπεζας για την απόλυτη φτώχεια), είναι ισοπεδωτικές και αναποτελεσματικές, αφού οδηγούν διαχρονικά μόνο σε φαινομενική μείωση της φτώχειας, χωρίς να υπολογίζουν τη συνεχή αύξηση του κόστους κάλυψης των αντίστοιχων αναγκών. Έτσι, σε χώρες με κατά κεφαλή εισόδημα 2-5 δολάρια, μεγάλες ομάδες πληθυσμού εξακολουθούν να ζούν σε συνθήκες φτώχειας, αδυνατώντας να καλύψουν στοιχειώδεις ανάγκες διατροφής, ένδυσης, στέγασης, εκπαίδευσης και περίθαλψης.

Στην πρόσφατη έκθεση του ΟΗΕ τονίζεται ότι οι ανεπτυγμένες χώρες πρέπει να διπλασιάσουν τη βοήθειά τους προς τον αναπτυσσόμενο κόσμο, ώστε να μπορέσουν να υλοποιηθούν οι στόχοι του «Προγράμματος της Χιλιετίας». Το πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε το 2000, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, έχοντας ως στόχο τη μείωση της φτώχειας κατά 50% ως το 2015. Στην Έκθεση σημειώνεται ότι από τις ανεπτυγμένες χώρες, μόνο η Δανία, η Νορβηγία και η Σουηδία προσφέρουν σήμερα πάνω από 0,7% του ΑΕΠ τους σ' αυτή την υπόθεση, ενώ οι ΗΠΑ μόλις το 0,15% ! Κατά μέσο όρο, τα πλουσιότερα κράτη δίνουν μόλις 0,25% του ΑΕΠ τους, ενώ ο ΟΗΕ τους ζητά να αυξήσουν αυτό το ποσοστό σε 0,44% το 2006 και σε 0,7% το 2015.

Στην πράξη, δεν διαφάνηκε μέχρι σήμερα η παραμικρή πρόθεση των ανεπτυγμένων χωρών να μοιραστούν οικειοθελώς τον πλούτο τους με τις αναπτυσσόμενες. Άλλωστε γιατί να κάνουν κάτι, το οποίο συνειδητά απορρίπτουν για την καταπολέμηση της φτώχειας στο εσωτερικό της δικής τους χώρας;

Οι πολιτικές των διεθνών φορέων και οργανισμών, αλλά και της Ε.Ε, περιορίζονται συνήθως σε εκκλήσεις, σε διακηρύξεις και σε συστάσεις για «κοινωνική ανάπτυξη» των «τριτοκοσμικών» εταίρων τους στο διεθνές εμπόριο, για περισσότερη «βοήθεια» των πλουσιότερων προς τις φτωχότερες χώρες και για «κοινωνική υπευθυνότητα» των πολυεθνικών επιχειρήσεων.

Έχουν αυτά το παραμικρό αποτέλεσμα απέναντι σε τόσο οξυμένα προβλήματα φτώχειας και κοινωνική ανισότητας;

Μπορούν να έχουν αποτέλεσμα όταν:

□ στον απελευθερωμένο χώρο του Διεθνούς Εμπορίου, δεν υπάρχει η παραμικρή «κοινωνική ρήτρα» ενάντια στην υπερεκμετάλλευση ακόμα και της παιδικής εργασίας, ενάντια στους μισθούς εξαθλίωσης και στα ανύπαρκτα δικαιώματα των εργαζομένων στις φτωχές χώρες;

□ οι εθνικές αγορές είναι αλληλεξαρτώμενες και πλήθος επιχειρήσεων συναγωνίζονται πλέον μεταξύ τους ποιά θα αξιοποιήσει καλύτερα τις χώρες – εργοδοτικούς παραδείσους;

□ οι εργαζόμενοι εκβιάζονται να ανταγωνιστούν μεταξύ τους, ποιός θα μεγιστοποιήσει τα κέρδη απασχολούμενος με τις πιο άθλιες συνθήκες, με τους χαμηλότερους μισθούς και με την ελάχιστη εργασιακή προστασία, που καταχρηστικά βαφτίζεται «σύγχρονη εργασιακή ευελιξία;» ;

Έτσι, λ.χ. οι «πλεονάζοντες» εργαζόμενοι της Κίνας (που εκτιμώνται σε τουλάχιστον 200 εκατομμύρια...), αλλά και χιλιάδες εργαζόμενοι των χωρών (και των υποψήφιων χωρών) της Διεύρυνσης, αναζητώντας δουλειά με όρους που κανείς ευρωπαίος εργαζόμενος δεν θα δεχόταν, ανοίγουν την όρεξη των απανταχού κεφαλαιούχων για επιστροφή σε λογικές κοινωνικής αυθαιρεσίας και σε μοντέλα προπολεμικής ανταγωνιστικότητας, βασισμένα στην υποβάθμιση της ανθρώπινης εργασίας.

Τέτοιες τάσεις, που τον τελευταίο καιρό αναγορεύονται και στη χώρα μας σε...πεμπτουσία σύγχρονων μεταρρυθμίσεων, είναι φυσικό να εντείνονται σε συνθήκες συνειδητής αποδόμησης του κοινωνικού Κράτους, ενίσχυσης του νεοφιλελευθερισμού και συρρίκνωσης του Ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου σε μέτρα και συνταγές «στοχευμένης κοινωνικής φιλανθρωπίας», απευθυνόμενα αποκλειστικά σε όσους έχουν τη μεγαλύτερη, ή μάλλον την πιο κραυγαλέα, ανέχεια.

Αυτές οι φιλανθρωπικές παρεμβάσεις αποτελούν, στην καλύτερη περίπτωση, μόνο περιστασιακά μπαλώματα, αφήνοντας άθικτα τα γενεσιουργά αίτια της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η αντιμετώπιση αυτών των αιτίων απαιτεί αντίθετα ισχυρό κοινωνικό Κράτος, ενιαίες και καθολικής εμβέλειας αναδιανεμητικές παρεμβάσεις, ευρύτερη κοινωνική ρύθμιση της παγκοσμιοποίησης και της παντοκρατορίας των αγορών.

Κοινωνικός Αποκλεισμός και Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο.

Όπως είδαμε στα προηγούμενα, δεν υπάρχει σύγκλιση απόψεων ούτε για τις πραγματικές διαστάσεις, ούτε για τις μεθόδους αντιμετώπισης της φτώχειας παγκοσμίως. Τα πράγματα γίνονται ακόμα πιο σύνθετα όταν αναφερόμαστε στον κοινωνικό αποκλεισμό, καθώς και στα φαινόμενα που τον τροφοδοτούν και τον αναπαράγουν, ακόμα και στις πιο ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου.

Το ξεκαθάρισμα αυτής της έννοιας είναι βασικό, αφού ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι κυρίαρχη θεματολογία στις αναλύσεις των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κοινωνική πολιτική .

Εικόνα 3.3 άστεγος σε άθλιες συνθήκες υγιεινής

Σύγχρονες μελέτες (CASTELLA <http://www.socexclusion.org/eng/htm2>) εντοπίζουν τρεις βασικές προσεγγίσεις του κοινωνικού αποκλεισμού, με εξαιρετικά αποκλίνουσες μεταξύ τους ιδεολογικές παραδοχές και για την έννοια και για τους μηχανισμούς δημιουργίας της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες:

- τον αναδιανεμητικό λόγο, που θεωρεί τον κοινωνικό αποκλεισμό ως συνέπεια της φτώχειας, τη δε φτώχεια ως ενδημικό και με καθολικές διαστάσεις φαινόμενο του συστήματος, που οδηγεί στην αδυναμία μεγάλων ομάδων του πληθυσμού να συμμετέχουν στα εκάστοτε κρατούντα πρότυπα διαβίωσης, κατανάλωσης κλπ.
- τον «ηθικό λόγο» γύρω από την «περιθωριακή τάξη» – τους πληθυσμούς των πάσης φύσεως γκέτο, το «λούμπεν προλεταριάτο» κατά τη μαρξιστική ορολογία- . Η προσέγγιση αυτή ρίχνει το βάρος σε (ελαφρώς ρατσιστικές...) ηθικές –πολιτισμικές αιτίες της φτώχειας και εστιάζει στον «ηθικό κίνδυνο» της περιθωριακής καθήλωσης, αλλά και της μόνιμης εξάρτησης συγκεκριμένων ομάδων του πληθυσμού από κοινωνικές παροχές.

□ το λόγο για την κοινωνική ενσωμάτωση, που συνδέεται με τον αποκλεισμό από την αγορά μισθωτής εργασίας. Εδώ γίνεται λόγος για «ευκαιρίες απασχόλησης» και για «απασχολησιμότητα», η οποία προβάλλεται ως ατομική ευθύνη και ως δια βίου υποχρέωση του εργαζόμενου να αποκτά και να διατηρεί εμπορεύσιμες δεξιότητες. Τα παραπάνω έρχονται να υποκαταστήσουν την πλήρη απασχόληση και την ασφάλεια απασχόλησης ως κοινωνική ευθύνη και πρώτη υποχρέωση του κοινωνικού κράτους. Σε αυτή την προσέγγιση, η ύπαρξη αφ' ενός απασχολησιμότητας των ατόμων, αφ' ετέρου ευκαιριών απασχόλησης (από την αγορά, τους επενδυτές και -δευτερευόντως- το Κράτος) λύνουν άμεσα και πλήρως τα προβλήματα και της φτώχειας και της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Οι δυο τελευταίες προσεγγίσεις, ιδίως η τελευταία, κυριαρχούν στα βασικά κείμενα της Ε.Ε, στους στόχους της Λισσαβώνας, στα εθνικά ΕΣΔΑ και στις πάσης φύσεως μελέτες και αναλύσεις περί κοινωνικής πολιτικής στις χώρες της Ε.Ε. Σ' αυτές τις αναλύσεις, η φτώχεια και οι κοινωνικές διακρίσεις εμφανίζονται ως αποτέλεσμα μιας «μη φυσιολογικής» διάσπασης ή ρήγματος στην κοινωνική συνοχή, που θα έπρεπε, κανονικά, να εξασφαλίζεται σχεδόν αυτόματα από τον υπάρχοντα καταμερισμό εργασίας.

Εξ ού και οι συστάσεις για συνεχή προσαρμογή των οικονομικά ενεργών στις απαιτήσεις της αγοράς, για «ενεργοποίηση» των οικονομικά ανενεργών (στόχος της Λισσαβώνας), των ηλικιωμένων (με άνοδο της ηλικίας συνταξιοδότησης) κλπ, σε συνδυασμό με την αναγκαία «επίδειξη αλληλεγγύης» όσων έχουν εργασία προς αυτούς που δεν έχουν.

Σε αυτή την προσέγγιση, τα προβλήματα και οι διεκδικήσεις των εργαζομένων εκμηδενίζονται, κατ' άλλους «κακώς υπάρχουν», όσο υπάρχουν οι εκτός αγοράς αποκλεισμένοι, οι φτωχοί και οι άνεργοι.

Αλλά και στους ίδιους τους κοινωνικά αποκλεισμένους αποδίδεται ισχυρό μερίδιο ευθύνης («μη προσαρμοστικότητα»), ενώ το κοινωνικό Κράτος περιορίζεται στο να φροντίζει στοχευμένα, (και σίγουρα πιο φθηνά από ότι θα προϋπέθεταν οι παλαιότερες λογικές καθολικής αναδιανομής...) την επανένταξη όσων απόκλιρων έχουν το σοβαρότερο πρόβλημα.

Επειδή πολύς λόγος γίνεται για το «ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο» και για τις προοπτικές διατήρησης ή αντίθετα ανατροπής του στις σημερινές συνθήκες της παγκοσμιοποίησης, θα πρέπει να σημειώσουμε πως, πέρα από τις κρατούσες σήμερα απόψεις και θέσεις των οργάνων της Ε.Ε, διατηρούνται μέχρι σήμερα σαφώς διακριτές κατηγορίες κοινωνικού Κράτους και ανάλογα διαφοροποιημένα συστήματα κοινωνικής προστασίας στην Ευρώπη, τα οποία φωτίζουν σε μεγάλο βαθμό τις υπάρχουσες διαφορές ως προς την οικονομική ανισότητα, αλλά και ως προς τις ερμηνείες και τις πολιτικές αντιμετώπισης του κοινωνικού αποκλεισμού σε ολόκληρο τον ευρωπαϊκό χώρο.

Σχηματικά

social exclusion
για την - άμ, μπορούμε να διακρίνουμε ανάμεσα:

- στο Σοσιαλδημοκρατικό κοινωνικό κράτος με σχεδόν καθολικό χαρακτήρα παροχών και θεσμοθετημένη δέσμευση του Κράτους για επίτευξη κοινωνικής ευημερίας και για κοινωνικά δικαιότερη αναδιανομή. Χαρακτηρίζει τα περισσότερα σκανδιναβικά κράτη.
- στο Κορπορατιστικό κοινωνικό κράτος των χωρών της Ηπειρωτικής Ευρώπης (λ.χ. Γερμανία, Γαλλία), όπου οι κοινωνικές παροχές καλύπτουν ευρύ φάσμα κοινωνικών κινδύνων, αλλά το δικαίωμα πρόσβασης σ' αυτές είναι συνάρτηση του κοινωνικο-επαγγελματικού στάτους και της εργασιακής καριέρας των πολιτών. Το μοντέλο αυτό έχει σαφώς χαμηλότερη αναδιανεμητική επίδραση και κόστος από το προηγούμενο.
- στο αγγλοσαξωνικό Φιλελεύθερο «καθεστώς ευημερίας» (ΗΠΑ, Η.Β από το 1980 και μετά, Ιρλανδία), όπου το κράτος αναλαμβάνει αρμοδιότητες προώθησης της ευημερίας μόνο όπου και όταν η αγορά και η οικογένεια αποτυγχάνουν. Ακόμα και σ' αυτή την περίπτωση, οι υποχρεώσεις του στρέφονται στις ομάδες που έχουν τη μέγιστη ανάγκη, με παροχές μέτριου επιπέδου, που διανέμονται με βάση αυστηρό έλεγχο των πόρων.
- στο Νοτιοευρωπαϊκό Κράτος Πρόνοιας (αφορά στις 4 χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, μεταξύ των οποίων και στην Ελλάδα) με χαρακτηριστικά την καθυστερημένη ανάπτυξη κοινωνικού κράτους, την περιορισμένη σημασία της αρχής της καθολικότητας, τον υψηλό βαθμό κατακερματισμού και πόλωσης του συστήματος αναπλήρωσης εισοδήματος, το σημαντικό ρόλο των πελατειακών σχέσεων και τα μεγάλα κενά στην κοινωνική προστασία, που αναπληρώνονται εν μέρει από τη σημαντική –αλλά φθίνουσα- οικογενειακή αλληλεγγύη.

Η απόσταση που χωρίζει τα παραπάνω μοντέλα κοινωνικού κράτους από τις κρατούσες σήμερα απόψεις για τη δέουσα αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ευρώπη, είναι για τα περισσότερα από αυτά, πλην του αγγλοσαξωνικού, σημαντική.

Με αυτά τα δεδομένα και ενόψει της κυοφορούμενης επικράτησης, στο χώρο της διευρυμένης Ευρώπης, ενός κατά το δυνατόν ομοιόμορφου «νέου ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου», ανοίγονται νέα πεδία προβληματισμών, αντιπαραθέσεων και –πιθανότατα- ανατροπών.

Αυτές οι εξελίξεις, σε συνδυασμό με τους αυξημένους κινδύνους περιθωριοποίησης σημαντικότερων κατηγοριών του πληθυσμού, που εδώ και χρόνια εντοπίζονται από μελέτες στη χώρα μας και στην υπόλοιπη Ευρώπη, δεν αφήνουν περιθώρια εφησυχασμού για το συνδικαλιστικό κίνημα και για όσους διεκδικούν ουσιαστική ανάπτυξη με πραγματική σύγκλιση και κοινωνική συνοχή στο χώρο της Ενωμένης Ευρώπης.

Πηγή: <http://www.ipe.gov.gr/ipe/ipe.nsf/00000000000000000000000000000000?open>

Παγκοσμιοποίηση και φτώχεια: Πολιτικές ελεημοσύνης, ή πλαίσια ρύθμισης για δικαιότερη διανομή του παγκόσμιου πλούτου; site από την Ομοσπονδία Υπαλλήλων Ελληνικών Τραπεζών

3.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

3.4.1. Συνέπειες της παγκοσμιοποίησης - Συμπεράσματα

Τα θετικά στοιχεία της παγκοσμιοποίησης μπορούμε να τα συνοψίσουμε ως εξής:

- * Η αλματώδης πρόοδος και εξέλιξη της τεχνολογίας και όλων των επιστημών.
- * Η ταχύτατη διακίνηση των αγαθών και των νέων επιτευγμάτων.
- * Η διευκόλυνση της επικοινωνίας των ανθρώπων σε όλα τα μέρη της γης με εκμηδενισμό των αποστάσεων.
- * Η καταπολέμηση πολλών ασθενειών, παγκοσμίως.
- * Ο περιορισμός του αναλφαβητισμού.
- * Η αναγνώριση της θέσεως, της σημασίας και του ρόλου των γυναικών και της νεότητας.
- * Η επέκταση των οριζόντων σκέψης που κατοχυρώνει, θεωρητικά τουλάχιστον, την ελευθερία και τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα.
- * Η προώθηση και ενίσχυση των δημοκρατικών αρχών και δομών.
- * Οι διάφορες μορφές αλληλεγγύης των λαών που διευκολύνουν τη συμμετοχή όλο και περισσότερων ανθρώπων στο διαμορφούμενο κόσμο.

Επομένως τα θετικά στοιχεία της παγκοσμιοποίησης δεν πρέπει να παραβλέπονται, αρκεί να τα δούμε μέσα από το πρίσμα των παραπάνω - να χρησιμοποιούνται δηλαδή με σύνεση και επίγνωση (Μαντζαρίδης, 2001).

Τα αρνητικά στοιχεία της παγκοσμιοποίησης:

- * Το χάσμα μεταξύ των χωρών βαθαίνει: οι πλούσιες χώρες γίνονται πλουσιότερες και οι φτωχές φτωχότερες.
- * Γίνεται άνισος καταμερισμός των αγαθών, με αποτέλεσμα να διαμορφώνεται μια κοινωνία με τους έχοντες πολλά από τη μια και των στερούντων από την άλλη.
- * Ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι ωθούνται στο περιθώριο της φτώχειας, ενώ από την άλλη διαμορφώνεται μια μικρή μειοψηφία εύρωστων οικονομικά ανθρώπων, οι οποίοι ελέγχουν την παγκόσμια οικονομία, για πραγματοποίηση των δικών τους συμφερόντων.
- * Ακόμη, οι μικρότερες κοινωνίες αδυνατούν ολοένα και περισσότερο να λαμβάνουν αποφάσεις και να ρυθμίζουν τα δικά τους ζητήματα αυτόνομα και ανεξάρτητα, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να στηριχθούν στις δικές τους μορφές κοινωνικότητας και πνευματικότητας.
- * Νέα κύματα μεταναστών παρατηρούνται και μαζικές μετακινήσεις πληθυσμών και οικονομικών προσφύγων.
- * Η ανεργία αυξάνεται διαρκώς και σε πολλές χώρες αναπτύσσεται η ξενοφοβία και ο ρατσισμός.
- * Ο πλανήτης κινδυνεύει να καταστραφεί, αφού γίνεται μια ανελέητη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων στο όνομα της αλόγιστης παραγωγής αγαθών.
- * Το έγκλημα και η διαφθορά αναπτύσσονται ανεξέλεγκτα, υποβοηθούμενα από την ανάπτυξη της τεχνολογίας.
- * Υπονομεύονται οι δημοκρατικοί θεσμοί: διαμορφώνονται κέντρα εξουσίας, που αδυνατούν να ελέγξουν πλήρως την τοπική οικονομία και είναι υποχρεωμένα να προσαρμόζονται στα “θέλω” άλλων κέντρων εξουσίας (Αρχιεπ Αναστάσιος, 1998).

Αναλυτικότερα:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η διεθνοποίηση της οικονομίας ξεκίνησε ήδη από το 16ο αι., τότε που κορέστηκαν οι εσωτερικές αγορές και το κεφάλαιο ζητούσε έναν τρόπο να αποδεσμευτεί από το κράτος χαλαρώνοντας τους περιορισμούς, που προέρχονταν από την κοινωνία, και να αναγκάσει το κράτος όχι μόνο να μπει σ' ένα παιγνίδι ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, αλλά και να δώσει έμφαση στους νόμους της αγοράς (Νικολόπουλος, 2000).

Η λέξη παγκοσμιοποίηση, στο χώρο της οικονομίας, δηλώνει τη διαδικασία, σύμφωνα με την οποία, οι οικονομίες των διαφόρων κρατών εντάσσονται σ' ένα παγκόσμιο οικονομικό σύστημα, με αποτέλεσμα τη συγκέντρωση της παγκόσμιας παραγωγής, του εμπορίου και της πληροφόρησης σε ορισμένα κέντρα (Αρχιεπ. Αναστάσιος, 1998).

Το ιδεολόγημα της οικονομικής ανάπτυξης προβλήθηκε πρώτη φορά επίσημα το 1948 από τον πρόεδρο των Η.Π.Α. Χάρρυ Τρούμαν και από τότε έγινε η “σημαία” ολόκληρου του ονομαζόμενου ελεύθερου κόσμου. Οι άνθρωποι από τότε το ασπάστηκαν και άρχισαν σταδιακά να γίνονται “μηχανές”, “ταυτίζοντας την ελευθερία τους με την άρση των περιορισμών κυρίως στην κατανάλωση” (Μαντζαρίδης, 2001,σελ.23).

Οι “ισχυροί” της γης μέσω των πολυεθνικών κερδοσκοπικών εταιριών σχεδιάζουν μια παγκόσμια οικονομία, η οποία δρα καταλυτικά στις εθνικές κοινωνίες των επιμέρους κρατών. Η οικονομία αποκτά νομισματικό περιεχόμενο κι όχι παραγωγικό, άρα πρόκειται επίσης για μια χίμαιρα. Η συγκεκριμένη οικονομία αποσκοπεί αποκλειστικά και μόνο στο συμφέρον της ποδοπατώντας όποιο εμπόδιο της παρουσιαστεί, γι' αυτό και επιλέγει πάντα τους ευνοϊκότερους γι' αυτήν όρους προς ανάπτυξη, αδιαφορώντας για τις επιπτώσεις που προκαλεί σε οποιοδήποτε επίπεδο. Στο χώρο της επικρατεί η παράλογη άποψη, ότι το νεκρό χρήμα μπορεί να παράγει, όπως και η εργασία· η χρηματοοικονομία υπονομεύει την παραγωγικότητα μέσω της εργασίας και εμποδίζει την ανάπτυξη και εξέλιξή της. Πρόκειται για ένα είδος τοκογλυφίας. Ο Μ. Βασίλειος, μιλώντας για την τοκογλυφία, λέει “...όλα όσα αυξάνονται, σταματούν να αυξάνονται, όταν φτάσουν στο κανονικό τους μέγεθος, ενώ τα χρήματα των πλεονεχτών εξακολουθούν να αυξάνονται απεριόριστα μέσα στο χρόνο” (Μαντζαρίδης, 2001, σελ.22).

Άμεση συνέπεια της παγκοσμιοποίησης, είναι αδιαμφισβήτητη η αύξηση της ανεργίας: Στη δεκαετία του '80 χάθηκαν πάνω από 1.800.000 θέσεις εργασίας στις Η.Π.Α. και οι άνεργοι στη Γερμανία αγγίζουν σήμερα τα 4.000.000. Την ανεργία προκαλούν: η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας - ειδικότερα της πληροφορικής - αφού οι επιχειρηματίες την προτιμούν από το εργατικό δυναμικό καθώς και το χρηματιστικό κεφάλαιο, αφού βρίσκει ευφορότερο έδαφος για κερδοσκοπία, σε χώρες με χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Η εκβιομηχανοποίηση των “αναπτυγμένων χωρών” έρχεται σε αντιπαράθεση με χώρες, στις οποίες η οικονομία στηρίζεται αποκλειστικά στη γεωργία ή τη βιοτεχνία και οδηγούνται αναπόφευκτα στη

χρεοκοπία (Νικολόπουλος, 2000). Οι συνέπειες της ανεργίας δεν είναι μόνο οικονομικές. Οι μακροχρόνια άνεργοι παρουσιάζουν συμπτώματα κατάθλιψης, νιώθουν αναξιότητα και ντροπή και σε χειρότερο στάδιο έχουν τάσεις αυτοκτονίας. Είναι γνωστή η ρήση των αρχαίων προγόνων μας: “αργία μήτηρ πάσης κακίας”.

Ένα σημαντικό ποσοστό ανθρώπων βιώνουν την ανεργία, ενώ από την άλλη πλευρά, ένα όχι ευκαταφρόνητο ποσοστό εργαζομένων βιώνει την υπεραπασχόληση, που σημαίνει ότι εργάζονται τόσες πολλές ώρες, ώστε δίκαια θα μπορούσε να πει κανείς γι’ αυτούς, ότι “ζουν για να δουλεύουν κι όχι δουλεύουν για να ζουν”. Είναι μια κατάσταση, που προκαλεί άγχος, που κρατεί τον άνθρωπο δέσμιο του χρήματος και της καριέρας, που δεν του αφήνει περιθώριο ελεύθερου χρόνου για την οικογένειά του, για κοινωνικές συναναστροφές, για την πνευματική του καλλιέργεια· ο άνθρωπος μετατρέπεται σε μηχανή, με τη ζωή του προγραμματισμένη· συνεχίζει τη ζωή του χωρίς να γνωρίζει πού πάει και λησμονώντας στην κυριολεξία ποιο είναι το αληθινό νόημα της ζωής.

Όσον αφορά τους εργαζόμενους, υπό τις παρούσες συνθήκες εργασίας, υποταγμένοι στους κανόνες και τις υποχρεώσεις των επιχειρήσεών τους, δεν έχουν το δικαίωμα επιλογής: ή αποδέχονται τους όρους εργασίας, που τους προσφέρεται ή απολύονται. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ή να οδηγούνται στην ανεργία, με τα γνωστά προβλήματα ή να παραμένουν, να ενσωματώνονται και να αλλοτριώνονται. Είναι άραγε η παγκοσμιοποίηση σε θέση να προσφέρει λύση για τη διαρκώς αυξανόμενη ανεργία ή πρόκειται για αδιέξοδο ; (Νικολόπουλος, 2000).

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Τα σημάδια της εξουσίας του ανθρώπου πάνω στη φύση είναι όχι απλά ορατά, αλλά και εκπέμπουν σήματα κινδύνου. Η κατάχρηση του περιβάλλοντος γίνεται με εξουσιαστικά παράλογο τρόπο, από την απληστία του ανθρώπου, που το μόνο που τον ενδιαφέρει είναι να πετύχει προσωπικά οφέλη (οικονομικά, πολιτικά...). Μέχρι σήμερα έχουν γίνει τρεις παγκόσμιες διασκέψεις για το περιβάλλον, διαδοχικά στο Ρίο (1992), στο Κιότο (1997) και στη Χάγη και δεν επέφεραν κανένα αποτέλεσμα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

Τα αρνητικά αποτελέσματα της παγκοσμιοποίησης στον τομέα της κοινωνικής ζωής είναι πολύ σοβαρά, όπως η εκμετάλλευση των αδυνάτων από τους πλούσιους και δυνατούς, η εξουδετέρωση των φτωχών και αδυνάτων, η επικράτηση τελικά των οικονομικά ισχυρών και η διεθνοποίηση της εξουσίας και της βίας.

ΣΤΟΝ ΙΔΙΟ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Οι επιπτώσεις της στην προσωπικότητα του ανθρώπου είναι βαρύτερες, αφού προβάλλει ως ιδανικό το χρήμα και την απόκτησή του με οποιονδήποτε τρόπο. Όλα λοιπόν μπορούν να εξαγοραστούν με το χρήμα; Ακόμη και η πατρίδα, η θρησκεία, η

συνείδηση; Ο πνευματικός, ηθικός κόσμος θα δώσει τη θέση του στη “λογική” του συμφέροντος για τα υλικά αγαθά; (Μαντζαρίδης, 2001).

«Η ηθική στηρίζεται πάντοτε στη δυναμική του πνεύματος. Ηθική είναι η μετάβαση από το επίπεδο του είναι στο επίπεδο του ευ είναι. Και η διαφορά ανάμεσα στο είναι και στο ευ είναι δεν είναι ποσοτική αλλά ποιοτική. Όταν όμως όλες οι ποιότητες αντιμετωπίζονται ως ποσότητες και αξιολογούνται με το χρήμα, δεν απομένει πλέον χώρος για την ηθική. Το “ευ” συμπιέζεται στο επίπεδο του “είναι” και η δυναμική του πνεύματος φαλκιδεύεται...» (Μαντζαρίδης, 2001, σελ.22).

Ο Απόστολος Παύλος χαρακτηρίζει την πλεονεξία ως ειδωλολατρία. Με την πλεονεξία σταματάει η επικοινωνία του ανθρώπου με το Θεό και μεταμορφώνεται σιγά σιγά σε δούλο του χρήματος (Μαντζαρίδης, 2001). Η παγκοσμιοποίηση ισοπεδώνει τον άνθρωπο όχι μόνο ως προσωπικότητα, αλλά και τις παραδοσιακές διαφορές μεταξύ τους. Δε σέβεται τη διαφορετικότητα των ανθρώπων, αλλά ούτε και την κοινή φύση μεταξύ τους.

3.4.2 Ο κόσμος στη δίνη των ανισοτήτων

Η παγκοσμιοποίηση διευρύνει τα οικονομικά και κοινωνικά χάσματα, με αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση ολόκληρων κρατών

Το σήμερα εφαρμοσμένο μοντέλο παγκοσμιοποίησης διευρύνει με ταχύ ρυθμό τις ανισότητες σε όλους τους τομείς με "παράπλευρες" κατά τη νατοϊκή ορολογία κοινωνικές απώλειες όχι μόνον στον Τρίτο Κόσμο, αλλά ακόμη και στη μητρόπολη της παγκοσμιοποίησης, στις ΗΠΑ αλλά και στην Ευρώπη, όπου τα κρούσματα ρατσισμού αυξάνονται ραγδαία. Οι αντιδράσεις στην παγκοσμιοποίηση έχουν ήδη αποτυπωθεί στο Σιάτλ, το Γκέτεμποργκ, τη Γένοβα. Τα μηνύματα είναι σαφή και απειλητικά.

* Περιδινίζονται πάλι σε οικονομική τρικυμία οι χώρες της Ν.Α Ασίας, οι οποίες προβάλλονται ως το καλύτερο παράδειγμα των πλεονεκτημάτων της παγκοσμιοποίησης.

* Καταβαθαθρώνονται πάλι ανά την υφήλιο τα χρηματιστήρια, το άλλο κορυφαίο σύμβολο της εποχής της παγκοσμιοποίησης, του μέχρι πρότινος πηγής καθολικού και εύκολου πλουτισμού.

* Συγκρούονται πάλι Βορράς και Νότος στη διάσκεψη του ΟΗΕ με ψυχοπολεμική ένταση για τον ρατσισμό, σε μια εμφανή προσπάθεια των τριτοκοσμικών χωρών να πάρουν μια πολιτική ρεβάνς από τις πλούσιες χώρες ως αντίβαρο της οικονομικής τους εξαθλίωσης.

* Ανησυχούν οι πάντες για επερχόμενη παγκόσμια οικονομική ύφεση, ορισμένες επικίνδυνες πλευρές της οποίας αποδίδονται από τους αναλυτές ακριβώς στην παγκοσμιοποίηση (Δελαστίκ, 2001).

- Πηγή:

http://www.zoiforos.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=32&Itemid=47

Παγκοσμιοποίηση, της Τσακίρη Μαρίας και της Κεσκινίδου Αγγελικής,

05.09.07

3.4.2.1. Ποιόν ευνοεί η παγκοσμιοποίηση;

Οι Γάλλοι, που ερωτήθηκαν σε δημοσκόπηση της "Μοντ" τον Ιούλιο, είχαν σαφέστατη άποψη: Μόνο το...1% απάντησε ότι η "παγκοσμιοποίηση ωφελεί όλους", ενώ το 55% υποστήριζε πως "ωφελεί τις πολυεθνικές επιχειρήσεις". Ενδιαφέρον έχει και μια παλιότερη δημοσκόπηση της "Εξπενσιόν": Το 65% απάντησε πως η παγκοσμιοποίηση επιτείνει τις ανισότητες.

Το χάσμα διευρύνεται.....

Η διαφορά ανάμεσα στις χώρες όπου ζει το πλουσιότερο 20% του συνολικού πληθυσμού της γης και στις χώρες όπου ζει το φτωχότερο ήταν 11 προς 1 το 1913, εκτινάχθηκε στο 30 προς 1 το 1960 και εκτοξεύτηκε στο 74 προς 1 το 1997.

Στις χώρες που ζει το πλουσιότερο 20% παράγεται ήδη το 86% του παγκόσμιου ΑΕΠ, ενώ στις χώρες του φτωχότερου 20% παράγεται μόλις το 1% του παγκόσμιου ΑΕΠ. Σαν να μη έφτανε αυτό, οι χώρες του πλουσιότερου 20% πραγματοποιούν το 82% των παγκόσμιων εξαγωγών, ενώ εκείνες του φτωχότερου 20% πραγματοποιούν μόνο το 1% των συνολικών εξαγωγών, πράγμα που σημαίνει ότι συνεχώς μεταφέρεται πλούτος από τις φτωχότερες προς τις πλουσιότερες χώρες.

Έτσι όμως δεν υπάρχει μέσον επιβίωσης των φτωχών χωρών, πέρα από τον διεθνή δανεισμό. Όντως, από 265 δισεκατομμύρια δολάρια που ήταν ο διεθνής δανεισμός το 1975 εκτινάχθηκε στα 4,2 τρισεκατομμύρια δολάρια το 1994.

Μέσα σε τέτοιες συνθήκες, δεν αποτελεί έκπληξη βεβαίως το γεγονός ότι 80 χώρες έχουν σήμερα ΑΕΠ κατά κεφαλήν από όσο είχαν πριν από 10 ή και περισσότερα χρόνια.

3.4.2.2. Άνθρωποι και κράτη

Εντελώς αντίθετα αποτελέσματα έχουμε ως αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης στις πλούσιες χώρες, όπου ο ρυθμός συσσώρευσης πλούτου έχει προσλάβει ασύλληπτες διαστάσεις.

Οι τρεις πλουσιότεροι άνθρωποι του πλανήτη είχαν το 1999 προσωπική περιουσία που υπερέβηκε το συνολικό ΑΕΠ των 35 φτωχότερων χωρών του κόσμου με πληθυσμό 600 εκατομμύρια κατοίκους, όπως μας πληροφορούσε η ετήσια έκθεση του ΟΗΕ για την "Ανθρώπινη Ανάπτυξη". Σύμφωνα πάντα με την ίδια έκθεση, το φτωχότερο 50% του πληθυσμού της γης καταναλώνει, μόλις το 6% του παγκόσμιου

ΑΕΠ, ενώ το πλουσιότερο 15% του πληθυσμού καταναλώνει το 80% του συνολικού ΑΕΠ του πλανήτη μας.

Η διεύρυνση των ανισοτήτων δεν περιορίζεται μόνο μεταξύ των πλουσιότερων και των φτωχότερων χωρών. Έχει σοβαρότατες αρνητικές συνέπειες και για τους εργαζόμενους των ανεπτυγμένων χωρών. Το 68% των Αμερικανών δήλωσε σε σχετική δημοσκόπηση, ότι πιστεύει πως η παγκοσμιοποίηση επιφέρει μείωση μισθών ακόμη και μέσα στις ίδιες της Η.Π.Α. (Δελαστίκ, 2001).

3.4.2.3. Απειλή ρήξεων

Τα στοιχεία δεν αφήνουν περιθώρια αμφισβήτησης του γεγονότος, ότι το σήμερα εφαρμοσμένο μοντέλο παγκοσμιοποίησης διευρύνει τις ανισότητες σε όλους τους τομείς, καθώς κατανέμει εξαιρετικά άνισα τα κέρδη της, ενώ ταυτόχρονα έχει πολλές αρνητικές επιπτώσεις, όχι μόνο για κοινωνικές ομάδες, αλλά και για ολόκληρες χώρες.

Το κοινωνικό κράτος καταλύεται, οι πολιτικές συνοχές της κοινωνίας καταργούνται, θεωρούμενες "άχρηστο" κόστος, που μειώνει την ανταγωνιστικότητα και επομένως δυσχεραίνει τη θέση της χώρας στην "παγκοσμιοποιημένη" διεθνή οικονομία. Οι εργασιακές σχέσεις αναμορφώνονται με μοναδικό κριτήριο αυτό, οι λιγότεροι ικανοί και καταρτισμένοι περιθωριοποιούνται, ολόκληρες χώρες θεωρούνται "άνευ σημασίας"· έτσι πετάγονται σ' έναν "Καιάδα κοινωνικών αποβλήτων", δισεκατομμύρια άνθρωποι (Δελαστίκ, 2001).

"Υπάρχει φτώχεια και ανισότητα με πηγή την ανεργία, αλλά και άλλους παράγοντες και πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ισχυρότατης παρέμβασης". Η αναφορά αυτή του υπουργού Εργασίας κ. Τάσου Γιαννίτση έρχεται να επιβεβαιώσει με επίσημο τρόπο μία ήδη διαμορφωμένη κατάσταση. Σε όλο τον κόσμο και, συνεπώς και στην Ελλάδα ένα νέο κύμα φτωχών κινείται, συχνά, στις παρυφές της δομημένης κοινωνίας. Μεγάλες μάζες πληθυσμού βρίσκονται στα όρια της ένδειας όχι με την έννοια ότι δεν διαθέτουν ένα κομμάτι ψωμί, αλλά με τη λογική ότι υστερούν σημαντικά σε σχέση με τον "μέσο όρο".

Σύμφωνα με τους δείκτες εισοδηματικής ανισότητας του ΟΟΣΑ, με τους οποίους αποτυπώνεται η εισοδηματική "ψαλίδα" μεταξύ των πλουσίων και των πλέον φτωχών πολιτών, η Ελλάδα μοιράζεται στη διόλου τιμητική θέση, με την Τουρκία. Στην πρώτη θέση, το Μεξικό και ακολουθεί η νέα Ζηλανδία (Τερζής, 2001). Το ελληνικό κράτος πρόνοιας εμφανίζεται μεν πολυέξοδο, ωστόσο καθόλου αποτελεσματικό. Είναι ενδεικτικό ότι, αν και η ελεύθερη λειτουργία της οικονομίας παράγει το μικρότερο ποσοστό φτώχειας εντός της Ε.Ε, μετά τις δαπάνες πρόνοιας ο δείκτης φτώχειας της χώρας είναι υψηλότερος ευρωπαϊκά!

3.4.3 Η "άλλη" παγκοσμιοποίηση

Την τελευταία τετραετία, ένα φάντασμα πλανιέται πάνω από την υφήλιο: "παγκοσμιοποίηση". Χιλιάδες διαδηλωτές παραβιάζουν τις "κόκκινες ζώνες" για να εκφράσουν την αντίθεσή τους στη φιλελευθεροποίηση του διεθνούς εμπορίου, την

ιδιωτικοποίηση των πάντων, το ξήλωμα του κράτους πρόνοιας. Ποιοι βρίσκονται πίσω από όλον αυτόν τον ξεσηκωμό;

Θα ήταν βέβαια αφελές ν' αναζητήσει κανείς μια οποιαδήποτε άτυπη "Διεθνής της αντιπαγκοσμιοποίησης" στο ρόλο του καθοδηγητή ενός κινήματος τόσο πολύχρωμου, στις γραμμές του οποίου συναντάμε μεξικανούς ιθαγενείς και σκανδιναβούς, βραζιλιάνους ακτήμονες, βερειοαμερικάνους οικολόγους και αργεντινούς αγωνιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, φιλιπινέζους εργάτες και βρετανούς καταληψίες στέγης.

Το κίνημα αυτό είναι προϊόν μιας πολύ συνειδητής δράσης συγκεκριμένων δικτύων, τα οποία υπερβαίνουν σύνορα και πολιτικοϊδεολογικές καταβολές για να συντονίσουν τη δράση τους ενάντια στο κοινό εχθρό: την αυξανόμενη απαξίωση της ανθρώπινης εργασίας και ζωής, απέναντι στην αδηφάγα επέλαση των αγορών και του κεφαλαίου. Μια από τις σημαντικότερες συλλογικότητες αυτού του ρεύματος είναι η Παγκόσμια Λαϊκή Δράση (People's Global Action, PCA): Ξεκίνησε το καλοκαίρι του 1997 και σήμερα αγκαλιάζει εκατομμύρια ανθρώπους σε χώρες τόσο διαφορετικές: Ινδίες, Καναδά, ΗΠΑ, Νεπάλ, Σουηδία και η Βραζιλία. Στο ενεργητικό της περιλαμβάνεται η πρώτη διεθνής κινητοποίηση ενάντια στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ) το έτος 1998, όσο και πολλές από τις μεγάλες κινητοποιήσεις, που ακολούθησαν (Κωστόπουλος, Τρίμης, Ψαρρά, Ψαρράς, 2002).

Τα τρία σενάρια για το μέλλον της ανθρωπότητας

Μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, τρία είναι τα βασικά σενάρια για το μέλλον της ανθρωπότητας.

1. Το τέλος των μεγάλων συγκρούσεων

Η περίφημη θεωρία του Φουκουγιάμα για το "τέλος της Ιστορίας" υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι στη μετακομμουνιστική εποχή η κυριαρχία του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού, που βλέπουμε στις μέρες μας, είναι αναπότρεπτη. Μετά την πτώση του Τείχους δεν υπάρχουν σοβαροί αντίπαλοι, ικανοί να αμφισβητήσουν τον συνδυασμό δημοκρατικού πολιτεύματος και νεοφιλελεύθερης καπιταλιστικής οικονομίας που θα εξαπλώνεται στο πλαίσιο της ηγεμονίας των ΗΠΑ. Θα υπάρχουν τοπικοί πόλεμοι χωρίς σοβαρό κίνδυνο ανατροπής του παγκόσμιου "status quo".

2. Το πέρασμα στις πολιτισμικές συγκρούσεις

Ο Χάντινγκτον με την περίφημη θεωρία του περί πολιτισμικών πολέμων δεν πιστεύει σε μια κατάσταση, όπου οι μεγάλες συγκρούσεις θα πάψουν να αποτελούν κινητήρια δύναμη του ιστορικού γίγνεσθαι. Πιστεύει, ότι οι πόλεμοι που έχουν ως δομική βάση διαφορές στον τρόπο ελέγχου των μέσων παραγωγής και κυριαρχίας θα δώσουν τη θέση τους σε πολέμους, που έχουν ως βάση διάφορες θρησκευτικές πολιτισμικές κοσμοθεωρίες πάνω στο νόημα της ζωής, του θανάτου και στη σχέση του ανθρώπου με το σύμπαν και το θείο.

3. Ο μετασχηματισμός των κοινωνικοοικονομικών συγκρούσεων

Το τρίτο σενάριο, που έχει κυρίως αναπτυχθεί από στοχαστές του κεντροαριστερού χώρου απορρίπτει τις προβλέψεις του Φουκουγιάμα και αυτές του Χάντινγκτον. Η αμερικανική ηγεμονία και ο φιλελεύθερος καπιταλισμός, που προωθεί, θα αμφισβητηθούν τις επόμενες δεκαετίες και από τον πιο αυταρχικό ασιατικό καπιταλισμό και από τον κοινωνικά πιο ευαίσθητο ευρωπαϊκό (Μουζέλης, 2001). Η ιστορική εξέλιξη

Με βάση τα τρία σενάρια τι μπορεί να πει κανείς για την τωρινή κατάσταση; Έχει δίκιο τελικά ο Χάντινγκτον; Μπορεί να δει κανείς τα τραγικά γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου ως την απαρχή μιας περιόδου πολιτισμικών πολέμων;

Κατ' αρχήν, το σίγουρο είναι, ότι η θεωρία του Φουκουγιάμα δεν είναι πλέον πειστική. Η Ιστορία θα εξακολουθήσει να εκτυλίσσεται στη βάση ανταγωνιστικών συγκρούσεων, όπου θα κυριαρχεί το κοινωνικοοικονομικό ή το πολιτισμικό στοιχείο. Βεβαίως, επειδή δεν υπάρχουν "σιδηροί νόμοι" της ιστορικής εξέλιξης, το αν θα δικαιωθεί ο Χάντινγκτον εξαρτάται από την στρατηγική, που θα ακολουθήσει η αμερικανική υπερδύναμη τους μήνες και τα χρόνια που έρχονται. Αν π.χ. η στρατηγική της εξακολουθήσει να είναι τόσο μονοδιάστατη όσο φαίνεται αυτή τη στιγμή, αν, δηλαδή, όλο το βάρος εξακολουθήσει να δίνεται στα αστυνομικά και στρατιωτικά μέτρα καταπολέμησης της τρομοκρατίας, τότε το σενάριο περί πολέμου πολιτισμών (τουλάχιστον εν μέρει) θα γίνει πραγματικότητα. Γιατί τα στρατιωτικά μέτρα, αν δε συνδυαστούν με μια ριζική αναθεώρηση της αμερικανικής πολιτικής στα θέματα του Μεσανατολικού και της παγκόσμιας φτώχειας μπορούν κάλλιστα να οδηγήσουν σε μια κατάσταση όπου: οι "μάρτυρες του Αλλάχ" θα πολλαπλασιαστούν γεωμετρικά, τα λαϊκά στρώματα στον αραβικό κόσμο θα εντείνουν την υποστήριξη

τους σε "ήρωες" τύπου Μπιν Λάντεν, τα φιλοδυτικά καθεστώτα στο Πακιστάν, στη Σαουδική Αραβία και στον Κόλπο θα μπουν σε μια διαδικασία αποσταθεροποίησης.

Από τη άλλη μεριά, αν υπό τη πίεση της Ευρώπης καθώς και των προοδευτικών παραγόντων - δυνάμεων μέσα στις ΗΠΑ, η αμερικανική κυβέρνηση ακολουθήσει μια πιο δίκαιη πολιτική έναντι των Παλαιστινίων και μια πιο κοινωνική ευαίσθητη πολιτική έναντι των περιθωριοποιημένων πληθυσμών του πλανήτη (αραβικών και μη), μπορεί μακροπρόθεσμα οι τρομοκράτες τύπου Μπιν Λάντεν να χάσουν τη λαϊκή υποστήριξη, που απολαμβάνουν σήμερα (Μουζέλης, 2001).

Είναι φανερό ότι η σύλληψη, τα κριτήρια και ο τρόπος λειτουργίας του όλου συστήματος έχουν στηριχθεί στον δυτικό καπιταλισμό, στη λογική της ελεύθερης οικονομίας, της οποίας η δυναμική στηρίζεται στη διαρκή κερδοφορία. Η παγκοσμιοποίηση δεν είναι μόνο οικονομική διαδικασία. Πρόκειται για άμεση ή έμμεση επιβολή ενός συστήματος σκέψευς που αγνοεί ή και καταστρέφει τις ιδιαιτερότητες των επί μέρους λαών και ανθρώπων και παραμερίζει ή διαλύει αξίες όπως η φιλία, η εντιμότητα, η εγκράτεια, προβάλλοντας ένα καταναλωτικό πρότυπο με αδιάκοπη επιδίωξη κέρδους, υπό την επίδραση του οποίου συνθλίβονται οι ανθρώπινες σχέσεις.

Στο τελευταίο του βιβλίο που κυκλοφόρησε προ μηνών "Η παγκοσμιοποίηση", ο Philippe Moreau Defarges, καταλήγει: "Η παγκοσμιοποίηση φαίνεται να ανοίγει στην ανθρωπότητα δύο δρόμους ακραίους: Δίνει στους ανθρώπους την αίσθηση ότι είναι κλεισμένοι μέσα στη φυλακή, τη γη...ή γεννά τη συνείδηση της ενότητας, της ανθρωπότητας... Η παγκοσμιοποίηση δεν δίνει τέλος ούτε στον άνθρωπο ούτε στην ιστορία του. Δεν είναι παρά ένα υποπροϊόν της τεχνικής προόδου. Ασφαλώς δεν είναι τυχαίο ότι η παγκοσμιοποίηση πραγματοποιείται τη στιγμή, που ο άνθρωπος βυθίζεται σε δύο άπειρα: στο απείρως μικρό της ύλης και στο απείρως μεγάλο των άστρων" (Ph. Moreau, 1997, σελ. 124-125).

Πηγή: <http://www.greeknet.gr/~gnet/users/philosophy/Defarges/Εγκοσμιοποιήσι.htm>

ιστοσελίδα

του Σπυρίδωνος Βλιώρα Τι είναι παγκοσμιοποίηση του **Γ. Χ. Παπαγεωργίου**, εφ. Ελευθεροτυπία, 15/7/2001

3.4.4. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η κοινή ζωή των πολιτών του κόσμου δεν μπορεί να θεμελιώνεται μόνο σε χρηστικά αντικείμενα, ούτε σε επιβαλλόμενες μιμητικές συμπεριφορές χωρίς πολιτιστικό υπόβαθρο, αλλά στην ικανότητα αυθεντικής επικοινωνίας, συνεργασίας σε κοινά αποδεκτούς σκοπούς, στην πανανθρώπινη αλληλεγγύη και την αναγνώριση σε ένα κοινό πλαίσιο αξιών και συμβολικών αναφορών. Από την άλλη, η απάντηση στο παγκόσμιο χωνευτήριο δεν μπορεί να είναι ο οπισθοδρομικός κατακερματισμός του πολιτισμικού πεδίου σε πολλές μικρές κοινότητες, κλειστές στον εαυτό τους και εχθρικές μεταξύ τους και απέναντι στη μαζική κουλτούρα, που τους είναι ξένη. Ο κίνδυνος που διαγράφεται είναι, σύμφωνα με τον Γάλλο κοινωνιολόγο Αλέν Τουρέν,

να κυριαρχήσει παντού η σύγκρουση ανάμεσα στις διεθνείς αγορές του θεάματος και του εμπορεύματος και σε επιθετικούς εθνικισμούς ή αυταρχικούς κοινοτισμούς.

Πως μπορούμε να υπερβούμε αυτή την αντίθεση; Πολλοί υποστηρίζουν την φιλελεύθερη απάντηση: *Ας διαχωρίσουμε δημόσιο και ιδιωτικό βίο, ας σεβόμαστε όλοι τους ίδιους νόμους και ας αφήσουμε τον καθένα ελεύθερο να έχει τις γνώμες και τις πεποιθήσεις του.* Αυτή η διαδικαστική δημοκρατία εξασφαλίζει το σεβασμό των ατομικών ελευθεριών, οργανώνει την εκπροσώπηση των συμφερόντων και τη δημόσια συζήτηση, θεσμοθετεί την αντικειμενικότητα. Οπωσδήποτε, η απάντηση αυτή προστατεύει τη συνύπαρξη, αλλά δεν εξασφαλίζει την επικοινωνία! Ακόμη και όταν προχωράει πέρα από την απλή ανεκτικότητα και αναγνωρίζει θετικά σε κάθε κουλτούρα, μια κίνηση προς το οικουμενικό, αφήνει άλυτο το πρόβλημα της επικοινωνίας και της αλληλεγγύης. Μας θέτει μπροστά στους άλλους, τους διαφορετικούς, όπως μπροστά στις βιτρίνες ενός μουσείου... Πως μπορούμε λοιπόν να συνδυάσουμε την αναγνώριση των διαφορών με την επιβεβαίωση μιας οικουμενικής αρχής ισότητας ανάμεσα στους ανθρώπους;

Μια αποτελεσματική απάντηση στην υλιστική παγκοσμιοποίηση μπορεί να είναι μόνο παγκόσμια και εξαρτάται από την ανάδυση ενός νέου υποδείγματος, που να έχει εφαρμογή σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης

δραστηριότητας και να αποτελέσει τη νέα παγκόσμια γλώσσα επικοινωνίας. Αυτό που χρειάζεται να αλλάξει δεν είναι απλώς πρώτα εκείνη, έπειτα η άλλη λεπτομέρεια αλλά όπως υποστηρίζει ο ριζοσπάστης κοινωνιολόγος Ραϊτ Μίλλς, η δομή των θεσμών, η πηγή της πολιτικής. Ένας από τους σοφότερους πολιτικούς στοχαστές, ο Πέρυ Άντερσον, παραδέχεται ότι κανένα, από τα πολιτικά ρεύματα που προσπάθησαν να αντισταθούν στον καπιταλισμό αυτό τον αιώνα, δεν έχει σήμερα ηθικό ή πυξίδα.

Αυτό το ζητούμενο υπόδειγμα δεν μπορεί να στηρίζεται ούτε στην χρησιμοθηρική τεχνολογία, ούτε στον εξαρτημένο επιστημονισμό, ούτε σε κενές παρωχημένες ιδεολογίες, αλλά στις οικουμενικές, αιώνιες αξίες του ανθρωπισμού. Ένας ανθρωπισμός όμως, που δεν βυθίζει στéρεα τις ρίζες του στην βιοματική πνευματική εμπειρία, δηλαδή τη μεταφυσική, είναι στείρο και νεκρό γράμμα. Η διακοπή της καθαρής μεταφυσικής παράδοσης στη Δύση είχε σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ασύμμετρου και παρεκκλίνοντος τεχνοκρατικού πολιτισμού. Η αποπνευματικοποίηση οδήγησε στην καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την έλλειψη συνοχής και ανοχής στις κοινωνίες που προκάλεσαν συγκρούσεις και ταραχές. Η Μεταφυσική, η γνώση δηλαδή της ανθρώπινης φύσης, του πεπρωμένου καθώς και της θέσης του ανθρώπου μέσα στο σύμπαν, μπορεί να αποτελέσει το συνδετικό ιστό επικοινωνίας μεταξύ των διαφορετικών λαών και να αναζωογονήσει τις πνευματικές αξίες. Είναι ο τρίτος δρόμος μεταξύ αγνωστικισμού και θρησκευτικού φανατισμού. Αποτελεί την κοινή βάση όλων των μεγάλων πνευματικών διδασκαλιών. Το γεγονός ότι οι μεγάλες θρησκείες και τα ηθικά συστήματα βρίσκονται τόσο συχνά σε πόλεμο το ένα με το άλλο, οφείλεται στην επίδραση εκείνων που ίδρυσαν ιεραρχίες και πολιτικές οργανώσεις πάνω στα κοινά βάθρα της αλήθειας που έθεσαν οι διδάσκαλοι της ανθρωπότητας.

Σε κάθε κέντρο πολιτισμού ακόμα και χωρίς αλληλεπίδραση, ανακαλύφθηκαν τα ίδια οράματα και κηρύχθηκαν τα ίδια ιδανικά. Εμείς, σήμερα, έχουμε άνετα στη διάθεσή μας τις ανθρωπιστικές αυτές επιγνώσεις που μας διδάσκουν πως να ζήσουμε κατά

τρόπο υγιή, δίκαιο και ειρηνικό. Αρκεί να πάρουμε στα σοβαρά όσα πιστεύουμε και διακηρύσσουμε και να τα εφαρμόσουμε σε κάθε τομέα της προσωπικής και κοινωνικής μας ζωής. Η πνευματική επανάσταση δεν χρειάζεται νέα σοφία, αλλά νέα σοβαρότητα και αφοσίωση. Χωρίς να απαρνηθεί κανείς τις ιδιαίτερες πεποιθήσεις του, θα μπορεί ταυτόχρονα να ανήκει σε μια Υπερθρησκεία ή Υπερφιλοσοφία, αν προτιμάτε, που θα αντιστοιχεί στην

ανάπτυξη της ανθρώπινης φυλής. Η Μεταφυσική στην καθαρή της μορφή, προσφέρεται ιδανικά γι'αυτόν το σκοπό. Το πιο σπουδαίο γνώρισμα αυτού του υπερσυστήματος είναι ο οικουμενικός χαρακτήρας του και ανταποκρίνεται στην ενοποίηση της ανθρωπότητας. Περιλαμβάνει τα κοινά σε όλες τις πνευματικές διδασκαλίες της ανατολής και της δύσης διδάγματα. Τα πιστεύω της δεν έρχονται σε αντίφαση με τη σημερινή ορθολογική ενόραση και τονίζει περισσότερο την πρακτική της ζωής και όχι τις δογματικές πεποιθήσεις. Μια τέτοια φιλοσοφία θα δημιουργήσει νέες κοινές τελετουργικές και καλλιτεχνικές μορφές έκφρασης, που θα ενισχύουν το πνεύμα σεβασμού προς την ζωή και το περιβάλλον. Θα προάγει την πανανθρώπινη αλληλεγγύη, μάλλον, παρά τους δεσμούς αίματος και εδάφους. Το μεταφυσικό υπόδειγμα αποκαθιστά την τάξη στην κλίμακα των αξιών, επαναφέροντας τις πνευματικές αξίες στην κορυφή της πυραμίδας.

Ο Τόμας Φρίντμαν, ένας από τους διασημότερους δημοσιογράφους της New York Times, θέλει να μας πείσει ότι ο θρίαμβος του παγκοσμιοποιημένου καπιταλισμού θα φέρει την ελευθερία και την ευημερία στους λαούς του κόσμου. Αυτή η πρόβλεψη διαψεύστηκε παταγωδώς από την τεράστια και συνεχώς διογκούμενη συγκέντρωση πλούτου που έχει οδηγήσει το 20% των πλουσιότερων στη γη να ελέγχει το 86% του παγκόσμιου εισοδήματος! Η ανεξέλεγκτη τεχνολογική πρόοδος δημιούργησε τεράστιες οικολογικές καταστροφές που θέτουν σε κίνδυνο την επιβίωση του πλανήτη.

Η χωρίς όρια ικανοποίηση των επιθυμιών δεν επέφερε την πολυπόθητη ευτυχία, αλλά την πλήξη, την αλλοτρίωση και την αυτοκαταστροφή. Το όνειρο να γίνουμε κύριοι της ζωής μας τελείωσε όταν συνειδητοποιήσαμε, ότι έχουμε γίνει γρανάζια της μηχανής του μεγάλου αδελφού, που όλα τα παρακολουθεί και όλα τα ελέγχει. Οι σκέψεις, τα συναισθήματα και οι προτιμήσεις μας κατευθύνονται από τα διαπλεκόμενα κέντρα εξουσίας. Η ίδια η εικόνα των ΗΠΑ δείχνει πιο είναι το ιδανικό πρότυπο που θέλει να επιβληθεί παγκοσμίως. Ενδεικτικά : Το 12,5% (35,9 εκατ.) του πληθυσμού ζει κάτω από το όριο της φτώχειας. Το 13% των λευκών Αμερικάνων είναι ανασφάλιστοι, ενώ των μαύρων και των ισπανόφωνων φτάνει το 21% και το 34% αντίστοιχα. Το ποσοστό της παιδικής θνησιμότητας είναι το ίδιο με εκείνο της Μαλαισίας.

Αν αληθεύει ότι η επανάσταση ξεκινά από το υψηλότερο σημείο των αντιθέσεων, τότε οι ΗΠΑ, με το πιο ενοποιημένο και σημαντικό προλεταριάτο παγκοσμίως, αποτελούν το πιο πρόσφορο έδαφος για την απαρχή των κατακλυσμιαίων αλλαγών. Σύμφωνα με τους ιστορικούς Νιάλ Φέργκισον και Τόνι Τζουντ η αμερικανική αυτοκρατορία διήρκεσε πολύ λίγο, από το 1950 έως το 2000 και βρίσκεται ήδη στην παρακμή της.

Ο Ανθρωπιστικός Οικουμενισμός αρνείται κατηγορηματικά τη βία, την εκμετάλλευση του ανθρώπου από τον άνθρωπο, τον ρατσισμό, την μισαλλοδοξία, την

αλληλεγγύη, τον εγωκεντρισμό και τον βιασμό της Φύσης, ενώ πρεσβεύει την ισότιμη συμμετοχή, την αλληλεγγύη και την δίκαιη κατανομή των πόρων. Σύμφωνα με την οπτική του, η λέξη «ανάπτυξη» δεν πρέπει να σημαίνει παραγωγή και διανομή υλικών αγαθών με την μεγιστοποίηση του χρηματικού κέρδους, αλλά ανάπτυξη των ανθρώπινων όντων.

Όπως υποστηρίζει ο Νοάμ Τσόμσκι : *«Σκοπός μιας δημοκρατικής κοινωνίας δεν είναι η παραγωγή αγαθών, αλλά η δημιουργία ελεύθερων ανθρώπινων υπάρξεων».*

Καμία σοβαρή προσπάθεια αλλαγής και ανασυγκρότησης δεν πρόκειται να επιτύχει, αν δεν αναληφθεί ταυτόχρονα σε όλους τους τομείς : οικονομικό, πολιτικό και πολιτιστικό. Δεν τρέφουμε αυταπάτες ότι ο κοινωνικός μετασχηματισμός δεν μπορεί να ξεκινήσει από τις σημερινές εξουσίες, που στοχεύουν μόνο στην διατήρηση των προνομίων τους, αλλά από τους συνειδητοποιημένους και συνασπισμένους ενεργούς πολίτες. Η δύναμη της αλλαγής κρύβεται στην τεράστια δύναμη που απελευθερώνει το αφυπνισμένο άτομο. Στο ερώτημα τι κάνουμε σήμερα, ο Τσόμσκι απαντά *«Διαλέξτε το σκοπό σας και πηγαίνετε εθελοντές σε μια ομάδα που ασχολείται μ'αυτόν».* Ούτε βασιλικές οδοί υπάρχουν, ούτε μαγικά κλειδιά για κάθε χρεία. Όπως σημειώνει η Χάνα Άρεντ, *<<ο μέγιστος κίνδυνος του σημερινού κόσμου είναι η ματαίωση της ικανότητας του πράττειν>>.*

Το νέο όραμα της πραγματικότητας δεν αναφέρεται σε ένα αβέβαιο μέλλον, ούτε αποτελεί απλά ευχολόγιο και ελπίδα παρηγοριάς. Αν ρίξουμε μια προσεκτική ματιά γύρω μας θα δούμε να ξεπηδούν κινήματα αντίστασης στην καπιταλιστική λαίλαπα. Το αντιπολεμικό κίνημα παίρνει ξανά τους δρόμους στις πρωτεύουσες του δυτικού κόσμου και όχι μόνο, ζωντανεύοντας μνήμες της δεκαετίας του '60. Από την Πράγα έως την Ουάσιγκτον και το Σιατλ οι φωνές του κοινωνικού φόρουμ ενάντια στην καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση υψώνονται σθεναρές. Το ζήτημα είναι να εξελίξουμε μια εξέγερση από τον χαρακτήρα της διαμαρτυρίας σε εκείνο της πρότασης! Οι νέες συμμαχίες, που περιλαμβάνουν ήδη εκατοντάδες ομάδων, δικτύων και οργανώσεων, έχουν σαν κοινό παρανομαστή την καταδίκη της αυθαιρεσίας των εξουσιών, της γραφειοκρατίας και της βίας. Από την δεκαετία του '90 έχουν δεκαπλασιαστεί οι Διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.), γεγονός που ενισχύει την συμμετοχή των πολιτών στην διακυβέρνηση. Τελευταίες σφηνομετρήσεις δείχνουν ότι η κοινή γνώμη εμπιστεύεται 75% τις Μ.Κ.Ο. και 16% τα κόμματα.

Τα πολλαπλά δίκτυα διστάζουν ακόμη να μουν αποφασιστικά στον διεθνή πολιτικό στίβο, αλλά καθώς συνεχίζουν καθημερινά να τροφοδοτούν με λόγια και πράξεις τη νέα αντίληψη της πραγματικότητας, θα φτάσουν σύντομα στη δημιουργία της κρίσιμης μάζας συνειδητοποίησης, που θα επιτρέψει να συγχωνευτούν με τις νέες πολιτικές δυνάμεις. Οι νέοι φορείς δεν θα αργήσουν να εκφράσουν την πλειοψηφία των ψηφοφόρων, που σήμερα, εντελώς απογοητευμένη και αλλοτριωμένη, αδιαφορεί και δεν παίρνει μέρος στις δημοκρατικές διαδικασίες. Μ'αυτόν τον τρόπο θα αποτραπεί και ο ορατός κίνδυνος εκμετάλλευσης της υποβόσκουσας αποστροφής στο πολιτικό σύστημα εκ μέρους εξτρεμιστικών κομμάτων, που παρουσιάζονται ως υπερασπιστές του απλού απελπισμένου ανθρώπου και εκφραστές της λαϊκιστικής ιδεολογίας της ριζικής άρνησης.

Ο παλαιός υλικός πολιτισμός φαίνεται να έχει ακόμη τον πλήρη έλεγχο, όμως τα σημάδια της παρακμής και της αποσύνθεσής του είναι ήδη εμφανή. Δεν οδεύουμε προς το τέλος της ιστορίας, όπως υποστηρίζουν ο Φουκουγιάμα και ο Χάντιγκτον, αλλά προς το τέλος της εποχής του εγωισμού και την απαρχή του νέου πνευματικού πολιτισμού.

Το μέλλον είναι εδώ! Αλλά για να μπορέσει να αναδυθεί σύντομα η πνευματική ανθρωπότητα που οραματιζόμαστε πρέπει όλοι να συμβάλλουμε, ο καθένας από το πόστο του και σύμφωνα με τις δυνάμεις του.

Βοηθητικά

Π : παγκοσμιοποίηση

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΙΣΤΟΣ

↓ <http://www.insoa.gr/soa/antisto/13441.html>

- Ορισμός παγκοσμιοποίησης
- Ιστορική αναδρομή

Εφημερίδα «ΛΑΟΣ» αδέσμευτη καθημερινή εφημερίδα Ημαθίας Θεοφάνης Αζιζόγλου 14/10/2007

↓ <http://el.wikipedia.org/wiki/Παγκοσμιοποίηση>

- Υποστηρικτές της παγκοσμιοποίησης
- Πολέμιοι της παγκοσμιοποίησης

↓ <http://el.wikipedia.org/wiki/Τεχνολογία>

- Ορισμός της Τεχνολογίας
- Κύριοι τομείς της Τεχνολογίας

↓ http://www.intellectum.gr/articles/issues/02_02.htm

Παγκοσμιοποίηση, τεχνολογική εξέλιξη και εκπαιδευτικό σύστημα:
Η περίπτωση της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης

περιοδικό Intellectum τεύχος 2ο - Απρίλιος 2007 του Ζήση Δ. Παπαδημητρίου

↓ http://ec.europa.eu/economy_finance/en/globalisation/index_en.htm

Παγκοσμιοποίηση
άρθρο στο site της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

σειρά αναζήτησης

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή
- Οικονομικές και χρηματοδοτικές υποθέσεις
- Η οικονομική κατάσταση της ΕΕ
- Globalisation

↓ <http://www.insoa.gr/soa/antisto/13445.html>

“Παγκοσμιοποίηση” ή Διεθνοποίηση των Οικονομιών; του Δημήτρη Α. Κατσορίδα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΕΥΧΟΣ 45 ΜΑΡΤΙΟΣ 1999 ΤΙΤΛΟΣ ΑΡΘΡΟΥ

↓ http://www.vita.gr/issue/issue/45/issue_7450.asp

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ VITA

Μη φοβού την τεχνολογία... της Άννα Δάλλα Οκτώβριος 2008

↓ <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=11429&subid=2&tag=8401&subid=2414822>

από ΈΘΝΟΣ online (www.ethnos.gr)

Φόβος για το Ιντερνετ της Μ. Λιλιπούλου 10/02/2009

↓ http://www.ecocrete.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=5299&Itemid=0

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ ΣΕ ΚΡΙΣΗ

ΤΜΗΜΑ Σ.Π.Α.Π.Ε.Κ.Ε.Ε.Κ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ του Μανώλη Βουτυράκη

21-10-2008

↓ <http://www.koinonika.gr/ερευνα/ερευνα/κοινωνικη-ημε>

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ (ΕΕΚΠΠΥ)

- ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ: ΓΕΝΕΤΙΚΑ ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ: ΒΕΛΤΙΩΣΗ Ή ΑΠΕΙΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ;

Των Σταμάτη Αλαχιώτη, Παπανικολάου Χριστίνα, Δημήτριος Τριχόπουλος

- Η ΟΠΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

• <http://www.kosmos.gr/news/article/3535.html>

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΛΑΟΣ ΝΟΜΟΥ ΗΜΑΘΙΑΣ 20.10.2007

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ του Θεοφάνη Ηλ. Αζίζογλου
Δικηγόρος

- <http://www.otoe.gr/CESS/areas/areas/areas/areas/areas.htm>

Παγκοσμιοποίηση και φτώχεια:

Πολιτικές ελεημοσύνης, ή πλαίσια ρύθμισης για δικαιότερη διανομή του παγκόσμιου πλούτου;

site από την Ομοσπονδία Υπαλλήλων Ελληνικών Τραπεζών

Βασιλική Ν. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Δρ. Οικονομίας της Εργασίας Ειδική Σύμβουλος της ΟΤΟΕ

- http://www.zoiforos.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=32&Itemid=47

Παγκοσμιοποίηση, της Τσακίρη Μαρίας και της Κεσκινίδου Αγγελικής,

05.09.07

- <http://www.yliotes.gr/Ethelosis/Composition/Panicosmioisioi.htm>

ιστοσελίδα
του Σπυρίδωνος Βλιώρα

Τι είναι παγκοσμιοποίηση

Γ. Χ. Παπαγεωργίου, εφ. Ελευθεροτυπία, 15/7/2001

[«Οι παγκόσμιες οικονομίες - Είκοσι χρόνια μετά»](#)

Γιώργος Κ. Χαλιώτης 2001